

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2012

Václav Vychytil

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Václav Vychytil

**Kolektivní hodnocení kvality filmové a
seriálové tvorby v Česko-Slovenské filmové
databázi <http://www.csfd.cz>**

Diplomová práce

Praha 2012

Autor práce: **Václav Vychytil**

Vedoucí práce: **Mgr. Jaroslav Švelch**

Datum obhajoby: 2012

Bibliografický záznam

VYCHYTIL, Václav. *Kolektivní hodnocení kvality filmové a seriálové tvorby v Česko-Slovenské filmové databázi* <http://www.csfd.cz>. Praha, 2012. 101 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jaroslav Švelch

Anotace (abstrakt)

Diplomová práce „Kolektivní hodnocení kvality filmové a seriálové tvorby v Česko-Slovenské filmové databázi <http://www.csfd.cz>“ se zabývá tématem agregovaného hodnocení skóre filmů v internetových filmových databázích, především v tzv. ČSFD a IMDb. Práce vymezuje internetové databáze v kontextu sociálního diskursu. Stručně informuje o historii internetových databází a seznamuje čtenáře s jejich fungováním. Databáze se postupem času staly autoritami v oblasti posuzování kvality filmů, a například u ČSFD je barevné rozdělení filmů určitou formou nastolování agendy.

Práce poukazuje na problematiku kvality, a jejího hodnocení. Snaží se co nejvíce rozkrýt mechanismus, jakým jsou tvořena čísla, která tuto kvalitu reprezentují. Zásadní částí jsou výsledky vlastního výzkumu. Z něj jsou zřetelné určité trendy ve směřování databází.

Seriálová tvorba nakonec nebyla zkoumána podrobně, protože to neumožnily použité metody a rozsah práce.

Abstract

Diploma thesis is entitled, "Collective Evaluation of Quality of Movie and Serial Production of Czech-Slovak Movie Database on <http://www.csfd.cz>". The main focus of this thesis is on the aggregated evaluation study of quality of movies in several internet movie databases, primarily in CSFD and IMDb. The study also defines these internet databases in the context of social discourse, briefly informs about the history of these databases, and introduces the reader into their functioning. Additionally concerning the

quality of movies, databases represent the main authority, and sorting of the movies according to their 'colour' in CSFD is considered a form of agenda-setting.

This study discusses the issues of quality, through analysis in an attempt to determine the quality of movies on the database. Much of the thesis discussion revolves around the author's research, which was carried out from September 2011 till the end of March 2012.

Unfortunately, because of the extent of diploma thesis and the methodology used in the research, it was not possible to analyze serial production in more detail.

Klíčová slova

Česko-Slovenská filmová databáze, <http://www.csfd.cz>, The Internet Movie Database, <http://www.imdb.com>, filmové databáze, žebříčky, kvalita, oblíbenost, agregace, výzkum

Keywords

Czech-Slovak Movie Database, <http://www.csfd.cz>, The Internet Movie Database, <http://www.imdb.com>, movie databases, rankings, quality, popularity, aggregation, research

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16. května. 2012

Václav Vychytil

Poděkování:

vedoucímu práce Mgr. Jaroslavu Švelchovi za podnětné připomínky při konzultacích.

Mgr. Martinu Chomovi za napsání programu pro automatizovaný sběr dat

Mgr. Kristýně Chomové za korekturu

Mgr. Petře Faltejskové za editaci, korekturu a podporu.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV	
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Vychytil Václav	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2006	
E-mail diplomantky/diplomanta: vaclav.vychytil@centrum.cz	
Studijní obor/typ studia: 7202T Mediální studia/prezenční (Mgr.)	
Předpokládaný název práce v češtině:	
Kolektivní hodnocení kvality filmové a seriálové tvorby v Česko-Slovenské filmové databázi http://www.csfd.cz	
Předpokládaný název práce v angličtině:	
Collective Evaluation of quality of movie and serial production on Czech-Slovak Movie Database on http://www.csfd.cz	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012): LS 2011/2012	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):	
Internetové filmové databáze se vypracovaly na nejrozšířenější formu hodnocení kvality současné televizní a filmové tvorby jak profesionály, tak diváky. Filmové databáze jsou běžně užívány jako měřítko kvality pro komparaci v recenzích a pro názornost v televizních programech. Nejrozšířenější českou filmovou databází je s téměř třemi sty tisíci uživateli Česko-slovenská filmová databáze http://www.csfd.cz . Doposud nebyla tomuto tématu v diplomových pracích na Katedře mediálních studií věnována náležitá pozornost.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy	

(max. 1800 znaků):

Diplomová práce si klade za cíl vymezit internetové filmové databáze v kontextu mediálního diskurzu. Poukáže na dosavadní historický vývoj internetových filmových databází od založení The Internet Movie Database <http://www.imdb.com>. Na základě statistických měření oblíbenosti představí problematiku nových filmů a jejich zařazování do nabízených žebříčků. Poukáže také na rozdílnosti domácího a mezinárodního prostředí v hodnocení kvality filmové a seriálové tvorby. Pokusí se také vysledovat zákonitosti, které vedou k masovému nárůstu hodnocení jednotlivých filmů (novinářské projekce, předpremiéry, premiéry, televizní uvedení, předávání Oscarů, apod.). Práce se zaměří také na rozdílnost divácké obliby a diváckého hodnocení kvality (žebříčky nejlepších x nejoblíbenějších filmů na ČSFD).

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

- 1) Vymezení pojmů, představení jednotlivých filmových databází
- 2) Žebříčky jako základní ukazatel a výstup kolektivní inteligence
- 3) Rozdíly na mezinárodní a domácí scéně
- 4) Klady a zápory databází (neobjektivní ovlivnění, cílené útoky proti tvůrcům apod.)
- 5) Interpretace statistických výsledků a výstupy provedených měření

Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. tituly a období, za které budou analyzovány):

Jako materiál bude využito týdenní měření oblíbenosti a kvality vybraných filmů a seriálů na ČSFD v období od září 2011 do dubna 2012.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Nejprve bude použita kvantitativní analýza dat o oblíbenosti a kvalitě. Statistickou metodou budou popsány výsledky, které povedou k jejich interpretaci a následnému podrobení kvalitativní analýze.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BRUNS, Axel. Blogs, Wikipedia, Second Life and Beyond From Production To Prodsusage. New York: Peter Lang, 2008. (Publikace přináší informace o nových trendech v oboru komunikace. Jde především o vytváření obsahu nikoli jednotlivci, ale celou komunitou uživatelů.)

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2002. (Základní literatura k sociologickým výzkumům.)

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. (Kniha popisuje sběr, kódování, vyhodnocování a interpretaci dat pomocí kvalitativního výzkumu)

JENKINS, Henry. Convergence Culture: Where Old And New Media Collide. New York: NYU Press, 2006. (Popisuje komplexní vztah interakce nových a starých médií. Zároveň popisuje vztah konzumentům, kteří se stávají producenty sdělení.)

LÉVY, Pierre. Collective Intelligence, Cambridge, Perseus Books, 1997 (Základní literatura v oblasti kolektivní inteligence.)

MONACO, James. Jak číst film. Svět filmů, médií a multimédií. Praha: Albatros, 2006. (Populárně-naučná příručka mj. o jazyku teorii a vývoji filmu. Zobrazuje také vztah filmu k ostatním druhům umění a prostředkům masové komunikace.)

SCHULZ, Winfried a kol. Analýza obsahu mediálního sdělení. Praha: Karolinum, 2004. (Úvod do obsahové analýzy mediálních sdělení.)

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Datum / Podpis studenta/ky

9. 6. 2011

.....

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD	3
1. INTERNETOVÉ FILMOVÉ DATABÁZE	6
1.1 INTERNET MOVIE DATABASE (HTTP://WWW.IMDB.COM).....	6
1.1.1 <i>Prostředí IMDb.com</i>	7
1.1.2 <i>Mechanika hlasování a komentování</i>	9
1.2 ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE (HTTP://WWW.CSFD.CZ)	10
1.2.1 <i>Prostředí ČSFD</i>	11
1.2.2 <i>Mechanika hlasování a komentování</i>	13
1.3 OSTATNÍ ČESKÉ FILMOVÉ DATABÁZE.....	14
1.3.1 <i>Filmová databáze (http://www.fdb.cz)</i>	14
1.3.2 <i>Kfilmu.net</i>	15
1.4 ČESKÉ A SLOVENSKÉ TELEVIZNÍ STANICE	16
1.4.1 <i>Veřejnoprávní televize</i>	16
1.4.2 <i>Soukromé stanice</i>	17
1.4.3 <i>Placené kabelové a satelitní kanály</i>	17
1.4.3 <i>Slovenské televizní stanice</i>	18
2. ŽEBŘÍČKY JAKO ZÁKLADNÍ UKAZATEL KOLEKTIVNÍ INTELIGENCE	19
2.1 KOLEKTIVNÍ INTELIGENCE A SOCIÁLNÍ KONSTRUKCE	19
2.2 VLIV SOCIÁLNÍ KONSTRUKCE REALITY	20
2.2.1 <i>Vztah uživatele a umělce</i>	21
2.2.2 <i>Vliv sekundární socializace</i>	23
2.2.3 <i>Benefity za socializaci do komunity</i>	24
2.3 „KDO JE TAK DOBRÝ, JAKO JÁ?“ POROVNÁVÁNÍ S OSTATNÍMI	25
2.3.1 <i>Legitimita uživatele pro hlasování</i>	26
2.3.2 <i>Žebříček Spřízněných duší</i>	27
3. DATABÁZE A JEJICH VYJÁDŘENÍ „KVALITY“	28
3.1 ŽEBŘÍČKY NEJLEPŠÍCH FILMŮ.....	29
3.2 ROZDÍLY NA MEZINÁRODNÍ × DOMÁCÍ SCÉNĚ	29
3.2.1 <i>IMDb Top 250</i>	29
3.2.2 <i>Nejlepší filmy ČSFD</i>	32
4. KLADY A ZÁPORY DATABÁZÍ	34
4.1 BAREVNÉ OZNAČENÍ KVALITY NA ČSFD	34
4.1.1 <i>Barva jako nastolení agendy</i>	35
4.2 REPREZENTATIVNÍ VZOREK A MINIMÁLNÍ POČTY HODNOCENÍ	36
4.3 DEMONSTRATIVNÍ HLASOVÁNÍ	36
4.3.1 <i>Zkreslování výsledků</i>	38
4.4 ROZDÍLY MEZI SKUTEČNÝM A „DOMNĚLÝM“ SKÓRE	40
4.5 NECHTĚNÝ DIVÁK.....	42
5. INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	42
5.1 VÝZKUMNÝ ZÁMĚR.....	43
5.1.1 <i>Vymezení zkoumaného vzorku</i>	43
5.2 MĚŘENÍ NEJLEPŠÍCH FILMŮ	44
5.2.1 <i>Průběh zařazování nových filmů do IMDb Top 250</i>	45
5.2.2 <i>Posuny nových snímků v Nejlepších filmech ČSFD</i>	49
5.2.3 <i>Porovnání IMDb Top 250 a Nejlepších filmů ČSFD</i>	53
5.2.4 <i>Celkové směřování žebříčků</i>	54
5.2.5 <i>Problematika trvalé „kvality“ žebříčku Nejlepší filmy</i>	56

5.3 POSUN V HODNOCENÍ BLOCKBUSTERŮ OPROTI KOMORNĚJŠÍM FILMŮM	58
5.3.1 <i>Blockbustery na IMDb</i>	59
5.3.2 <i>Blockbustery na ČSFD</i>	64
5.3.3 <i>Rozdíl blockbusterů oproti malým filmům</i>	65
5.4 VYVÁŽENOST „KVALITY“ A KVANTITY NA ČSFD	65
5.4.1 <i>Žebříčky oblíbenosti</i>	65
5.4.2 <i>Oblíbenost a závislost na datu vydání filmu</i>	66
5.4.3 <i>Fankluby jako odpověď na kulturní fenomény</i>	68
5.4.4 <i>České filmy v žebříčku oblíbenosti</i>	70
5.5 ČSFD PŘEDPREMIÉRY JAKO NASTOLOVÁNÍ AGENDY	71
5.5.1 <i>Posuny měření po ČSFD projekcích</i>	71
5.5.2 <i>Vzepření se socializaci a nastolování agendy</i>	76
5.6 ROLE TELEVIZE	80
5.6.1 <i>Vliv televizních uvedení na počet hlasování a na skóre filmů</i>	80
5.6.2 <i>TV tipy dne</i>	83
5.6.3 <i>Problematika seriálů</i>	87
ZÁVĚR	90
SUMMARY	93
POUŽITÁ LITERATURA.....	96
PŘÍLOHY NA CD	101

Úvod

Internetové filmové databáze mají v současné době zásadní vliv na vnímání a posuzování filmové tvorby a jsou jednou z hlavních autorit v této oblasti. Lidé se podle nich rozhodují, zda jít na daný film do kina, televizní programy využívají skóre z databází (např. *Lidové noviny* v magazínu *Pátek*).

Výzkumným záměrem této práce bylo zjistit, jakým způsobem jsou vytvářena čísla, která vyjadřují hodnotu „kvality“ u filmů na internetových filmových databázích. Práce si kladla za cíl co nejlépe zmapovat mechanismus získání výsledného skóre filmů, a také, co tento mechanismus ovlivňuje. Výzkum se týkal Česko-Slovenské filmové databáze¹ (<http://www.csfd.cz>, dále jen ČSFD) a The Internet Movie Database (<http://www.imdb.com>, dále jen IMDb).

Databáze začínají být v mediálním diskurzu velice zajímavou oblastí, protože například v případě ČSFD dochází k velkému nárůstu registrovaných uživatelů. Z databází se stává masové médium právě díky aktivním uživatelům. Na rozdíl od zavedených médií zde totiž uživatelé nejen konzumují obsahy, ale také je vytvářejí.

Na základě předběžných sond a dlouhodobého sběru dat vyšlo z výše zmíněného záměru najevo několik výzkumných otázek. Pro komparaci byla do práce oproti teším více zahrnuta IMDb jako stabilnější databáze. První část otázek je společná pro celé prostředí internetových filmových databází. Dokážou se nové filmy dostat do žebříčků nejlepších filmů na stránkách internetových databází ČSFD a IMDb a jakým způsobem se v žebříčcích objevují? Liší se dlouhodobé směřování ČSFD od IMDb? Prodělají „blockbustery“² stejný vývoj hodnocení jako ostatní filmy?

Následující otázky se již týkají pouze českého (česko-slovenského) prostředí. Liší se na ČSFD „obliba“ a „kvalita“? Má „barevné rozlišení“ filmů u ČSFD vliv na množství hodnocení? Jsou ČSFD předpremiéry formou nastolování agendy?

Částí otázek v rámci ČSFD je téma televize a jejího vlivu na databáze. Je znatelné zvýšení počtu hlasujících u daného filmu, je-li odvysílán v televizi, oproti tomu, když odvysílán není? Mají velké televize (ČT, Nova, Prima, Markíza a JOJ) větší

¹ Skutečně je v názvu Česko-Slovenská, nejedná se o překlep.

² Blockbuster je komerčně velice úspěšný film, slovníky používají výraz trháč: STRINGER, Julian. *Movie Blockbusters*. New York: Routledge, 2003, 276 s. ISBN 04-152-5609-7.

vliv na rozhodování uživatelů databází než televize malé (všechny ostatní zahrnuté do výzkumu)? Patří TV Barrandov mezi velké televize? Mají seriály v databázích podobnou pozici jako filmy?

Součástí práce měla být seriálová tvorba. Měly být zkoumány podobné prvky, jako u filmů. Avšak nastaly určité problémy se sběrem dat a následnou interpretací. Tyto problémy rozvedeme ve zvláštní podkapitole.

Práce je členěna na část teoretickou a na část praktickou. V první kapitole se zabývá teoretickým vymezením databází. Zmiňuje další databáze v České republice a provádí sondu do českého a slovenského televizního prostředí.

Ve druhé kapitole ukazuje na sociální konstrukci databází, řeší otázku socializace uživatelů do struktur ČSFD. Řeší legitimitu uživatele k hlasování, poukazuje na teoretickou literaturu.

Třetí kapitola se zabývá žebříčky nejlepších filmů, které jsou nejviditelnější částí internetových filmových databází. Poukazuje na rozdílné používání žebříčků na IMDb a ČSFD a rovněž vysvětluje mechanismy, které ovlivňují výběr filmů do žebříčků.

Ve čtvrté kapitole jsou rozebrány klady a zápory databází, především pak problematika barevnosti filmů na ČSFD. Práce se zde věnuje jevům z oblasti cíleného ovlivňování skóre, proti kterým se snaží databáze různým způsobem bojovat. Je zde také teoreticky nastíněn problém malého množství hlasů a jeho vliv na stálost skóre filmů.

Poslední pátá kapitola je praktickou částí diplomové práce. Na několika analyzovaných souborech zkoumá ČSFD a IMDb v období září 2011 až konec března 2012, v některých případech pak bylo třeba použít starších archivních dat. Kapitola se zabývá otázkou vývoje zařazování nových filmů do žebříčků nejlepších, dále porovnává způsob vývoje skóre u blockbusterů a ostatních filmů. Současně řeší rozdíly mezi „oblíbeností“ a „kvalitou“ filmů, a to především kvalitativním rozbohem.

Jedním ze zásadních bodů páté kapitoly je výzkum účinků oficiálních předpremiér (tzv. *ČSFD projekci*), které jsou po určitém čase zadarmo registrovaným uživatelům nabízeny. Zde je vytvořeno srovnání s jiným druhem, novinářskou předpremiérou. Posledním bodem páté kapitoly je výzkum účinků televizního vysílání filmů na uživatele ČSFD. Zde se práce snaží objasnit, které televize mají největší vliv na zvyšování množství hlasů na ČSFD.

Jsou-li v práci citovány filmy, je u nich vždy uveden aktuální název z ČSFD. Všechny grafy a tabulky jsou vytvořeny z čísel, které v průběhu času vygenerovaly zmíněné databáze a autor je pro osobní potřebu shromáždil.

1. Internetové filmové databáze

Počátek filmových databází je třeba hledat ve vzniku elektronických sítí, předchůdců Internetu. Různé soukromé archivy a databáze se díky síti mohly začít spojovat. Uživatelé vytvořili komunity a na jejich základě vznikly projekty, které popíšeme níže. Je však třeba připomenout, že tyto počátky zahrnují především anglicky mluvící země, v České republice podobné snahy vznikaly spontánně o několik let později.

1.1 Internet Movie Database (<http://www.imdb.com>)

Počátek Internet Movie Database je datován na 17. října 1990.³ Britský programátor v Hawlett-Packard (HP) Col Needham tehdy napsal unixové skripty, které umožňovaly vyhledávat již v té době vytvářených seznamech s filmovou tematikou. Jednalo se o seznamy s herci, režiséry nebo také s biografiemi zemřelých filmařů. Vytvářeli je a sbírali filmoví fanoušci, kteří navštěvovali usenetovou skupinu *rec.arts.movies*.⁴

V září 1993 vznikla z těchto seznamů první stránka na Internetu, která se věnovala filmům.⁵ Tato stránka byla jako předchůdce IMDb vytvořena na univerzitě v Cardiffu. Doktorand Rob Hartill vytvořil interface pro Cardiff Internet Movie Database, na jejímž základě byla založena IMDb. Interface fungoval na principu zasílání e-mailových dotazů – odpověď tehdy přišla do hodiny. Stránky byly přesunuty z Cardiff University of Wales v roce 1996 se vznikem společnosti The Internet Movie Database Ltd, a byla vytvořena nová doména www.imdb.com.⁶

Col Needham opustil v roce 1995 HP a začal pracovat v databázi na plný úvazek. Stalo se tak proto, že neúměrně vzrůstal počet informací, které se v databázi

³ Earth's Biggest Movie Database Celebrates 15 Years: A Brief History of the IMDb. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/features/15thanniversary/history>.

⁴ Rec znamená Recreation and entertainment, arts znamená umění. Viz List of newsgroups. *Wikipedia* [online]. 16.9:2002, 14.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_newsgroups.

⁵ Earth's Biggest Movie Database Celebrates 15 Years, ref. 3.

⁶ Historical Internet Movie Database Site. *Cardiff School of Computer Science & Informatics* [online]. [1996] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.cs.cf.ac.uk/movies/>.

objevovaly, a také kvůli nárůstu zájmu ze strany uživatelů. Faktický vznik IMDb je datován na 5. leden 1996, kdy byla zaregistrována doména imdb.com. Rapidně rostly požadavky na místo, databáze se překotně rozšiřovala.

Do roku 1998 existovaly pouze dvě skupiny tvůrců – dobrovolní poskytovatelé serverů a dobrovolní přispěvatelé, avšak v roce 1998 dosáhla dobrovolnická kapacita serverů maxima, a tak bylo nutné hledat partnera, který by projekt podpořil finančně a poskytl vlastní servery. Databázi koupil Amazon.com;⁷ a dobrovolníci, kteří do té doby pracovali zadarmo, začali dostávat odměny.

Při prodeji byla do smlouvy vepsána podmínka, že server bude dál sloužit jako bezplatná služba. Amazon ovšem na stránku umístil odkazy na prodej VHS a DVD. Nyní sídlí společnost IMDb.com, Inc. v Seattlu, ve státě Washington.⁸

Databáze se v současné době skládá z mnoha vrstev informací od zajímavostí typu životopisů až po technické detaily výroby. Laik, který čeká větší sociální interakci, nejspíše vyhledá jiné servery, pokud není příznivcem statistiky, nebo mu vyhovují technicky velice propracované stránky. Pokud z jakéhokoliv důvodu hledá detailnější informace, které chce najít třeba po přečtení recenzí apod., nabízí IMDb ideální rozsah i formu. Kromě filmů a seriálů se věnuje také počítačovým hrám. V lednu roku 2002 byla spuštěna placená sekce IMDb – *IMDb Pro*, která výrazně rozšiřuje neplacené služby.⁹ IMDb.com je podle Alexa ranku 44. nejnavštěvovanější stránkou světa.¹⁰

1.1.1 Prostředí IMDb.com

Po otevření úvodní stránky neregistrovaný návštěvník nalezne několik různě pospojovaných oddílů s tabulkami. První se týká filmových novinek, respektive tři vybraných video upoutávek na ně. Na nejvyšších místech stránky se nachází vyhledávač, rozevírací záložky, ekonomická tabulka s výdělečností filmových novinek na americkém trhu a tabulkový přehled novinek, které v daný okamžik běží v kinech.

⁷ Earth's Biggest Movie Database Celebrates 15 Years, ref. 3.

⁸ IMDb Copyright and Condition of Use: Our Adress. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.imdb.com/help/show_article?conditions.

⁹ Rozšiřuje především do hloubky, co se týče údajů databáze apod. Pro účely této práce nebyly vyhrazeny prostředky k registraci do *IMDb Pro*. Na jednu stranu to způsobilo nekompletní seznámení se s IMDb, na stranu druhou pro účely této práce není tato placená sekce tolik důležitá, protože de facto pouze rozšiřuje předem zúžený výběr.

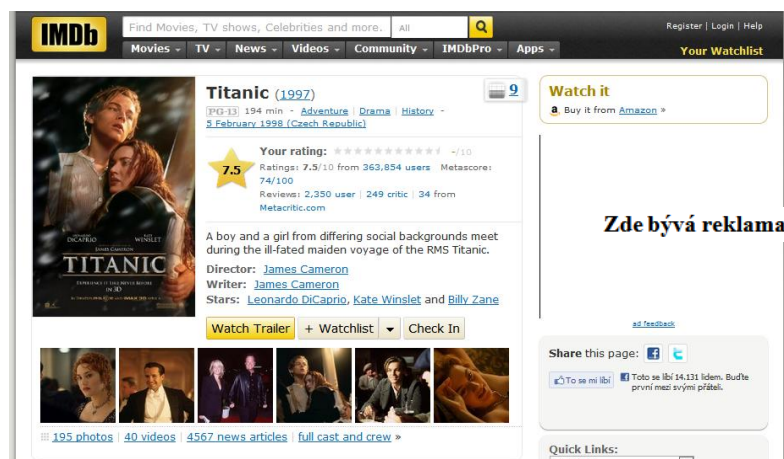
¹⁰ Top Sites. *Alexa: The Web Information Company* [online]. [2012] [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.alexa.com/topsites/global;1>.

Pod trailery je na druhém místě umístěn oddíl Recommended, který na základě návštěvníkovy historie na stránce nabízí alternativní stránky s podobnými filmy. Oproti zvyklostem u ostatních zájmových serverů se prostor pro novinky u IMDb nachází na místě třetího oddílu. Po nich následuje několik dalších kategorií – fotografie, výročí apod.

IMDb nedává uživatelům takový prostor se vyjádřit, jako je tomu u českých databází, především u ČSFD, jak bude popsáno níže. Pro to, aby mohl návštěvník diskutovat a připojovat hodnocení, musí být zaregistrován. Diskuze a laické recenze jsou však jen jedním z doplňků. To se v praxi projevuje tím, že uživatelské názory se zobrazí u jednotlivého díla až na začátku poslední čtvrtiny celkové „délky“ stránky – je zde možnost nahlédnout do tzv. *User Reviews*, neboli uživatelských recenzí.

Prostor mezi názvem filmu a recenzemi je vyplněn všemi informacemi, které je možné získat a poskytnout – od herců, přes doporučované filmy na základě podobnosti až k technickým datům. Celkově lze říci, že je stránka značně nepřehledná a vůči náhodným neregistrovaným návštěvníkům až nepřátelská v době, kde se jednoduchost užívá v co největší míře. K nepřehlednosti přispívá především menší užití hypertextu, anebo mechaniky, jakou používá ČSFD. O ní budeme mluvit níže v další podkapitole.

Obrázek 1: Vzorová stránka filmu na IMDb¹¹

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt0120338/>

Dnes se v současném internetovém prostředí jako zajímavý prvek užívá lokalizování návštěvníka na základě jeho IP adresy. Jak můžeme vidět z obrázku 2, přestože se jedná o americký server, stránka automaticky lokalizuje návštěvníkovu

¹¹ Jako příklad použijeme film *Titanic*.

adresu a přiřadí mu určité proměnné části stránky. První je název. U *Titanicu* nedochází ke změně, protože je český název stejný jako originál. Druhá změna přichází v oblasti kino premiér: IMDb přiřadí danému filmu nejbližší stát, kde se v minulosti odehrála premiéra. Proto je v oblasti pod názvem společně se žánrovým zařazením také datum *5. února 1998 (Česká republika)*. Pro ilustraci změny názvu na základě lokalizace je zobrazen titulek filmu *Temný rytíř* z roku 2008.¹²

Obrázek 2: Lokalizace názvu filmu podle IP adresy návštěvníka

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt0468569/>

1.1.2 Mechanika hlasování a komentování

U IMDb je princip hlasování jednoduchý až triviální. Vedle číslovky, která označuje dosavadní skóre filmu, se nachází řada deseti šedých hvězdiček. Neregistrovaný návštěvník může zkusit jednu z nich vybrat, ale v tom případě naskočí dialogové okno s požadavkem k přihlášení anebo registraci. To tedy značí, že hlasovat může pouze registrovaný uživatel. Mechanika měření je jednoduchá, čím více označíme hvězdiček směrem zleva, tím vyšší skóre vybereme.

Zobrazené číslo vyjadřující skóre je vždy ve formátu X,Y,¹³ kdy za X dosadíme hodnotu intervalu 1 – 10, za Y 0 – 9. Výsledné skóre je vždy součtem všech hodnocení vydělených počtem hlasujících, ale na tomto místě nastává komplikace. Jedná se o tzv. *vážené skóre*, a budeme se jím dále zabývat v dalších kapitolách. Výsledné skóre je vždy v rozmezí hodnot 1,0 až 10,0.

S komentáři je to výrazně složitější. Nejedná se totiž jen o komentáře, ale spíše o plnohodnotné recenze, v tom je velký rozdíl oproti ČSFD. IMDb je nazývá *Reviews*, což však zcela nenaplnuje význam slova (vzhledem k rozsahu minimálně deseti řádků a maximu 1000 slov) se skutečně může jednat i o obsáhlejší komentář namísto recenze.

¹² Jak si můžeme všimnout, z jazykového hlediska má tento zahraniční web rotacismus bohemicus.

¹³ Formát čísla je na IMDb s tečkou – X.Y, odpovídá to anglosaskému značení desetín.

Existuje celá řada pravidel,¹⁴ jak má takové *Review* vypadat. Také schvalovací proces je relativně zdlouhavý, obvykle podle vyjádření IMDb trvá dva až tři pracovní dny. To svědčí o vysoké míře profesionality, kdy je databáze zároveň jakýmsi gatekeeperem, který na stránky nepustí z hlediska pravidel webu závadný materiál. Recenze musí být rovněž psány striktně v anglickém jazyce.

1.2 Česko-Slovenská filmová databáze (<http://www.csfd.cz>)

Česko-Slovenská filmová databáze je nejnavštěvovanější webová stránka věnující se filmu v České republice.¹⁵ Byla založena v roce 2001 slovenským filmovým novinářem Martinem Pomothym. Původní název měl být *Pomoweb* a stránka měla být spíše na bázi sociální sítě, kde by se setkávali příznivci filmů a diskutovali by o nich.¹⁶ Databází (myšleno rozsahem, nikoli formou a názvem) se stala po několika měsících, kdy začaly rubriky nejdříve pouze s několika desítkami položek soustavně narůstat.

Od založení v roce 2001 změnila stránky celkem čtyřikrát svoji podobu. Dnešní převážně červenobílá kombinace se poprvé objevila v prosinci 2006.¹⁷ V současné době se měsíční návštěvnost pohybuje mezi 1 a 1,7 milionu.¹⁸ Co se týče statistik, v databázi je zaregistrováno přes 340 tisíc uživatelů. Databáze zahrnuje přes 280 tisíc filmů a téměř 2 miliony komentářů k filmům.

V českém prostředí má ČSFD nadstandardní postavení. Je to neprofesionální organizace, ale díky vybudované pozici je brána jako profesionální filmový server. Tato pozice se projevuje např. u vydavatelů televizních programů. Najdeme-li u nějakého filmového nebo televizního díla hodnotící číslovku, bývá převzata ze stránek ČSFD

¹⁴ Konkrétně má IMDb k psaní recenzí Guideline. Ty kromě rozsahu vymezují nepřipustný obsah a povinnost uvést do označující kolonky, zda recenze obsahuje spoiler. IMDb Resume: User Reviews Guidelines. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: https://resume.imdb.com/help/show_leaf?commentsguidelines.

¹⁵ Podle NetMonitoru viz: NetMonitorOnline. *NetMonitor* [online]. c2005-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://online.netmonitor.cz/>.

¹⁶ VYLEŤAL, Martin. Martin Pomoth: ČSFD bych neprodal ani za půl miliardy. *Lupa.cz* [online]. 14.4.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/martin-pomothy-csfd-bych-neprodal-ani-za-pul-miliardy/>.

¹⁷ Přesná historie není známa, ale díky stránce Wayback Machine je v listopadu 2006 stále starý design, 5. prosince už můžeme vidět novou podobu, dokonce i výsledky ankety o změně grafiky. Viz: ČSFD: Česko-Slovenská filmová databáze. *Wayback Machine: Internet Archive* [online]. [2006] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20061205013958/http://www.csfd.cz/>.

¹⁸ TŮMA, Ondřej. Martin Pomoth: ČSFD.cz je pro mě jen koníček, ne byznys. *Penize.cz* [online]. 31.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/spotrebitel/233640-martin-pomothy-csfd-cz-je-pro-me-jen-konicek-ne-byznys!>.

anebo jako kombinace ČSFD a IMDb hodnocení. Kombinaci těchto dvou čísel používají Lidové noviny v magazínu Pátek. Je zde uvedeno: „*Procenta u filmů vyjadřují diváckou oblíbenost. Vychází z hlasování diváků na filmových stránkách IMDB.com a CSFD.cz. 0% minimum / 100% maximum.*“¹⁹ Například film *Smrtonosná zbraň 2*, kterou vysílala TV Nova 14. 4. 2012 ve 21:50, má označení 70% (nejedná se o překlep, i v Lidových novinách píší špatně procenta). Pro představu má tento film na ČSFD 87 % a na IMDb skóre 7,1.²⁰

Databázi již berou za autoritu i distributoři filmů, protože v určitých periodách (zhruba jednou za měsíc) nabízejí omezenému počtu předpremiérové projekce. Další oblastí, která je databází ovlivněna, je prodej DVD. Na některých z vydaných DVD už dnes nalezneme skóre filmu, které hvězdičkou odkazuje na stránky a hodnocení ČSFD. Viz film *Ironclad*²¹, kde je na přebalu uvedeno – „*ČSFD: 96 %, Nejlepší film roku*“, avšak film takové hodnoty nedosahuje – v současnosti má skóre 65 %.²² Jak dokážeme v dalších kapitolách, tato změna ve skóre není náhodná.

1.2.1 Prostředí ČSFD

Na jednu stranu se ČSFD více zabývá tvorbou vlastní sociální sítě, ve které si uživatelé vzájemně vyměňují názory, nabízí filmy apod. Na druhou stranu je ČSFD stále databáze, která se v mnoha rysech velmi podobá IMDb. Neregistrovaný návštěvník na prvním místě uvidí ve vrchní části rozevírací řádek, na kterém kromě loga databáze nalezneme vstup do *Uživatelské zóny*, odkazy na další oddíly stránek a vyhledávač.

Následuje samotný film v jednom hlavním panelu, budeme mu říkat *informační panel*, ve kterém je na levé straně vybraná fotografie – převážně filmový plakát – následují v jednom oddíle technické údaje. Oproti IMDb, a koneckonců i proti ostatním českým databázím, se jedná o rámcové informace, celkem je to sedm faktografických údajů: název filmu, alternativní názvy, žánr, domicil (země původu, rok vydání a délka

¹⁹ *Pátek Lidových novin: Páteční magazín Lidových novin*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997-, roč. 17, č. 15. ISSN 1213-1385.

²⁰ *Smrtonosná zbraň 2. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/2439-smrtonosna-zbran-2/> a *Lethal Weapon 2. IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0097733/>

²¹ *Ironclad: DVD edice - Speciální sběratelská edice. Snadná trafika* [online]. 14.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://snadnatrafika.cz/sortiment/polozka/2012-dvd-edice---specialni-sberatelska-edice/18361>.

²² *Ironclad. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/266501-ironclad/>.

filmu), režie, hudba a herci. U herců je třeba podotknout, že se jedná o výběr především hlavních postav, ČSFD má hereckou stránku oproti ostatním nedokonalou. Stejně jako u IMDb využijeme pro ilustraci stránky *Titanicu*.

Obrázek 3: Vzorová stránka filmu na ČSFD

The screenshot shows the CSFD.cz website interface for the movie 'Titanic'. At the top, there's a navigation bar with categories like 'Novinky', 'Televize', 'Kino', etc. The main content area is dominated by a red theme. On the left, there's a movie poster and the title 'Titanic' with its release year (1997) and duration (134 min). To the right, a large red box displays an 84% rating and identifies it as the 47th most popular film. Below this, there's a table of user ratings from various users, each with a star rating and a username. Further down, there's a 'Fanklub filmu' section and a 'Premiéry' section listing release dates in different regions. At the bottom, there are social media icons and a placeholder for an advertisement.

Zdroj: <http://www.csfd.cz/film/1250-titanic/>

Napravo od hlavního panelu se nachází druhý panel (říkejme mu *hodnotící panel*), na kterém je na určitém barevném podkladu číslovka s vyobrazeným skóre v celých procentech, pod ní případně číslovka umístění v některém z žebříčků. Následují sloupce s hodnocením ostatních uživatelů a s fanklubem filmu.

U obou případů je zařazení uživatelů závislé na množství uživatelských bodů. Čím více jich daný uživatel má, tím výše se na seznamu objeví. O problematice bodů se zmiňujeme v dalších kapitolách. Pokud má stránku otevřen registrovaný uživatel, hned pod číslovkou vyjadřující hodnocení je rozevírací řádek, na kterém může film ohodnotit.

Pod hodnotícím panelem vpravo se nachází další faktografické údaje, a především odkaz na konkrétní webovou stránku na IMDb.com a zároveň na sociální weby *google+*, *twitter* a *facebook*. Pokud existuje, je zde odkaz i na oficiální *www* stránku filmu.

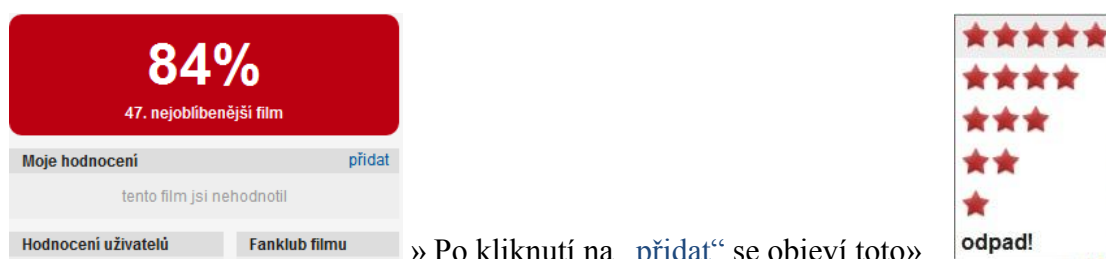
Na levé straně pod informačním panelem navazuje opět uživatelská část. Nejvýše je umístěn obsah filmu, pokud to je možné, je čerpán z oficiálního textu distributora, pokud není, vytvoří jej sami uživatelé. Následuje komentářová část, kterou může návštěvník změnit díky rozevíracímu menu na zajímavosti, externí recenze, galerie, videa, seznamy kopií v databázovém bazaru, seznamy uživatelů, kteří jej mají ve filmotéce, a nakonec diskuzi nad daným filmem. Po každém kliknutí se mění pouze spodní část stránky, vždy zůstává informační a hodnotící panel a obsah filmu. Jak je vidět z obrázku 3, ČSFD sází na výše popsany mechanismus. Mění se pouze část, kde jsou momentálně na obrázku zobrazeny *Komentáře*.

Z hlediska rozvržení stránky tak ČSFD pracuje v řádcích, které postupně hypertextem odkazují na odlišnou stránku se stejnou koncepcí. IMDb proti tomu nabízí vrstvení v jednom sloupci, což je z hlediska přehlednosti mnohem náročnější. Chceme-li se dostat k nějaké jiné kategorii, případně se z ní vrátit k základním informacím o filmu, musíme použít množství page downů/upů.

1.2.2 Mechanika hlasování a komentování

Hlasování je umožněno pouze přihlášeným uživatelům, v tom se je situace stejná s IMDb. Rozdílně však vypadá jeho zobrazení, které není v případě ČSFD tolik přehledné. Registrovaný uživatel musí chvíli hledat, jak vlastně hlasovat. Jak můžeme vidět na obrázku 4, proti nepřihlášenému návštěvníkovi těm registrovaným přibude pod aktuálními procenty filmu sekce *Moje hodnocení*, kde je také tlačítko přidat.

Obrázek 4: Mechanismus hlasování na ČSFD

Zdroj: <http://www.csfd.cz/film/1250-titanic>²³

Hodnotící škála je menší, než jakou používá IMDb. Není nikde přesně vysvětleno, co matematicky znamená udělení nabízeného „odpadu!“, ale logicky se

²³ Jako přihlášený uživatel.

jedná o udělení 0 %, přičemž každá hvězdička znamená 20 %. Čtyři hvězdy jsou tak převedeno do řeči procent, 80% vyjádřením. To, že je „odpad!“ fakticky nulou, je předpoklad, který se odvíjí ze žebříčku *Nejhorší filmy*. V této kategorii se nachází produkty s hodnocením nižším než 5 %, což přidělené nule k „odpadu!“ odpovídá.

1.3 Ostatní české filmové databáze

Na českém trhu existuje řada databází, které však svým rozsahem, ale především počty uživatelů a návštěvníků, nedosahují velikosti ČSFD. Pro tuto práci byly vybrány dvě, které jsou oproti ostatním zajímavé tím, že poskytují ve větším rozsahu a za různých podmínek žebříček nejlepších filmů.

1.3.1 Filmová databáze (<http://www.fdb.cz>)

Filmová databáze fdb.cz je druhou nejvyhledávanější českou filmovou databází. Obliba je však výrazně nižší než u ČSFD. Charakteristické je především číslo, které znázorňuje počty přihlášených uživatelů během dne. V nejméně frekventovaném období má kolem 50 uživatelů přihlášených a 3000 anonymních. Pro srovnání ČSFD mívá přes tisíc přihlášených v jeden okamžik. Databáze však už neuvádí, kolik zde je hostů. Podle následujícího srovnání je zřejmé, že fdb se spíše blíží stylu IMDb, protože její sociální platforma je významně upozaděná. Naproti tomu technická stránka (jedná se hlavně o některé seznamy jako je seznam herců apod.) je v případě fdb v porovnání s ČSFD propracovanější. Jak už vyplývá z výše zmíněného počtu přihlášených uživatelů, také komentářů je na fdb výrazně méně oproti ČSFD. Z hlediska zkoumání sociálních a mediálních vazeb již není tak atraktivní jako ČSFD.

Tabulka I: Statistiky fdb a ČSFD

položky	fdb	ČSFD
uživatelů	91382	343537
titulů	82788	287108
režisérů	21979	20684
plakátů	159525	117307
komentářů	98332	1949756
herců	210996	50777

Zdroj: <http://www.fdb.cz/statistiky>, <http://www.csfd.cz/>

Jak vidíme v *tabulce I*, barevně je odlišené množství. To vypovídá o tom, jaké rozdíly mezi těmito dvěma databázemi jsou. Fdb ve výčtu zobrazuje i počet hodnocení, což však vzhledem k poměru k ČSFD v komentářích nebylo podstatné porovnávat.

1.3.2 Kfilmu.net

Databázi Kfilmu.net zde uvádíme spíše jako zajímavost, protože stejně jako fdb má i Kfilmu k dispozici výběr nejlepších filmů. Je to v podstatě podobně koncipovaná stránka, jako byla ČSFD v době začátků. Jedná se o ryze amatérský web, návštěvy jsou podobné jiným malým zájmovým stránkám, o čemž svědčí i webové počítadlo. Pro srovnání čísla z webového počítadla o návštěvách na celé databázi Kfilmu.net odpovídají počítadlům některých jednotlivých uživatelů na ČSFD. Stránky navštěvují denně zhruba 4 tisíce lidí.²⁴

Významná je především díky sekci *Chyby ve filmech*, protože se této problematice samostatně žádná z předchozích databází nevěnuje. Přesto tato sekce budí rozpaky. Na stránkách Kfilmu nalezneme z právního hlediska problematické vyjádření ohledně této sekce. *„Sekce chyb ve filmech na webu kfilmu.net je od samého založení stránek. Je to největší databáze chyb na českém internetu, která se aktualizuje téměř denně. Za tu dobu jsme shromáždili 8699 filmových chyb v 1490 filmech, přičemž ke 865 chybám jsme doplnili obrázek. Většina stránek od nás chyby nedovoleně kopíruje to i včetně překlepů a obrázků, které jsme museli začít chránit naším logem. ... Na všechny chyby ve filmech uvedené na těchto stránkách se vztahují podle zákona 121/2000 Sb. autorská práva jejich autorů – kde není autor uveden, je autorem redakce případně anonym – na tyto chyby ve filmu si vyhrazuje autorská práva redakce. Proto chyby ve filmech nelze bez písemného svolení kopírovat.“*²⁵

Pro právníky by zřejmě vznikla delikátní situace, pokud by se tento případ dostal k soudu. Chyby jsou pochopitelně „autorství“²⁶ databáze, s fotografiemi z daných situací už by mohla narazit naopak redakce. Je totiž otázka, zda si může nárokovat autorství na autorsky chráněná díla, kterými film bezesporu je. Pořizování fotografií

²⁴ Podle webového počítadla na titulní straně. *Kfilmu.net: Počítadla* [online]. 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.kfilmu.net/>.

²⁵ Chyby ve filmech: Copyright a Informace o sekci. *Kfilmu.net* [online]. c2004-2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.kfilmu.net/chyby.php>

²⁶ Myšleno autorství příspěvku, nikoli té které chyby.

z okének filmu nevzniká autorsky chráněné dílo. Pouze v případě, že by někdo použil přesné kopie souboru „filmových chyb“, pak by mohlo k porušení zákona dojít.²⁷

1.4 České a slovenské televizní stanice

Je třeba hned na úvod této kapitoly připomenout, jakým způsobem pracují televizní stanice s časem. Den pro televizi začíná v šest hodin ráno a končí za 24 hodin – v šest hodin ráno příštího dne. Prvních šest hodin nového kalendářního dne tedy vždy patří do televizního programu předchozího dne. Poznámka směřuje především k interpretaci výsledků, kde by mohlo vzniknout nedorozumění ohledně časového zařazení jednotlivých filmů. Obecně platí v tomto výzkumu, že k předchozímu vysílacímu dni patří všechny pořady, které začnou do 6. hodiny ranní.

V České republice je televizní trh rozdělen na sektor soukromý a veřejnoprávní. Kromě toho je soukromý trh rozdělen na část neplacených a část placených kanálů.

1.4.1 Veřejnoprávní televize

Veřejnoprávní prostor vyplňuje Česká televize v současnosti se čtyřmi programy. V této práci se budeme zabývat pouze dvěma, konkrétně plnoformátovými ČT 1 a ČT 2.

Vzhledem k plnému formátu je zasazení zkoumaných filmů na České televizi podmíněno časem. Převážná část ze zkoumaného vzorku byla odvysílána ve večerních hodinách. Česká televize je pod přísnějším dohledem, proto mnoho filmů bývá uvedeno až po 22. hodině s ohledem na nepřístupnost pro děti. Pravidelnou výjimku tvoří černobílé filmy v nedělním odpoledni vyhrazeném filmům pro pamětníky. V neděli lze na obou plnoformátových kanálech sledovat filmy v průběhu celého dne. Druhou výjimkou jsou státní svátky, kde je situace nejvíce podobná neděli.

²⁷ paragraf 88 „autorského zákona“: Česká republika. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: *121/2000 Sb.* 7.4.2000. Dostupné z: http://www.nkp.cz/o_knihovnach/AutZak/Index.htm.

1.4.2 Soukromé stanice

V komerčním sektoru byla od počátku vysílání výrazným lídrem televize Nova, která měla v určitých obdobích téměř 70% podíl sledovanosti.²⁸ Do počátků digitalizace se nepovedlo jedinému vážnému konkurentovi (televizi Prima) Nově ukrojit významnější díl divácké sledovanosti.

Status quo byl narušen příchodem digitalizace a následným rozmělněním diváckého zájmu, protože všechny televizní stanice představily nové programy. Zároveň vznikla řada nových kanálů, které do příchodu digitalizace nemohly ve finančně náročné terestrické době přežít.

U soukromých stanic je rozvrstvení filmů ze zkoumaného vzorku velice podobné jako u veřejnoprávních stanic. Vše souvisí s prime time v rozmezí 19:00 – 23:00²⁹ a z toho plynoucí možností prodat reklamu. Proto i zde je obvyklá doba vysílání večer, o víkendech a státních svátcích. Do výběru stanic zahrneme skupinu CET 21 s kanály Nova a Nova Cinema; FTV Prima s kanály Prima (od ledna 2012 Prima Family), Prima Cool a Prima Love; a TV Barrandov.

1.4.3 Placené kabelové a satelitní kanály

Tuto skupinu rozdělíme opět na dvě kategorie z hlediska přístupu k tomu, jaká je skladba filmů v průběhu dne. V první kategorii jsou skupiny HBO a FilmBox, které se vyznačují kontinuálním vysíláním filmů, a zároveň mají několik stanic. Ty se vzájemně doplňují, takže mnoho filmů běží s podobným časovým harmonogramem jako v kině.

A, Velké skupiny

a) Skupina HBO

Co se týče produkce filmů a seriálů, skupina HBO je jednoznačně největším hráčem na kabelovém a satelitním televizním poli v ČR. Pro účely této práce byly do výzkumu zařazeny stanice HBO, HBO 2, HBO Comedy a dvě stanice Cinemaxu –

²⁸ Ročenky: Ročenka 1997-2002. ATO: *Asociace televizních organizací* [online]. c2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.ato.cz/ke-stazeni/rocenky>.

²⁹ *Ibid.*

Cinemax a Cinemax 2, které patří také skupině HBO. V programu HBO nalezneme kromě jiných mnoho blockbusterů, často necelý rok po uvedení filmů v kinech.

b) Skupina FilmBox

Polská skupina FilmBox se snaží obsahem konkurovat skupině HBO. Také ona nabízí velké množství filmů, a to na pěti kanálech. Oproti HBO však má minimální share, což se projevuje rovněž v odrazu na ČSFD. Ve skupině FilmBox jsou FilmBox, FilmBox HD, FilmBox plus, FilmBox Extra a FilmBox Family.

B, Ostatní stanice

V České republice rovněž existuje velké množství malých televizních kabelových nebo satelitních programů. Pro potřeby práce bylo do seznamu zahrnuto deset stanic, které měly každá různý stupeň vlivu i rozdílné množství filmů. Především ale během zkoumaného období vysílaly alespoň jeden film s hodnocením nad 60 procent. Byly to Film+, MGM, CSfilm, Universal, Disney Channel, AXN, Doku, Kino CS a Minimax.

1.4.3 Slovenské televizní stanice

Na Slovensku je televizní trh velice podobný jako v České republice. Roli veřejnoprávního média hraje od roku 2010 nově ustanovená instituce *Rozhlas a Televízia Slovenska*. V práci se budeme zabývat dvěma televizními programy ze tří, konkrétně Jednotkou a Dvojkou (STV1 a STV2). Nejsledovanějšími komerčními televizemi na Slovensku jsou dnes Markíza (spolu s kanálem pro ženy Doma) a JOJ, dohromady zabírají přes 60 % trhu.³⁰

I vzhledem k vyjádření Martina Pomothy³¹ o postavení ČSFD na Slovensku se nebudeme dále zabývat malými slovenskými stanicemi, protože jejich vysílání by

³⁰ KOČIŠEK, Lukáš. Modré z neba bolo najsladovanejším programom týždňa aj u mladších: Televízia spravý. *Mediálne.sk: vedieť vidieť* [online]. 30.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://medialne.etrend.sk/televizia-spravy/modre-z-neba-bolo-najsledovanejsim-programom-tyzdna-aj-u-mladsich.html>.

³¹ Martin Pomothy tvrdí, že výrazná většina přístupů na stránky je z České republiky, slovenských uživatelů je necelých 20 %. TŮMA, Ondřej. Martin Pomothy: ČSFD.cz je pro mě jen koníček, ne byznys. *Peníze.cz* [online]. 31.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/spotrebitel/233640-martin-pomothy-csfd-cz-je-pro-me-jen-konicek-ne-byznys!>.

zprvé mělo hlasování ovlivnit minimálně a za druhé se tamější satelitní trh nebude tolik odlišovat od ČR.

2. Žebříčky jako základní ukazatel kolektivní inteligence

Žebříček, založený na výsledku společného hlasování, je vždy sociálním fenoménem. Měl by vyjadřovat odraz komunity, která jej tvoří. Ideál kolektivní inteligence se snaží dosáhnout takové hranice: čím větší a rozmanitější vzorek komunity je, tím se žebříček stává obecnějším a reprezentativnějším. Ovšem do tohoto procesu databáze promlouvají automatizovaným ovlivněním v podobě přepočtů apod., takže tento ideál nemůže být nikdy dosažen.

2.1 Kolektivní inteligence a sociální konstrukce

Díky tomuto pojmenování můžeme dát souhrnné označení pro výstupy skupinového lidského snažení, které se promítají ve vytváření obsahu stránek samotnými uživateli. Axel Bruns³² používá termíny *produsage* a *producers*, v překladu zhruba tvorbužívání a tvořící uživatelé. Využití kolektivní inteligence vyzorovali biologové dávno před vznikem Internetu, když její prvky využily komunity včel nebo mravenců. Internet poskytl řadovým uživatelům možnost začít promlouvat do společenského dění s takovým dosahem, jakého se nepodařilo dosáhnout u žádného jiného média. Na počátku bylo třeba projevit rozsáhlejší znalosti práce s počítačem, ale jakmile začal být Internet uživatelsky přístupnější a snazší, různorodé komunity začaly počtem velice sílit.

³² BRUNS, Axel. *Blogs, Wikipedia, Second life, and Beyond: from production to produsage*. New York: Peter Lang, 2008. ISBN 08-204-8866-6.

Zásadní zlom přišel s novým prvkem využívání Internetu po roce 1999,³³ když některé servery začaly nabízet svým návštěvníkům možnost měnit výrazným způsobem obsah zobrazovaných stránek. Typickým představitelem se stala internetová encyklopedie Wikipedia. Tento nový prvek bývá označován termínem Web 2.0.³⁴

Koncepce Webu 2.0 umožnila deprofesionalizovat také sféru filmové kritiky. Do té doby prakticky neexistovala možnost, aby se k širšímu publiku skrze vlastní recenze dostali lidé bez přístupu k „tradičním“ médiím. Do tradičních médií bychom zařadili i internetové zpravodajské servery, byť na počátku Webu 2.0 ještě v českém prostředí neexistovaly tak dlouho, aby se o nich jako o tradičních dalo hovořit, proto také uvozovky.

2.2 *Vliv sociální konstrukce reality*

Lidé mají od narození specifický způsob vývoje oproti ostatním savcům. Mnohem více musí využívat sociálních vazeb. Je třeba se už během raného života seznámit se zvyklostmi a pravidly, které určují rodiče. Tomuto prvku je v sociologii vyhrazen pojem *Primární socializace*. Berger s Luckmannem³⁵ dokazují na příkladu studenta, že zřící se pravidel primární socializace je mnohem náročnější, než pravidel učitelů ve škole: „*Dítě chtě nechtě žije ve světě definovaném jeho rodiči, ale svět aritmetiky může vesele hodit za hlavu v okamžiku, kdy opouští třídu.*“³⁶ Pravidla učitelů ve škole jsou pravidly *Sekundární socializace*. Její pravidla je třeba začít dodržovat, protože při vzepření může dojít k vyloučení ze společnosti. Přesto je to lépe proveditelné, než se zřící pravidel primární socializace.

Vkus je tedy sociálně konstruován, absolutní/ ideální kvalita filmu je otazná nebo neexistuje. Každý z registrovaných uživatelů každé databáze je ovlivněn sociálním prostředím, ve kterém se utvářela jeho *Primární socializace*. Ta má vliv na jednotlivé

³³ DINUCCI, Darcy. *Fragmented Future. Print: America's Graphic Design Magazine*. Cincinnati: F, 1999, roč. 53, č. 4, 32; 221-222. ISSN 0032-8510. Dostupné z: http://darcy.com/fragmented_future.pdf.

³⁴ Jedná se především o marketingový výraz, jako označení jevu. Intenzivně se tímto termínem zabývá Američan Tim O'Reilly viz *What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*. O'REILLY, Tim. *O'Reilly: Spreading the knowledge of innovators* [online]. 30.9.2005 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>

³⁵ BERGER, Peter Ludwig a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. 1. vyd. Překlad Jiří Svoboda. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, 214 s. ISBN 80-859-5946-1.

³⁶ *Ibid.*

hlasování ještě dříve, než dojde k samotnému aktu udělení hlasu. Je to zřejmé především v případě prvotního výběru toho, co ten který uživatel zhlédne, případně toho, kde se tak stane. Může být velkým rozdílem to, jestli se na vizuálně efektní film díváme v kině, v televizi anebo si jej stáhneme v nějaké nekvalitní zdeformované³⁷ podobě z Internetu.

O tomto tématu budeme podrobněji mluvit v kapitole *Interpretace výsledků*. Přesto není součástí této práce podrobná analýza sociálního profilu uživatelů databází, protože to neumožňuje stanovený rozsah a časový úsek přidělený diplomové práci. Prokázat vliv *Primární socializace*³⁸ na výběr a hodnocení filmů by si vyžádalo komplexní kvalitativní rozbor na základě obsahové analýzy reprezentativního vzorku dotazníků. V práci pro tento rozbor nebyl prostor z finančních, časových ani kapacitních důvodů.

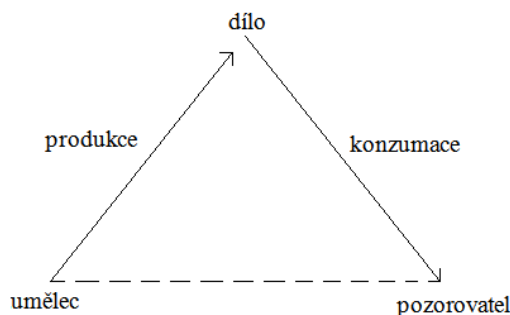
2.2.1 Vztah uživatele a umělce

James Monaco řadí film v uměleckém pojetí do role zastřešujícího média. „Umění“ filmu tedy překlenuje starší umění, spíše než aby pohodlně zapadalo do již existujícího spektra.³⁹ Přestože první a druhé vydání knihy *Jak číst film* vyšlo již na konci osmdesátých let 20. století, je v ní naznačen počátek „komunikace“ mezi tvůrcem a divákem. Monaco použil *trojúhelník vztahu tvorby*, který byl v době napsání knihy nedokončený.

³⁷ Například tzv. „kinorip“, což je videozáznam pořízený z plátna v kině. Má většinou jiný formát, a kvalita je nesrovnatelně horší.

³⁸ Nebo nalézt alespoň nějaký trend.

³⁹ MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004, 735 s. Albatros Plus. ISBN 80-000-1410-6., s. 35

Obrázek 5: trojúhelník uměleckého prožitku Jamese Monaca

Zdroj: MONACO, James, *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie.*, s. 27

Nedokončený je v oblasti umělec – pozorovatel. Zkoumání vztahu mezi umělcem a dílem dává vzniknout teoriím o vzniku díla, zatímco analýza vztahu mezi dílem a pozorovatelem nám poskytuje teorie o jeho přijímání. (Třetí strana trojúhelníku, umělec/pozorovatel, byla doposud spíše potenciální než skutečná, ačkoli zvýšený zájem o interaktivní prostředky komunikace, který se objevil počátkem 80. let s růstem online služeb, nyní do tohoto vztahu přináší zajímavé, nové možnosti. Poprvé mají umělec a pozorovatel k dispozici spolupracující technologii.⁴⁰

Vznikem internetových databází, ale především jejich ukotvením v mediálním prostoru, je tento spojovací článek mezi umělcem a pozorovatelem doplněn. Databáze umožnily sdružit do té doby rozptýlené aktivity publika do jednoho souboru a tím zjednodušili orientaci ve světě filmu nejen divákům, ale také producentům a tvůrcům. Ovšem i zde platí nejednoznačnost výzkumů účinků médií. Z kapitoly o účincích médií z knihy *Úvod do studia médií* od Graeme Burtona a Jana Jiráka,⁴¹ bude použita věta, upravená v kontextu filmových databází.

„Nedaří se však s jistotou prokázat, že když někdo něco sdělí prostřednictvím masového média, bude to mít jeden konkrétní vliv na publikum.“⁴² [Anebo na tvůrce, efekt v případě databází je oboustranný.]

V kontextu postavení ČSFD na českém mediálním trhu budeme s touto větou dále pracovat. Důležité je slovo *jistota*. Ani výzkum v této práci nemá naprosto jednoznačné závěry. Díky představení databáze již víme, že počty návštěvníků se jedná o masové médium.

⁴⁰ *Ibid.*

⁴¹ BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.

⁴² *Ibid.*, s. 347-8.

Monakův trojúhelník zobrazuje kanál, kterým může být uskutečněna „komunikace“ mezi tvůrcem a příjemcem a to právě díky filmovým databázím. Tato „výhoda“ bude dále rozvedena v kapitole *Interpretace výsledků*. Komunikace probíhá už jenom tím, že se agregují různá hodnocení do jednoho čísla.

Jason Lanier v knize *You Are Not a Gadget*⁴³ nicméně řeší otázku směřování agregovaného hodnocení, přičemž dochází k závěru, že nakonec jeho výsledky směřují k průměrnému vkusu. Takový trend bude velmi dobře patrný v kapitole s výsledky. Přistoupíme-li na takový závěr, pak není vztah umělce a pozorovatele v Monakově trojúhelníku bez kvalitativní analýzy vypovídající, protože se jedná pouze o průměrnou hodnotu. Tvůrce se tak dozví velice málo o množství fanoušků a odpůrců. Dostane se mu v případě většiny databází pouze čísla.

2.2.2 Vliv sekundární socializace

Prokázat vliv *Sekundární socializace* u uživatelů ČSFD by mělo být oproti účinkům té primární méně složité vzhledem k určitým ukazatelům, které jednotlivý uživatel sám dopředu uvede. Jedná se o jednu z kapitol ve výsledcích, o žebříčky oblíbenosti. Každý uživatel si může vybrat deset nejoblíbenějších položek⁴⁴ a i na základě tohoto výběru je možné sestavit určitý profil daného uživatele. Je nepochybné, že Martin Pomothy takové sestavování provádí, protože na jeho základě dochází k nabízení cílené reklamy a reklamního prostoru zadavatelům.

Každý registrovaný uživatel se může socializovat do struktury ČSFD také tím, že si vybere oblíbené uživatele. V současné době princip oblíbených uživatelů obrovskou měrou přispívá fungování ČSFD. „*A jaký má toto bodování uživatelů význam pro ČSFD.cz jako takovou? Hodnocení a komentáře uživatelů, kteří obdrželi od ostatních uživatelů nejvíce bodů, mají na ČSFD.cz „vyšší váhu“, a proto se zobrazují v profilech filmů všem nepřihlášeným návštěvníkům webu na předních pozicích.*“⁴⁵

Uživatelé se v návaznosti na předchozí odstavec seskupují do určitých skupin, které pojí především žánrové zařazení filmů. Tyto skupiny jsou specifické tím, že jejich

⁴³ LANIER, Jaron. *You Are Not a Gadget: A Manifesto*. 1st ed. New York: Alfred A. Knopf, 2010, 209 s. ISBN 978-030-7389-978.

⁴⁴ Filmů nebo osob, viz kapitola žebříčky oblíbenosti v části *Interpretace výsledků*.

⁴⁵ Návod k použití. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/>.

členové vyhledávají převážně filmy daného žánru a následně je hodnotí. Někdy jsou tyto skupiny vyhraněné vůči jiným žánrům,⁴⁶ což se může projevit členským automatizovaným negativním hlasováním. Členové těchto skupin si častěji aorganizovaně vyměňují body, což pro ně může mít i ekonomický užitek.

2.2.3 Benefity za socializaci do komunity

ČSFD v nepravidelných intervalech nabízí registrovaným uživatelům možnost jít na premiéru některých filmů zadarmo. Tato služba se nazývá *ČSFD Projekce*.⁴⁷ Probíhá v čase novinářské premiéry, anebo mezi ní a oficiální premiérou. Pokud tedy uživatel není novinářem, případně nenavštěvuje speciální akce univerzit,⁴⁸ dostane se mu speciálního zážitku v podobě předpremiéry.

Na *Projekci* se není jednoduché dostat, závisí na tom rychlost přihlášení, ale především sociální status na databázi. Tento status je vyjádřen bodovým ohodnocením uživatele, respektive počtem uživatelů, kteří uživatele označí mezi dvaceti oblíbenými. Minimální počet bodů, který je třeba mít,⁴⁹ se liší jak podle žánru nabízeného filmu a síly jeho fanoušků, ale také podle velikosti použitého sálu. Mechanismus anonce na *Projekci* je nastaven zhruba stejně, na hlavní stránce se objeví informační žlutý proužek, který upoutává na možnost přihlásit se.

Text vypadá s minimálními obměnami následovně: *„Milý uživateli ČSFD.cz, ve spolupráci s distribuční společností X jsme pro tebe připravili další premiéru, tentokrát filmu Y. Promítání proběhne v [datum] v kině Z [kapacita x míst]. Vstup na akci je zdarma, je pouze potřeba být registrovaným uživatelem ČSFD.cz, níže vyplnit přihlašovací formulář a spoléhat na to, že ti do uzávěrky seznamu účastníků nevyfoukne tvoje místo uživatel s větším počtem uživatelských bodů – kdo má totiž více bodů než uživatel na posledním místě seznamu, ten ho nahradí (v případě stejného počtu bodů rozhoduje dřívější termín přihlášení). Uzávěrka seznamu účastníků proběhne v [datum a několik hodin před začátkem projekce]. Pokud jsi při registraci do ČSFD.cz zadal správně jméno i místo bydliště, formulář už máš předvyplněný a stačí ti kliknout na*

⁴⁶ Např. typicky fanoušci hororů proti romantickým komediím apod.

⁴⁷ První film ze vzorku *Drive* má ještě v hlavičce *ČSFD Premiéra*, při promítání v Brně už je to *ČSFD Projekce*, a u dalších je označení *Projekce*. Dále v práci budeme užívat termín *ČSFD Projekce*.

⁴⁸ Například filmový seminář FSV UK.

⁴⁹ Aby se vůbec dostal na předpremiéru.

„tímto potvrzují svoji účast“. U vstupu do sálu pak jen řekneš svoji přezdívku (nebo jméno a příjmení) a unikátní čtyřčíselný kód, který se ti zde zobrazí po uzavěření seznamu účastníků v [datum] (a současně ti bude ve stejnou chvíli poslán na email) a budeš vpuštěn. Pokud na ČSFD.cz ještě registrován nejsi, věnuj prosím registraci tři minutky (vpravo nahoře v hlavičce webu link „Registrovat“). Ber prosím přihlášku závažně a kdybys svoji účast chtěl na poslední chvíli zrušit, udělej tak přímo zde kliknutím na „Zrušit účast“ (tento link se ti zde objeví až po potvrzení účasti). Kdo bude na seznamu účastníků a nepřijde, na další akce už se nedostane.“⁵⁰

Dalším z benefitů jsou slevové kupony do různých obchodů, které některé firmy distribuují hromadně pro registrované uživatele skrze interní poštu ČSFD.

2.3 „Kdo je tak dobrý, jako já?“ Porovnávání s ostatními

Existuje určité množství uživatelů, kteří se snaží svoji legitimitu k posuzování audiovizuálních děl podpořit nějakým obecně uznávaným srovnávacím prvkem. Chtějí se zdůrazněním osobních kvalit vymezit vůči ostatním „obyčejným“ uživatelům. Pomocí těchto srovnávacích prvků poté zvyšují svoji prestiž, která vede k většímu počtu uživatelských bodů a tedy i k většímu vlivu uživatele na ostatní. Srovnávací prvky v podobě srovnávacích prvků nemají přímý vliv na skóre filmů. Jsou však ukazatelem vlivu obecně uznávaných žebříčků na uživatele.

Nejužívanějším měřítkem je *IMDb banner*,⁵¹ na kterém se zobrazuje množství uživatelem hodnocených filmů z *IMDb Top 250*.

Obrázek 6: IMDb banner uživatele golfisty

Zdroj: <http://www.csfd.cz/uzivatel/95-golfista/>

Takto vypadá banner ze stránek 250films.net,⁵² konkrétně se současným skóre nejoblíbenějšího uživatele ČSFD golfisty (Jiřího Řezaniny). Z kvalitativního rozboru

⁵⁰ Např.: ČSFD.cz premiéra "Drive". *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/akce/22-projekce-drive/>.

⁵¹ V tomto smyslu informační proužek z jiných stránek, který udává množství uživatelem zhlédnutých filmů.

⁵² Zde si každý může označit všechny filmy, které z žebříčku *IMDb Top 250* viděl, a posléze si může poslat link, který se na stránce zobrazí právě bílými čísly v zeleném obdélníku.

vyplývá, že mezi padesáti nejoblíbenějšími uživateli je pět, kteří tento banner využívají. Kromě takového je ještě možné na některých profilech najít další počítadlo, které se týká jiného populárního seznamu nejlepších filmů – kniha *1001 filmů, které musíte vidět, než umřete*. Je to kniha se seznamem filmů, jež od roku 2003 vychází každý rok v nové edici, kde jsou přidávány jednotlivé nové snímky. Autorem je filmový kritik a producent Steven Jay Schneider.⁵³ Pro ilustraci zde uvedeme banner, na němž lze zaznamenat množství zhlédnutých filmů ze Schneiderova seznamu. Takto konkrétně vypadá banner uživatele Mattyho (Martina Šrajera).

Obrázek 7: banner 1001 filmů

Zdroj: <http://www.csfd.cz/uzivatel/2008-matty/>

Dalším fenoménem v oblasti socializace je předvádění ostatním, kolik uživatelů (registrovaných i neregistrovaných) navštívilo profilovou stránku. Technicky tuto službu zajišťuje některá ze stránek, která poskytne podobný banner, jaký mají stránky s měřením počtů zhlédnutých filmů výše. Tento se však liší tím, že ukazuje množství přístupů na stránku daného profilu na ČSFD. Započítá a na počítadle zobrazí každého návštěvníka, který stránku profilu otevře.

2.3.1 Legitimita uživatele pro hlasování

Jak bylo zmíněno výše, na ČSFD existuje mnoho uživatelů, kteří se chlubí množstvím zhlédnutých filmů na IMDb či jinde. Taková činnost je poměrně běžná, přesto se týká zlomku uživatel. Lze však nalézt spojník mezi všemi uživateli (chtějí-li provést hlasování, které bude mít nějaký výsledný efekt na výsledné skóre).

Jde o to, že uživatel musí mít ohodnocené určité množství filmů, aby mohl být připuštěn do procesu sekundární socializace v databázi. Databáze si vyhrazuje právo omezovat možnosti uživatele. První zásadní omezení je možnost neomezeně hlasovat – pro tuto činnost existuje kvóta maximálně 100 hlasů za den. První hranice, na kterou se

⁵³ Steven Jay Schneider: Základní informace. *Legie: databáze knih Fantasy a Sci-Fi* [online]. [2005-2012] [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: <http://www.legie.info/autor/6433-steven-jay-schneider>.

uživatelé musí v procesu socializace dostat, je hranice 200 hlasů.⁵⁴ Teprve tehdy databáze uživateli začne jeho hlasování počítat do skóre filmů.

Navíc mu také nabídne test filmových znalostí a na základě jeho správného vyplnění mu umožní psát k dosavadnímu hlasování u filmů také komentáře. Možnost komentovat není testem navždy vyčerpaná, je možné poslat příslušným administrátorům několik vzorových recenzí, a na jejich základě uživatel dostane výjimku.

Druhou hranicí je 500 hlasování, na jejichž základě uživatel získá možnost vybrat oblíbené uživatele, čímž jim dá „uživatelský bod“. Tyto body jsou poté důležité v mnoha ohledech, práce o nich referuje v dalších kapitolách.

2.3.2 Žebříček *Spřízněných duší*

Dalším způsobem porovnávání je generování seznamu tzv. *Spřízněných duší*. Jedná se o službu, kterou ČSFD nabízí svým registrovaným uživatelům. Na základě uživatelem vyplněných nejoblíbenějších seznamů je vytvořena statistika, která je vytvořena porovnáním seznamů s ostatními registrovanými uživateli. Databáze se snaží bránit neaktivním uživatelům klauzulí, která je obsažena ve vysvětlivkách pro tuto statistiku.

Obrázek 8: Část tabulky *Spřízněné duše*⁵⁵

13.	Marsik	93,57%	21 shodných z celkových 28 hodnocení	Romantický, Drama, Telenovela
14.	Barlblog	92,61%	32 shodných z celkových 46 hodnocení	Komedie, Drama, Rodinný
15.	Trikal	95,38%	11 shodných z celkových 13 hodnocení	Animovaný, Komedie, Rodinný

Zdroj: <http://www.csfd.cz/uzivatel/75525-grerar/spriznene-duse/>

Takto vypadá náhodně vybraný vzorek uživatelů ve *Spřízněných duších*: „*Sloupeček s procenty znamená podobnost hvězdičkového hodnocení daného uživatele s mým hodnocením. Tedy filmy, u kterých se hvězdičkovým hodnocením shodujeme, tuto procentuální podobnost zvyšují... Sloupeček s žánry znamená, ve kterých filmových žánrech se shodujeme nejvíce. Do této statistiky se započítávají pouze uživatelé s 500 a více hodnoceními a minimálně jedním přihlášením do měsíce.*“⁵⁶

⁵⁴ Návod k použití. *CSFD.cz*, ref. 45.

⁵⁵ Tento text může přečíst pouze registrovaný uživatel. Použijeme data z profilu autora práce.

⁵⁶ *Ibid.*

Pro shodu v oblíbenosti osob má ČSFD nastavena pravidla s drobnými úpravami: „Uspořádání uživatelů se stejným počtem shodných oblíbených tvůrců určuje to, jestli mají ode mě udělené body, kolik mají bodů celkově a kolik mají ohodnocených filmů. Do této statistiky se započítávají pouze uživatelé s minimálně jedním přihlášením do měsíce.“⁵⁷

Obrázek 9: Tabulka Spřízněné duše – oblíbené herečky⁵⁸

1.	RumbleFish	5 z 10 hereček
2.	Sidheag	5 z 10 hereček
3.	woody	4 z 10 hereček
4.	FrodoF	4 z 10 hereček
5.	fallangell	4 z 10 hereček

Zdroj: <http://www.csfd.cz/uzivatel/75525-grerar/spriznene-duse/>

3. Databáze a jejich vyjádření „kvality“

Dlouhodobě je veden spor o posuzování kvality uměleckých děl. Neexistuje totiž žádné měřítko, na němž by se populace shodla jako na inherentním. Musí nastoupit různé druhy posuzování, které se v současné době díky Internetu mohou snáze propojovat. Přesto nedochází k nějakému danému vyjádření, o němž by panovala obecná shoda. Pierre Bourdieu v knize *Distinction*⁵⁹ používá dotazníkový průzkum na vzorku obyvatelstva, ze kterého vyplývá, že vkus (výrazný podvědomý manipulátor člověka, pozn. autor) je ovlivněn sociálním prostředím člověka. Film tedy nemá stanovenou kvalitu. Je mu přidělena v diskurzu a stává se sociálním jevem.

Existuje několik způsobů, jak tento neujasněný pojem posuzovat. Jedním druhem jsou odborné kritiky, dalším třeba návštěvnost v kinech. Pro databáze je nejdůležitějším prvkem agregované hlasování uživatelů. Výstupem tohoto hlasování jsou různé žebříčky.

⁵⁷ *Ibid.*

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ BOURDIEU, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Překlad Richard Nice. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, c1984, 613 s. ISBN 06-742-1277-0.

3.1 Žebříčky nejlepších filmů

Pokud mají databáze měření oblíbenosti jednotlivých položek, mají zároveň vytvořen jakýsi seznam těch nejlepších. V případě filmových databází se jedná o žebříčky nejlepších filmů.^{60,61} Žebříčky v sobě vždy nesou riziko rozporování ohledně objektivitu. Internetové databáze „svoji“⁶² objektivitu podpírají především dvěma faktory. Prvním a zásadním je množství uživatelů, kteří pro dané dílo hlasují. Připuštění návštěvníka k ovlivnění dosavadních dat je druhým faktorem, protože k ovlivnění dojde pouze za specifických podmínek.

Udělená hodnocení jednotlivých „položek“ se totiž promítnou do celkového hodnocení jen tehdy, pokud jich má uživatel ohodnoceno určité minimální, předem určené množství. Tím se snaží databáze chránit před útoky puristů, kteří by bez tohoto omezení mohli namítat, že se jedná o přílišnou laicizaci. Podle nich by mohlo dojít k situaci, že by jednotlivce mohl založit několik set falešných profilů jen proto, aby buď podpořil svého favorita, anebo naopak shodil nenáviděný film.

3.2 Rozdíly na mezinárodní × domácí scéně

V této části se budeme zabývat rozdíly mezi pravidly a ustanoveními žebříčků nejvýznamnější zahraniční a nejvýznamnější české databáze, IMDb.com a ČSFD.cz.

3.2.1 IMDb Top 250

V roce 1994 přišla IMDb poprvé s nabídkou žebříčku. Ještě nešlo o podobu, jakou mají nejlepší filmy dnes. Jednalo se o 40 nejlepších a 40 nejhorších filmů. Dnešní podoba s 250 filmy byla ustanovena se vznikem domény IMDb.com, přičemž záznam z dubna 1996⁶³ potvrzuje to, že se od té doby struktura *IMDb Top 250* neměnila. Oba žebříčky mají stejná pravidla: mohou se v nich objevit pouze hraná celovečerní díla –

⁶⁰ Žebříčky: Nejlepší filmy. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/zebricky/nejlepsi-filmy/?show=complete>.

⁶¹ IMDb Charts: IMDb Top 250: Top 250 movies as voted by our users. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/chart/top>.

⁶² Tzn. Objektivitu, která je podle různých měřítek upravovaná, viz výpočet vzorce pro nejlepší filmy níže.

⁶³ IMDb Top 250 of 26 April 1996. *IMDb Top 250 History* [online]. 26.4.1996 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/history/1996/4/26>.

nad 45 minut stopáže – uvedená v kinech. Krátké filmy, televizní filmy, seriály nebo dokumenty zde nejsou zastoupeny. Pro dokumenty byla vytvořena speciální sekce.

IMDb má vyvinutý velice sofistikovaný vzorec pro výpočet výsledného čísla, které se promítne do tabulky žebříčku *IMDb Top 250*. Problém může být v tom, že se vzorec v průběhu času měnil. Autorovi této práce není znám původní vzorec, ale podle dochovaného žebříčku z roku 1996 se v podstatě jednalo o stejný princip. Předpokládejme, že se měnily pouze dva údaje (které jsou proměnné i dnes) a že kostra vzorce je neměnná. IMDb pro výpočet používá prvky Bayesovské statistiky. Jedná se o *vážené skóre*, které nakonec udává hodnotu vždy mezi 1,0 až 10,0. Nikdy nemůže být výsledek jiný, u hodnocení filmů je možné použít pouze škálu 1 – 10 hvězd, kdy jedna hvězda představuje nejhorší a deset hvězd nejlepší hodnocení.

Změny v údajích vzorce nastaly u tzv. průměrného hodnocení (N), jež je průměrem všech hlasování. Stejně tak i v minimálním počtu hodnotících, kteří film ohodnotili. V současnosti se do *IMDb Top 250* dostanou filmy s minimálně třemi tisíci hlasujícími. Tato hranice se naposledy zvyšovala v prosinci 2009, do té doby se několik let držela na hranici jeden a půl tisíce hodnotících. V průběhu času se tedy zvyšuje minimální počet hodnotících, což je logické vzhledem k narůstajícímu počtu registrovaných uživatelů. Druhá proměnlivá veličina, *průměrný hlas*, se vyvíjí nahodile. Jedná se o průměr všech hlasování, která na databázi proběhla. V roce 2005 byla tato hodnota 6,8, poté několik let 6,7 a v současnosti odpovídá průměrný hlas hodnotě 6,9.⁶⁴

Vzorec pro výpočet nejlepších 250 filmů využívající prvky Bayesovské statistiky:

$$\text{Vážené skóre (VS)} = (p \div (p+m)) \times H \div (m \div (p+m)) \times N$$

H = průměrné hodnocení daného filmu = (hodnocení)

p = počet hlasování u daného filmu = (počet hlasování)

m = požadovaný minimální počet hlasů k prezenci v *Top 250* (neustále rostoucí číslo, nyní 3000)

⁶⁴ IMDb Charts: IMDb Top 250: Top 250 movies as voted by our users, ref. 61.

N = průměrné hodnocení všech filmů zahrnutých v pravidlech pro *IMDb Top 250* (průměrné hodnocení nemá oproti m žádný trend, může se pohybovat všemi směry, nyní 6,9)⁶⁵

Filmy se v žebříčku seřadí podle *váženého skóre*. Kvůli tomuto vážení však vznikne určitá nesrovnalost, protože na jednotlivých profilech se liší „normální“ hodnota od hodnoty v žebříčku. Například film A se díky správným poměrům a výše skóre dostal do žebříčku *IMDb Top 250*. Jeho skóre stačilo na 230té místo. Za momentální situace to znamená, že má podle žebříčku hodnocení 8,0. Ale protože má menší množství hodnotících,⁶⁶ mimo žebříček je jeho „normální“ hodnocení 8,2.

Obrázek 10: Skóre filmů v IMDb Top 250

244.	8.0	Nosferatu (1922)	39,092
245.	8.0	Big Fish (2003)	204,032
246.	8.0	Le Samourai (1967)	14,911

Zdroj: <http://www.imdb.com/chart/top>

Zde je vidět rozdíl mezi žebříčkovou hodnotou a skutečným skóre. V žebříčku mají stále stejnou hodnotu 8,0.

Obrázek 11: Nežebříčkové skóre filmů na IMDb

The image shows three movie profiles from IMDb. Each profile includes the title, year, genre, and rating. The ratings are: 'Velká ryba (2003)' with a rating of 8.0 from 204,032 users; 'Nosferatu, eine Symphonie des Grauens (1922)' with a rating of 8.1 from 39,092 users; and 'Le Samourai (1967)' with a rating of 8.2 from 14,911 users. Each profile also shows the number of user and critic reviews.

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt0319061/>, <http://www.imdb.com/title/tt0013442/>,
<http://www.imdb.com/title/tt0062229/>

Na *IMDb Top 250* je oproti *Nejlepším filmům ČSFD* zajímavé, že jak v průběhu času dochází k nárůstu počtu filmů, nárůstu hodnocení a koneckonců i stárnutí uživatelů a děl, žebříčkové filmy (nové i staré) mají stále vyšší skóre. De facto ustavující žebříček

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ Při vážení hlasů v současnosti žebříčková hodnota 8,0 znamená 8,2 u filmu s 15 tisíci hodnocení; 8,1 u filmu s 30 tisíci a 8,0 u filmu se 50 tisíci hlasujícími.

(nejstarší volně dostupný a dochovaný) měl nejvyšší skóre 8,7 a dostaly se do něj filmy s hodnotou 7,2. V dnešní době je minimum 8,0 a nejlepší filmy mají skóre 9,2.⁶⁷ Tato čísla se ovšem týkají pouze žebříčku, respektive *váženého skóre*, nikoli skóre jednotlivých filmů. To je, jak už jsme předeslali výše, odlišné. Není tomu tedy tak, že by filmy měly čím dál vyšší skóre. Děje se to kvůli vzorci pro výpočet *IMDb Top 250*, který zvyhodňuje filmy s větším počtem hlasů.

3.2.2 Nejlepší filmy ČSFD

ČSFD začala používat žebříček nejlepších filmů také v podstatě hned po svém vzniku. Žebříček prošel vývojem, což je třeba připomenout. Od svého vzniku až do roku 2011 obsahoval 200 filmů. Od ledna 2011 přešla databáze na žebříčky s 300 položkami. Taková změna výrazně zahýbala s dosavadním vnímáním žebříčku, protože se do něj začaly dostávat filmy, které už do počtu 200 nemohly proniknout.

Nejlepší filmy mají oproti *IMDb Top 250* u zařazení přípustných děl do žebříčku podstatnou změnu. V dnešní podobě do něj mají přístup kromě celovečerních filmů také dokumenty. Oficiálně není určen žádný minimální počet hlasujících, ale podle provedených měření se do žebříčku nedostanou filmy s méně než 100 hlasujícími.⁶⁸

Konkrétně databáze píše: „*Žebříčky filmů na ČSFD.cz jsou tvořeny komplikovaným vzorcem, který nebere v potaz pouze výsledné procentuální hodnocení filmu, zprůměrované z uživatelských hodnocení k danému filmu, ale přikládá velkou váhu i počtu těchto uživatelských hodnocení. Film s hodnocením 90%, zprůměrovaným z dvaceti tisíců uživatelských hodnocení, má v žebříčcích mnohem větší váhu, než film s hodnocením 95%, zprůměrovaným z patnácti uživatelských hodnocení. Význam tohoto algoritmu je jednoduchý – kdyby se bralo v potaz pouze výsledné hodnocení filmu nehledě na počet uživatelských hodnocení, ze kterých je zprůměrováno, na přední místa žebříčků by se dostaly filmy, které vidělo minimum lidí a které tím pádem ještě nelze zodpovědně doporučit.*“⁶⁹

⁶⁷ IMDb Charts: IMDb Top 250, ref 41 a IMDb Top 250 of 26 April 1996. *History IMDb Top 250*, ref. 63.

⁶⁸ ČSFD nezveřejňuje vzorec pro výpočet váženého skóre.

⁶⁹ Návod k použití. *CSFD.cz*, ref. 45.

Autor práce vznesl na Martina Pomothyho dotaz ohledně vzorce pro výpočet, avšak odpověď nebyla do odevzdání práce k dispozici, proto nebude možné pracovat s úplnými daty.

Přestože databáze používá *váženého skóre*, ve výsledcích výzkumu bude předvedeno v praxi, jak se projevují malá množství hlasujících a přípustnost dokumentů na přítomnosti některých děl v žebříčku a hlavně na stálosti žebříčku.

Pokud u *IMDb Top 250* dochází u jednotlivých filmů ke změně *váženého skóre* oproti nežebříčkovým hodnotám, u *Nejlepších filmů ČSFD* je změna složitější. V žebříčku i mimo něj má film stále stejné skóre. Problém je v zobrazení žebříčku. ČSFD sice oficiálně deklaruje rozdíl mezi „normálním“ skóre a žebříčkovým, nicméně pro žebříček zůstává procentuální skóre stejné (tzn., „žebříčkové“ se v žebříčku nezobrazuje; viz obrázek 12). Dochází tak až k bizarním situacím, kdy vedle sebe stojí dva filmy s až dvouprocentním rozdílem. Může za to přepočít, protože, jak je uvedeno výše, rozhoduje vyšší počet hlasujících – čím více jich je, tím má film pro žebříček větší váhu.

Obrázek 12: Ukázka ze žebříčku *Nejlepších filmů ČSFD*

279.	Na Hromnice o den více (1993)	85,50%	12674 hodnocení
280.	Kdysi byli bojovníky (1994)	85,90%	2019 hodnocení
281.	Hačikó - příběh psa (2009)	85,60%	4569 hodnocení
282.	Vzpouora (1967)	87,50%	484 hodnocení
283.	Plynové lampy (1944)	86,80%	719 hodnocení
284.	Rašomon (1950)	85,90%	2065 hodnocení

Zdroj: <http://www.csfd.cz/zebricky/nejlepsi-filmy/?show=complete>

Hačikó – příběh psa zde má 85,6 %, následuje jej *Vzpouora* s 87,5 % a dále *Plynové lampy* se skóre 86,8 %. Přepočít hlasů však řadí *Hačikó* v žebříčku před *Plynové lampy* i *Vzpouoru*.

4. Klady a zápory databází

Pokud je člověk vystaven rozhodnutí, v němž má ohodnotit nějaká nejednoznačná díla,⁷⁰ je zároveň nucen čelit určitým tlakům, které se především u hodnocení na ČSFD pokusíme vysvětlit a poukázat na ně. Kapitola se zabývá hlavně problematikou ustavení čísel a zkracování výsledků databází.

4.1 Barevné označení kvality na ČSFD

Barva hraje ve vnímání člověka velikou roli. V případě ČSFD se jedná o problematiku „barevnosti“ filmů. Přímou na stránkách databáze se můžeme dočíst toto: „*Máme na mysli barevné čtverečky před názvy filmů, respektive barevné zladění⁷¹ celého profilu filmu, vycházejícího z tamějšího pole s velkým číslem celkového, neboli výsledného procentuálního hodnocení filmu. Informačním jádrem ČSFD.cz jsou právě tato výsledná hodnocení filmů, vycházející z jednotlivých hodnocení filmů uživatelů ČSFD.cz. Podle výsledného hodnocení náleží filmu barva, odpovídající jeho kvalitě. Červenou barvou jsou ověřeny nejlepší filmy s hodnocením nad 71%, modrou standardní filmy s hodnocením od 31 do 70% a černou „perly“ s hodnocením pod 30%. Na ty je lepší se nedívat, případně je alespoň nebrat vážně. Aby film „dostal barvu“, musí jej hodnotit minimálně 5 uživatelů. Filmům s méně než čtyřmi hodnoceními náleží bledě šedá barva, téměř nebo úplně splývající s pozadím grafiky webu.*“⁷²

Obrázek 13: Barevná odlišnost jako kvalita filmů na ČSFD

Zdroj: <http://www.csfd.cz>

⁷⁰ Umělecké dílo bezesporu patří mezi subjektivní položky, ať už se jedná o film anebo malbu.

⁷¹ Pravopis není zřejmě nijak kontrolován, tento odstavec kromě chybně užitě předpony s- z- obsahuje chybné psaní značky procento. Procento je v citovaných úryvcích napsáno špatně skoro vždy, svědčí to kromě jiného o nedostatečném vzdělávání populace už na základních školách.

⁷² Návod k použití. ČSFD.cz, ref. 45.

Takto dlouhý odstavec zde citujeme především kvůli předložení dokladu neprofesionality⁷³ a určitého statutu quo. Pravopisné chyby v předponách či procentech napovídají o absenci jazykového korektora. Nastolení statutu quo nalezneme ve výroku: „Podle výsledného hodnocení náleží filmu barva, odpovídající jeho kvalitě.“

Vybraný výrok naznačuje sebevědomí, jakým (pro někoho po právu, pro někoho nikoli) ČSFD oplývá. Na jednu stranu je toto barevné rozlišení zajímavé, na druhou stranu dochází k velikému zkreslení. Pokud má totiž barva vypovídat o kvalitě, pak (zjednodušeně řečeno) kvalita odpovídá rozhodnutí pěti lidí. Dokud databáze nebude mít filtr, nějaké smysluplnější minimum počtu hodnocení pro zobrazení barvy, není možné na takové závěry přistoupit jako k výstupu kvality. Jaké množství hodnotících je v prostředí ČSFD dostačující pro relativní stabilitu procentuální „kvality“ – kvalita ve smyslu vyjádření samotné databáze, ukážeme v kapitole interpretace výsledků.

Barevné rozlišení filmů výrazně odlišuje ČSFD od ostatních databází. Návštěvník tak může být přímo ovlivněn v rozhodování. Červená značí dobrá díla, modrou nic nezkazíme a na černou se nedívejme. U návštěvníka může tato barevná predispozice vyvolat různé reakce, které plynou ze znalosti daného díla.

4.1.1 Barva jako nastolení agendy

Pokud hodnocený film neodpovídá představám návštěvníka stránek, může barevné rozlišení vést k odmítavé reakci. Není-li registrovaným uživatelem, nemůže touto reakcí nijak ovlivnit výsledné hodnocení. Jestliže barva může vyvolávat negativní reakce, uživatelé v celku tento systém vítají, protože jim to pomáhá v orientaci, a přestože se jedná o nastolování agendy, akceptují to. Toto nastolování se projevuje v diskuzích, protože filmy s přidělenou „barvou“ se stávají tématem. Stejně tak je tomu u žebříčku – jestliže se do něj film dostane, stává se viditelnějším, a tedy i tématem, o které se budou návštěvníci zajímat.

Specifickým procesem nastolování agendy jsou výzkumy veřejného mínění.⁷⁴ Z pohledu internetových databází jsou žebříčky a barevné označení výstupem

⁷³ Autor práce nijak nesnižuje úsilí a snahu pravděpodobně dobrovolníka, který tento odstavec napsal, slovo neprofesionality je míněno bez pejorativního nádechu. Je ale zároveň dokladem toho, že nároky na odvedenou práci neodpovídají pozici, kterou v českém (mediálním) prostředí ČSFD zastává.

⁷⁴ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.

uživatelského rozhodování, což jsou vlastně výzkumy internetového veřejného mínění. Položky v žebříčkách a různobarevné filmy se tak stávají tématem. Jde o to, že např. vysoce hodnocené „červené“ filmy mají mnohem vyšší přírůstek hodnocení, komentářů a diskusních příspěvků, než průměrné „modré“ filmy.

4.2 Reprezentativní vzorek a minimální počty hodnocení

Žebříčky v sobě vždy nesou riziko rozporování ohledně objektivitu. Internetové databáze „svoji“⁷⁵ objektivitu podírají především dvěma faktory. Prvním a zásadním je množství uživatelů, kteří pro dané dílo hlasují. Připuštění návštěvníka k ovlivnění dosavadních dat je druhým faktorem, protože k ovlivnění dojde pouze za specifických podmínek, které byly popsány v předchozích kapitolách.

Pro „objektivní“ hodnocení stačí na ČSFD i IMDb pět hlasů – až poté film dostane přiřazené procentuální hodnocení, respektive desetinné číslo. Není znám minimální počet, kterým je podmíněna účast daného díla v žebříčku *Nejlepších filmů ČSFD*. Je možné, že databáze nemá nastaveno minimální množství, jako je tomu u *IMDb Top Films*, kde je kvóta 3000 hodnocení.

4.3 Demonstrativní hlasování

V poslední době, která nahrává možnosti měnit obsah internetových stránek téměř kýmkoli, začíná docházet k jevu, jež bychom mohli nazvat *Cílené demonstrativní hlasování*.⁷⁶ U jakékoli lidské činnosti, je-li závislá na hodnocení víceméně celé populace, existuje riziko, že se najde více či méně početná skupina lidí, která se bude snažit uměle ovlivnit hlasování v neprospěch hodnoceného díla. Tedy nikoliv volit podle svědomí (jak si např. přeje IMDb⁷⁷), ale podle nějakého skupinového pokynu případně jen čistě ze zájmu poškodit dané dílo.

⁷⁵ Např. ČSFD přímo odkazuje na fakt, že je film dobrý nebo špatný a přitom se neohlíží na jiná pravidla, než jaká má sama nastavená. Viz Návod k použití. *CSFD.cz*, ref. 45.

⁷⁶ IMDb používá termín „Vote stuffing“, viz: Weighted Average Ratings. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.imdb.com/help/show_leaf?ratingsexplanation.

⁷⁷ „... ”vote stuffing” by individuals more interested in changing the current ranking of a movie than giving their true opinion on it.” *Ibid.*

V oblasti internetových databází zatím neproběhla výraznější aféra, nebo spíše se jí ještě nikdo příliš nezabýval. Pro tuto práci jako příklad použijeme událost, která se udála v oboru příbuzném kinematografii, ve světě moderních počítačových her. Jedná se o kauzu hry *Call of Duty: Modern Warfare*⁷⁸ na stránkách www.metacritic.com. Pokud bychom měli Metacritic nějak zkráceně popsat, je to webová stránka, kde jednotlivá umělecká díla dostávají hodnocení na základě uživatelských recenzí.

Dohromady tvoří s IMDb celek, který je v na ČSFD tvořen jednou stránkou. Metacritic je jakousi sociální nástavbu technické IMDb. Promítá se konečně i do obrazu o daném audiovizuálním díle. Pod číslovkou, která vyjadřuje skóre filmu, je zároveň zařazeno skóre z [metacritic.com](http://www.metacritic.com), stejně tak počet recenzí. V tomto ohledu je IMDb mnohem více otevřená kooperaci s nějakým dalším subjektem, zatímco ČSFD používá pouze vlastních zdrojů.⁷⁹

Hra *Modern Warfare* měla velice kladné přijetí profesionální kritiky, avšak na Metacritic najednou, ihned po vydání, začalo skóre od uživatelů padat, až se v době napsání článku pohybovalo na cifře 1,7⁸⁰ (z deseti, pozn. autor). Zatímco od profesionálních kritiků je dnes skóre 78 ze 100, skóre od uživatelů je 2,2 z 10. Pozitivní recenze od kritiků mají poměr skoro 3:1 k smíšeným (ani jedna není negativní). Negativní recenze u uživatelů převažují v poměru 4:1 oproti pozitivním (smíšených je pouze minimum). Profesionálních recenzí bylo 26 a uživatelských přes 2000.⁸¹

Tato dramaticky nízká čísla naprosto nekorespondují s čísly o prodeji, když tato počítačová hra vydělala za prvních pět dní prodeje 775 milionů dolarů.⁸² Hodnocení na Metacritic odráží negativní postoj určité části aktivních hráčů počítačových her k celé herní sérii *Call of Duty*. A v hodnocení *Modern Warfare 3* se tito nespokojení spojili, a provedli cílenou negativní kampaň, kterou můžeme pojmenovat jako *demonstrativní*

⁷⁸ STUART, Keith. *Modern Warfare 3 reviews: why is this the most hated game on the web?*. THEGUARDIAN.*Games Blog* [online]. 10.11.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z:

<http://www.guardian.co.uk/technology/gamesblog/2011/nov/10/modern-warfare-3-internet-hatred>.

⁷⁹ Ještě do změn prostředí databáze z počátku roku 2011 měl každý film na viditelném místě odkaz také na stránku filmu na IMDb. Dnes je IMDb odkaz upozaděn, uživatel jej musí hledat. Svědčí to o sebevědomí databáze, protože už „nemusí“ odkazovat na seriózní zdroj.

⁸⁰ STUART, Keith, ref. 78.

⁸¹ *Call of Duty: Modern Warfare 3. Metacritic: Keeping score of entertainment* [online]. 8.11.2011, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.metacritic.com/game/pc/call-of-duty-modern-warfare-3>.

⁸² STUART, Keith. *Modern Warfare 3 smashes records: \$775m in sales in five days: Call of Duty title betters its predecessor's record by more than \$100m, but how does this really compare with the movie industry?*. *Theguardian: News/Technology* [online]. 18.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/technology/2011/nov/18/modern-warfare-2-records-775m>.

hlasování. Pro tuto práci je tato kauza důležitá z pohledu snazšího ovlivnění výsledků internetových hlasování i relativně malou skupinou uživatelů. Hodnota 775 milionů dolarů totiž při pevné ceně hry kolem šedesáti dolarů znamená číslo přes deset milionů hráčů. Na Metacritic jich naproti tomu hodnotilo jen nepatrné množství.

Na stránkách IMDb je taková situace vysvětlena takto: „*IMDb k hodnocení používá vážený průměr oproti průměru čistých dat. Různé druhy filtrů na čistá data mají za úkol eliminovat a snižovat počty pokusů o ovlivnění hlasování ze strany jednotlivců, kteří se snaží změnit aktuální hodnocení filmu, místo aby vyjádřili vlastní názor o jeho kvalitě.*“⁸³

4.3.1 Zkreslování výsledků

Cílené demonstrativní hlasování je pro jakýkoli žebříček problém. Databáze se, jak bylo popsáno výše, tomu snaží zabránit. V tomto bodě můžeme začít pochybovat o tom, zda jsou opatření přiměřená. Je velmi pravděpodobné, že ke každému uměleckému dílu budeme moci přiřadit alespoň jednoho člověka, jenž bude hlasovat zdánlivě demonstrativně, ale toto hlasování myslí ve skutečnosti vážně.

Vzhledem k čím dál větší globalizaci se tak může stát, že se potkají americký válečný film z Iráku s registrovaným uživatelem, kterému při náletu na Bagdád zemřeli příbuzní. To je extrémní případ, avšak takového uživatele nelze obviňovat z „demonstrace“, ale je třeba jej zohlednit do celkového skóre. Velmi dobrým reálným příkladem jsou české filmy s typicky českým humorem (především starší komedie), které na IMDb nemají tak dobré hodnocení jako na ČSFD.

V seminární práci⁸⁴ k předmětu *Nová média a společnost*, která posloužila autorovi jako pilotní studie k této práci, bylo provedeno měření uživatelského hodnocení filmů *Rosemary má děťátko* a *Agent bez minulosti*.⁸⁵ Z výzkumu jasně

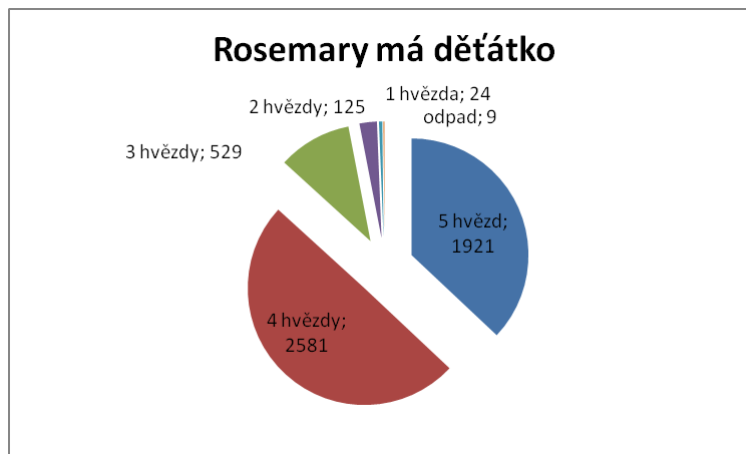
⁸³ „*IMDb publishes weighted vote averages rather than raw data averages. Various filters are applied to the raw data in order to eliminate and reduce attempts at „vote stuffing“ by individuals more interested in changing the current rating of a movie than giving their true opinion of it.*“ Weighted Average Ratings. IMDb, ref. 76.

⁸⁴ VYCHYTIL, Václav. *Internetové databáze – postrach zavedených norem: Seminární práce k předmětu Nová média a společnost*. Praha, 5.9.2011.

⁸⁵ *Agent bez minulosti*. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/18113-agent-bez-minulosti/>, *Rosemary má děťátko*. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/7359-rosemary-ma-detatko/>.

vyplývalo, že sice dochází k extrémním výkyvům v hlasování (film získal jak pětihvězdičkové, tak „odpadové!“ hodnocení), avšak čísla jsou příliš malá. Pokud tedy databáze používá nějaký selektivní mechanismus, zřejmě tato uživatelská hodnocení považuje za chybu, případně za pokus o *Demonstrativní hlasování*. Pro ilustraci byl vybrán film *Rosemary má děťátko*.

Obrázek 14: Rozložení hlasujících u filmu *Rosemary má děťátko* (graf)

Zdroj: VYCHYTIL, Václav. *Internetové databáze – postrach zavedených norem: Seminární práce k předmětu Nová média a společnost*

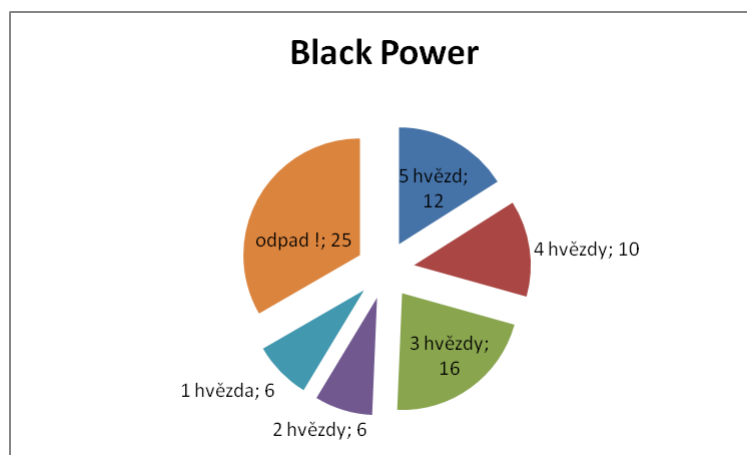
Na obrázku 14 vidíme rozložení a počet hlasujících u každého množství hvězd.⁸⁶ Data byla stažena v srpnu 2011, graf je zde spíše pro ilustraci.

Zajímavým výstupem na toto téma je další žebříček, který vytváří pouze ČSFD. Jedná se o tzv. *Nejrozporupnější filmy*.⁸⁷ Žebříček je jakousi esencí demonstrativních hlasů. Jsou v něm zastoupeny kontroverzní snímky, anebo snímky spojované s kontroverzními postavami ať už režisérů, anebo scénáristů. Na příkladu dokumentárního filmu *Black Power*⁸⁸ bude uvedeno, jak vypadá rozvrstvení „rozporupného“ filmu.

⁸⁶ VYCHYTIL, Václav. *Internetové databáze – postrach zavedených norem*, ref. 84.

⁸⁷ Žebříčky: Nejrozporupnější filmy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/zebricky/nejrozporupnejsi-filmy/>.

⁸⁸ *Black Power*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/300929-black-power/>.

Obrázek 15: Rozložení hlasujících u filmu *Black Power* (graf)

Zdroj: data z <http://www.csfd.cz>

Na obrázku 15 je vidět velký rozdíl rozložení hlasujících oproti filmu *Rosemary má děťátko*. Takové (nebo pouze v detailech rozdílné) rozložení hlasování mají snímky v žebříčku *Nejrozporupnějších filmů*.

4.4 Rozdíly mezi skutečným a „domnělým“ skóre

IMDb má jasně určené, že pokud uživatel udělí jednu hvězdu, jedná se o jednu hvězdu z deseti, na procenta tedy deset procent, na celá čísla jedna z deseti. U ČSFD mají někteří uživatelé problém s uchopením možnosti „odpad!“.

V rámci jiné sociální sítě Zpovednice.cz vytvořila uživatelka GlamourStar zajímavé vlákno jediným dotazem. „99% lidí tu to asi bude znát, hodnocení filmů na ČSFD. Jakej film si – podle vás – zaslouží hodnocení „odpad“ a proč?? (Odpad se dá jen těm, k kterých jste fakt zhrozený nebo znechucený!)“⁸⁹

Nehledě na fakt, že je dotaz návodný – věta v závorce odporuje otázce, získáme dále v diskuzi zajímavé názory, které jsou promítnuté do hlasování v databázi. Otevře se díky ní větší přehled o tom, jak uživatelé promýšlejí mechanismus hlasování. Setkáme se zde s názorem, že výraz „odpad!“ není adekvátně užitý, protože umělecké dílo si takové označení nezaslouží. Druzí tomu odporují s tím, že nula je nejnížší možné matematické vyjádření subjektivních pocitů k danému dílu, proto nezáleží na tom, jestli

⁸⁹ GLAMOURSTAR, Uživatelka. Odpad na CSFD, který film si ho zaslouží?: Diskuze č.566863. Zpovednice [online]. 2.10.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.zpovednice.cz/detail.php?statusik=566863&kateg=1&nove=0&orderbyide>.

je užitý výraz expresivní nebo korektní. Na této diskusi se projevuje rys kolektivního rozhodování, protože výsledná podoba společně vykonaného díla je vždy konsenzem, vždy je možné nalézt názory z obou konců názorového spektra. Je důkazem toho, že hodnocení v databázích vznikají na základě rozhodnutí lidského jedince a nejedná se tedy pouze o strojové vyplnění nějakého čísla (hvězdiček).

Někteří uživatelé ČSFD nesouhlasí s předloženou škálou, a tak si vytvářejí vlastní hodnotový žebříček. V něm vysvětlují ostatním, co mysleli tím, že udělili určitý počet hvězdiček. Mezi padesátkou nejoblíbenějších uživatelů to je například J*A*S*M (Jakub Smutný).⁹⁰ J*A*S*M však nereprezentuje typ uživatele, který mezi vlastním a databázovým hodnocením činí rozdíly. Tzn. „odpadu!“ přiděluje nulu a pěti hvězdičkám 100 %. Porovnejme s jiným uživatelem, který s čísly zachází jakoby podle nálady, s náhodným vygenerováním čísla.

Toto je jeden z vybraných komentářů k druhému dílu *Sherlocka Holmese*⁹¹ z roku 2011: „*A Game of Shadows je lepšie, kvalitnejšie a hlavne prepracovanejšie pokračovanie. Úžasné scény jako šachová partia, boje z blízka a spomalené zábery v lese, sú hlavné dôvody, kvôli ktorým som z filmu najviac nadšený. No slabší začiatok a miestami nudnejší dej môžu zato, že film hodnotím na 85%.*“ (uživatel Dever (René Igonda)⁹², hodnocení *****).⁹³

Uživatel Dever patří mezi nemalou skupinu uživatelů, kteří nejenže vytvářejí vlastní interpretaci hvězdičkového hodnocení, ale především tomu danému přiřkládají jiné hodnoty, než jaké v databázi skutečně zaujímají. Uživatelé tohoto typu většinou nemají stanovená jasná pravidla toho, jak filmy hodnotí, ale právě u komentářů můžeme zjistit, jak své hlasování vysvětlují. Svědčí to o tom, že není možné považovat skóre za jednoznačné, a že výsledná hodnota tak není exaktní. Databáze se snaží pomocí přepočtů a vážených výsledků různé odchylky ignorovat, nebo je co nejvíce upozadit. Nesprávné (vůči vlastnímu vědomí) užívání hodnot však postižitelné není, databáze na takové chování nemůže reagovat.

⁹⁰ SMUTNÝ, Jakub. J*A*S*M. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 5.4.2007 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/58909-jasm/>.

⁹¹ Sherlock Holmes: Hra stínů. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/273969-sherlock-holmes-hra-stinu/>

⁹² IGONDA, René. Dever. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 19.7.2009 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/175524-dever/>.

⁹³ Sherlock Holmes: Hra stínů. *CSFD.cz* ref 91, v sekci komentáře.

4.5 Nechtěný divák

Nechtěným divákem máme na mysli takového člověka, jenž zhlédne pro něj nevhodný film – například senior film pro náctileté a naopak. Tento pojem není normativní, zmiňujeme jej hlavně pro ilustraci současného stavu, kdy právě na databázích takové případy nastávají velmi často. Pochopitelně navíc někteří „nechtění diváci“ hlasují podobně jako „ti správní“.

Je spekulativní, nakolik je tedy nechtěný divák „problémem“. Pokud je to divák v kině, producentovi a tvůrcům takový divák do vzniku databází způsobil jen malé škody, protože měl okolo sebe jen úzký okruh lidí, který mohl negativně ovlivnit. I přes vznik databází není pro tvůrce Jamese Camerona důležité, že má *Titanic* na IMDb skóre „pouze“ 7,5 bodů, protože se jedná o druhý nejúspěšnější film historie.⁹⁴ Pro žebříčky, nebo všeobecně pro internetové databáze hlásající trvalé měření kvality, může však být takový divák problém.

IMDb má pro svůj žebříček *Top 250* nastaveno kvótu minimálního počtu hlasujících proto, aby bylo porovnání co nejglobálnější, a tím také reprezentativnější, co se globální populace týče. U ČSFD se tato situace projevuje nejmarkantněji u výskytu dokumentárních filmů v žebříčku *Nejlepších filmů*. Uživatelé databází totiž velice často vybírají film ke zhlédnutí podle „barvy“, anebo umístění v žebříčku. Dokumenty mají specifický průběh přítomnosti v žebříčku, o čemž bude referovat kapitola v části *Interpretace výsledků*.

5. Interpretace výsledků

Jak už bylo zmíněno výše, zkoumaný soubor se skládal z kontinuálního automatizovaného každodenního měření televizních uvedení a z pravidelného manuálního stahování dat z žebříčku *Nejlepších filmů ČSFD*. Poslední pravidelné měření se týkalo manuálního stahování výběru dat z televizních uvedení, nejlepších

⁹⁴ All Time Box Office: Worldwide Grosses. *Box Office Mojo* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://boxofficemojo.com/alltime/world/>.

filmů z tzv. *TV tipů dne*. Jednou za určitou dobu (dělo se tak nepravidelně) byla nabídnuta uživatelům *ČSFD projekce*, a pro tuto práci byly vybrány tři z nich. Bylo u nich provedeno několik manuálních měření.

5.1 Výzkumný záměr

Výzkumným záměrem této práce bylo zjistit, jakým způsobem jsou ustanovena čísla, která vyjadřují kvalitu u filmů na internetových filmových databázích. Kladla si za cíl co nejlépe zmapovat mechanismus získání výsledného skóre a také toho, co tento mechanismus ovlivňuje.

5.1.1 Vymezení zkoumaného vzorku

Manuální stahování dat z *Nejlepších filmů ČSFD* probíhalo týdně každé pondělí ráno na základě předpokladu, že o víkendu přibývá nejvíce hlasů. Tento výzkum probíhá kontinuálně od poloviny července roku 2011. Do té doby probíhalo měsíční měření.

Automatizovaný systém sběru dat byl spuštěn 16. listopadu 2011 a tento sběr byl ukončen na konci března 2012. Do tohoto vzorku byly zahrnuty všechny filmy, které *ČSFD* zveřejnila v sekci *TV tipy dne*. To znamená filmy s hodnocením vyšším než 60 %, které ten den vysílala některá z televizí z vymezeného vzorku.

Další významnou částí byla měření po *ČSFD projekcích*. Měření zde probíhala ve stanoveném období mezi zářím 2011 a dubnem 2012. Samotné zachycení vývoje skóre bylo zaznamenáváno ve velmi krátkých časových intervalech (většinou patnácti minutových, do výsledků byly zredukovány na půlhodiny). Data zachycují většinou také několik dní po *Projekci*.

Žebříčky oblíbenosti nakonec nebyly zaznamenávány kontinuálně, pro výzkumy této práce posloužil jeden konkrétní především kvůli komparaci s *Nejlepšími filmy*. To vše zastřešuje několik výběrových kvalitativních výzkumů, které se snaží získat lepší vhled pro interpretaci výsledků.

5.2 Měření nejlepších filmů

Nejdůležitějším měřením bylo týdenní porovnávání žebříčků *IMDb Top 250* a *Nejlepších filmů ČSFD*. Autor této práce si vede archiv pro osobní potřebu třetím rokem, některá takto stará (ale i starší data) budou použita pro interpretaci. Metodika sběru dat byla v tomto případě jednoduchá. Na základě předběžných měření vyšlo najevo, že týdenní sledování bude dostatečná perioda pro zjištění relevantních dat. Vzhledem k množství filmů nabídnutých ke zhlédnutí v televizi o víkendu a také ke čtvrtěčným premiérám bylo jako den sběru dat vybráno pondělí, konkrétně pondělní ráno. Předpoklad byl, že o víkendu mají lidé nejvíce času nejen na konzumaci filmů, ale také na intelektuálně náročnější postup, totiž na hlasování, případně komentování.

Primární vzorek se týká období září 2011 až konec března 2012. Za tuto celou dobu se z technických důvodů neuskutečnilo pouze jedno měření, konkrétně druhý lednový týden. V každém měření byla data zaznamenána nejprve u každého filmu v *IMDb Top 250*, respektive *Nejlepších 300*. Kromě pozice v žebříčku byly do připravených formulářů zaneseny změny v množství hlasů a procentuálním respektive bodovém ohodnocení díla. Po zapracování změn na žebříčkových pozicích byly ručně zkontrolovány filmy, které se v žebříčcích objevily v minulosti se stejným postupem (kromě pozice, v žebříčku se prozatím nevyskytovaly) – tedy množství hlasů a procentuální skóre. I přes možnost čerpat z archivních materiálů autora je možné pro jeden graf použít pouze data od roku 2011, protože až tehdy byl žebříček *Nejlepších filmů* rozšířen na 300 filmů. Navíc autor do poloviny července 2011 užíval pouze měsíční měření, takže grafy jsou první půlrok poznamenané prudšími nárůsty a pády oproti jemnějším týdenním měřením od července 2011.

Počty diváků byly zredukovány kvůli snazšímu opisování do formulářů a také pro možnost porovnávat.⁹⁵ U *IMDb Top 250* byla divácká čísla převedena na tisíce (např. z 300 000 = 300 atd.). U *Nejlepších filmů* na stovky, čili z 30 000 = 300. Jedná se o řádové vyvážení. Pokud porovnáme hrubá čísla hlasujících, v ČSFD je k jednotlivým filmům zhruba desetinové množství hlasů oproti IMDb. To je jeden z ukazatelů, který se mění především v závislosti na postavení v žebříčku. Například české filmy mají z pochopitelných důvodů nevyrovnané počty diváků, a to dokonce i na úrovni

⁹⁵ Při opisování většího počtu číslic docházelo k překlepům, které by významně ovlivnily počty. Redukce přispěla k porovnávacímu efektu, kdy se u významné části filmů potvrdil desetinový poměr mezi IMDb a ČSFD.

absolutních čísel. V posledním měřeném žebříčku z konce dubna měl film *Pelíšky* hodnotu u počtu hlasujících 517 na ČSFD, zatímco na IMDb pouze 1.⁹⁶ Podobná je situace s francouzskými filmy, které obecně mají neredukované počty hlasujících na obou databázích víceméně shodné (na obou například osm tisíc hlasů).

Pokud byla v kapitole 4.5 zmíněna problematika dokumentů (vzhledem k malému počtu hodnotících), zde může být nalezen přímý efekt toho, že jsou zařazeny do výběru pro *Nejlepší filmy* na ČSFD. Je to jediná vymezená skupina, u které je, co se týče diváckého poměru hlasů, znatelně vyšší poměr hlasů ve prospěch ČSFD. Skutečně se jedná o celý vzorek, ani jeden dokument nemá nižší poměr. Je to zároveň dobrým důkazem toho, že závislost počtu hodnocení (nikoli výše skóre) u filmů se velmi odvíjí nejen na postavení v žebříčku, ale především na jeho přítomnosti v něm. Do zkoumaného vzorku se automaticky dostaly všechny filmy, které se v pondělí ráno nacházely v jednom ze sledovaných žebříčků.

Jako výstupy z *IMDb Top 250* jsou použity grafy a data ze stránky <http://www.took.nl/250/>, na které jsou k dispozici tzv. snapshoty⁹⁷ *Top 250* od 26. dubna 1996 do současnosti. V případech komparace mezi ČSFD a IMDb budou využity vlastní zdroje autora, v případě ČSFD se jedná čistě o autorská data. Využití snapshotů z [took.nl/250/](http://www.took.nl/250/) je důležité především pro porovnání současných filmů, které se ocitnou v žebříčcích, se situacemi v celé historii *IMDb Top 250*. Na určeném vzorku z tezí (tzn. mezi zářím 2011 a březnem 2012) by nebyly některé trendy tolik zřetelné.

Ke snapshotům z [took.nl/250/](http://www.took.nl/250/) je zároveň třeba podotknout, že probíhaly od počátku IMDb do přelomu tisíciletí nepravidelně. Od srpna 2000 probíhalo stahování minimálně jednou měsíčně, přes dvacet měření za měsíc je prováděno od února 2007.⁹⁸

5.2.1 Průběh zařazování nových filmů do *IMDb Top 250*

IMDb Top 250 je velice stabilní žebříček. Nikdy jej podle [took.nl/250](http://www.took.nl/250/) neopustilo 79 filmů z celkového počtu a dalších 84 se zde objevovalo přes 90 % časového trvání výzkumu. To jsou ohromující čísla, zvláště když známe celkové množství 818 filmů, které se do *Top 250* dostalo. Více jak 160 filmů de facto neustále drželo místa

⁹⁶ Což je i v přepočtu – po zrušení redukce – 51 tisíc oproti jednomu tisíci.

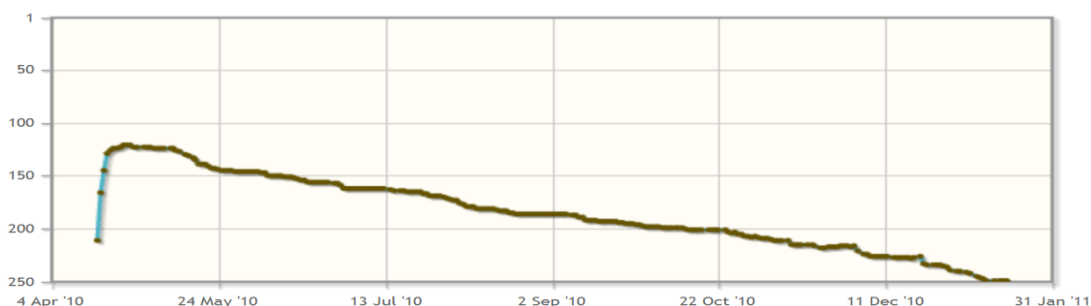
⁹⁷ Snapshot je v tomto smyslu zkopírované aktuální pořadí žebříčku.

⁹⁸ IMDb Top 250 History. *History: IMDb Top 250* [online]. [1996-2012] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/history>.

v žebříčku a o dalších 90 míst se rozdělilo téměř 660 snímků. Přesto se zde každý týden odehrají změny, které jsou v celkovém porovnávání významné. Významné je také číslo z druhé strany, tedy číslo vyjadřující množství filmů, které se do žebříčku probjovaly pouze na minimální dobu (vyjádřeno 1 %). Bylo to 336 filmů, přičemž dalších 150 nebylo přítomno déle než 10 % snapshotů.⁹⁹ To znamená, že více jak polovina filmů je jen „omylem“, módní vlnou.

Pro nové filmy je obecně složité se do žebříčků filmových databází dostat. Ještě složitější je pro ně se v nich udržet. Předvedeme zde dva druhy filmů, které reprezentují dva nejčastější způsoby, jakým se filmy do žebříčku dostávají. První se bude týkat filmu, který je „trendy“, nese se na vlně reklamy, a jež pak uživatelé sami hodnocením zařadí mezi průměr, možná lehce nad průměr. Film *Kick-Ass*¹⁰⁰ měl premiéru v roce 2010 a byl označen jako vynikající akční snímek.

Obrázek 16: Přítomnost filmu Kick-Ass v IMDb Top 250 (graf)

Zdroj: <http://www.took.nl/250/title/tt1250777>

Kick-Ass je typ filmu, u kterého s přibývajícím množstvím hlasujících klesá skóre. To se pak projeví v žebříčku jako relativně strmý pád. Na tomto konkrétním grafu si je třeba uvědomit, že už v roce 2010 took.nl/250 používal téměř denní měření. Je zde dobře vidět, že mezi dubnem a prosincem 2010 film ztratil 100 příček. Konkrétně u tohoto filmu je třeba zmínit množství hlasujících, protože to úzce souvisí s rozdílem mezi profesionály, a také zachycuje jiné než anglicky mluvící publikum. Film měl premiéru podle následující tabulky (vybrané trhy):

⁹⁹ Tento odstavec vznikl vygenerováním čísel ze seznamu všech filmů, které took.nl/250 zaznamenal v IMDb Top 250. *Ibid.*

¹⁰⁰ *Kick-Ass*. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt1250777/>.

Tabulka 2: Uvedení Kick-Ass do kin¹⁰¹

země	datum	země	datum
USA (festival)	12. březen 2010	Německo	22. duben 2010
UK	26. březen 2010	Česká republika	6. květen 2010
Rusko	15. duben 2010	Španělsko	4. červen 2010
USA	16. duben 2010	Japonsko	18. prosinec 2010

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt1250777/>

Jak je vidět na této tabulce, není vždy pravda, že by masové uvedení v USA mělo premiéry vždy dříve, než ve zbytku světa, zde je patrný silný vliv anglického režiséra. Opačným extrémem je Japonsko, které film promítalo oficiálně až devět měsíců po světové premiéře. Do souvislosti nyní zasadíme průběh žebříčku s průběhem přibývajících času a přibývajících hodnocení.

Tabulka 3: Vývoj filmu *Kick-Ass* v *IMDb Top 250*¹⁰²

v žebříčku	datum	hlasující	skóre
211	17. duben 2010	9149	8
145	19. duben 2010	14639	8,1
121	25. duben 2010	23605	8,2
139	19. květen 2010	45928	8,1
183	17. srpen 2010	77448	8
249	17. leden 2011	114782	8

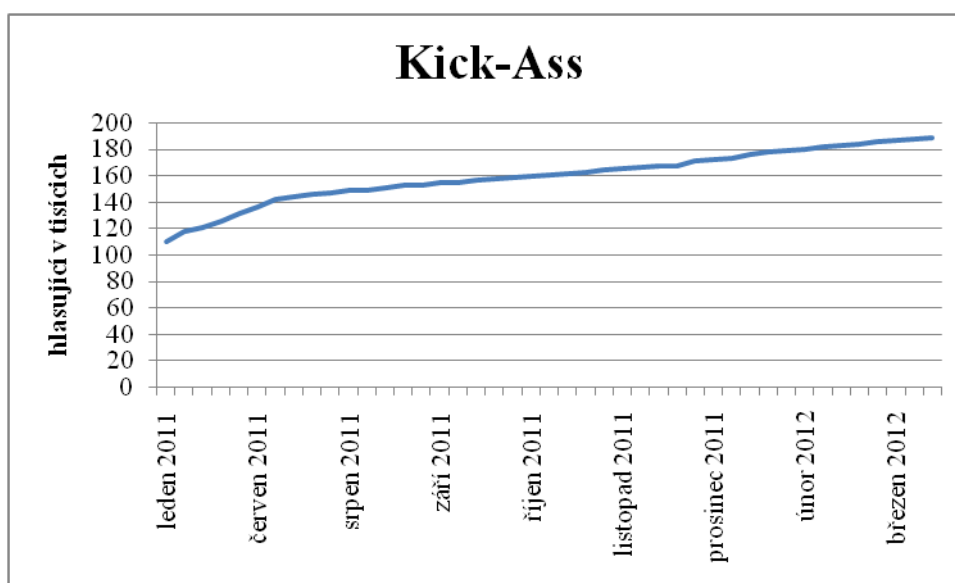
Zdroj: <http://www.took.nl/250/title/tt1250777>

Za necelý rok, po který se film objevoval v žebříčku, přibylo 115 tisíc hodnocení. Následující graf (obrázek 17) je lehce zkreslený, protože mezi lednem a půlkou července probíhala pouze měsíční měření. Od třetího týdne v červenci začal výzkum týdenních hodnot. Přesto vidíme, že v prvním pololetí roku 2011 přibylo 25 tisíc hodnocení. Na počátku týdenního průzkumu měl *Kick-Ass* na IMDb zhruba 140 tisíc hodnocení. Na konci sledovaného vzorku v březnu 2012 měl necelých 190 tisíc. V prvních devíti měsících tedy 115 tisíc a v dalších 14ti už pouze 70 tisíc. V současnosti má *Kick-Ass* skóre 7,9. Tento film tak tedy sice reprezentuje módní hity, na druhou stranu v jeho případě jde o „kvalitní“ hit, neboť nakonec neztrácí hodnotu ani po opuštění žebříčku. Nicméně kvůli neustávajícímu poklesu zřejmě nemá možnost se do něj v budoucnosti vrátit.

¹⁰¹ *Ibid.*

¹⁰² *Kick-Ass. History: IMDb Top 250* [online]. 17.4.2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/title/tt1250777>.

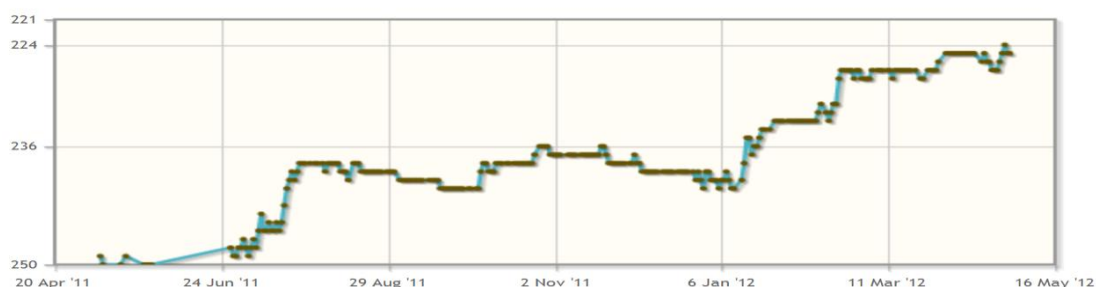
Obrázek 17: Vývoj počtu hlasujících u filmu Kick Ass (graf)

Zdroj: Archiv autora

Druhou skupinu reprezentují filmy, které převážně mají původ vzniku mimo anglofonní země, anebo jsou prvoplánově subkulturní, případně okrajového žánru. Patří mezi ně *IP Man*¹⁰³ z roku 2008, jehož zde použijeme jako příklad.

Obrázek 18: Vývoj přítomnosti filmu IP Man v IMDb Top 250 (graf)

Zdroj: <http://www.took.nl/250/title/tt1220719>

IP Man je film natočený v Hong Kongu. Jak je vidět z obrázku 18, do žebříčku se probíjaval až dva a půl roku od premiéry. První vstup proběhl kolem 8. května 2011 a je třeba znát některé aspekty, které souvisí s uvedením filmu na určitý trh (uvedení se promítá do struktury IMDb). Premiéra v Číně proběhla v prosinci 2008 a po celý následující rok film obíhal pouze trhy jihovýchodní Asie a Oceánie. Až v říjnu 2009 proběhla první evropská premiéra ve Velké Británii. Přesto ani poté nedošlo k nějakému

¹⁰³ Yip Man. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt1220719/>.

výraznému nárůstu. Ten přišel až po uvedení v japonských kinech, což se stalo 19. února 2011. Až po uvedení v Japonsku se film začal prosazovat do žebříčku *Top 250*. Při květnové premiéře v žebříčku měl *IP Man* 20 tisíc hlasujících, při posledním měření už počet přesahoval 45 tisíc a dosáhl maxima – 224. místa.

Je relativně složité posuzovat takovéto filmy, jako je *Kick-Ass* a *IP Man*, které mají odlišné kulturní pozadí, nicméně se jedná o akční snímky s velkým množstvím bojových scén a jednoduchým jednovrstevným příběhem. Rozhodně je zajímavé sledovat množství diváků, kteří hlasovali pro oba snímky. Je tedy otázkou, jestli se *IP Man* stane novodobými *Sedmi Samuraji*¹⁰⁴ (pravidelně se umísťuje v první dvacíce žebříčku), anebo podobně jako *Kick-Ass* zapadne s přibývajícími hodnoceními mezi průměrné snímky. V současné době má totiž *IP Man* stejné množství hodnocení jako měl *Kick-Ass* v okamžiku, kdy se začalo hodnocení opět snižovat.

5.2.2 Posuny nových snímků v *Nejlepších filmech ČSFD*

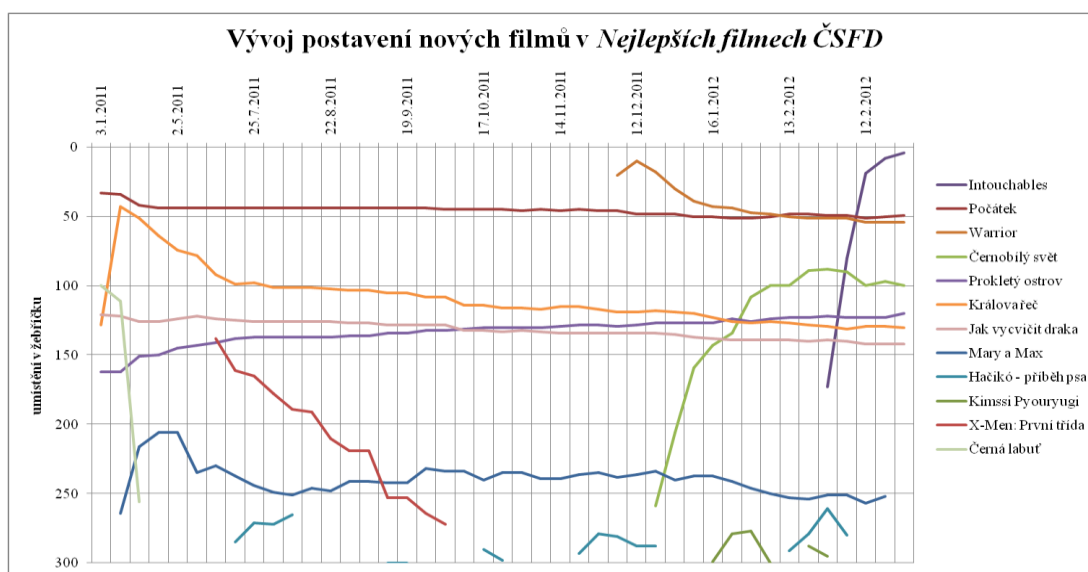
Autorovi práce není známa žádná publikace nebo internetová stránka, která by v historickém měřítku zkoumala ČSFD. Mnoho uživatelů si vede své statistiky, už se tolik nezabývají databází jako takovou, jejím vývojem. Je možné, že Martin Pomothy zprovozní podobnou placenou službu, jako je IMDb Pro, odkud např. servery jako took.nl/250 čerpají. Protože tomu tak zatím není, musíme se spolehnout na data kratšího charakteru, která sbíral autor sám.

Stejně jako je ČSFD mladší a má menší množství hlasujících než IMDb, má také mělčí zakotvení filmů v žebříčku *Nejlepší filmy*. Jestliže se v IMDb nějaký film dostane do první stovky, trvá mu většinou alespoň rok, než z žebříčku zmizí. U ČSFD je situace podobná, co se týče trvale kvalitních filmů.¹⁰⁵ Ale v případě „módních“ filmů se liší. Je to způsobeno mnohem nižší hranicí pro přijetí filmu do žebříčku. Proto se může stát, že film měl 93 % při 150 hodnoceních, ale při 500 hlasujících 80 %. Takové pády jsou běžné. Pro ilustraci je zde uveden graf nových filmů, tzn. filmů, které měly premiéru nejdříve v roce 2009.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Seven Samurai. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0047478/>.

¹⁰⁵ Ve smyslu kvality podle databází.

¹⁰⁶ Takový výběr proto, že je na něm ještě znatelný nějaký vývoj. Například *Gran Torino* z roku 2008 už vykazuje změny pouze minimální.

Obrázek 19: Vývoj postavení nových filmů v *Nejlepších filmech ČSFD* (graf)

Zdroj: Archiv autora

Z grafu (obrázek 19) je zřejmé, že některé filmy mají „neobvyklý“ způsob toho, jak se v žebříčku objevují a v podstatě u nich lze identifikovat tři kategorie. Ty budou nazvány „Stabilní kvalita“, „Nestabilní kvalita“ a „Přecenění dobou“.¹⁰⁷

Mezi „Stabilně kvalitní“ zařadíme filmy jako *Počátek*, *Prokletý ostrov*, anebo *Jak vycvičit draka*.¹⁰⁸ Všechny tyto už pronikly do žebříčku v průběhu roku 2010. Z nových, které vznikly v době zkoumaného vzorku, takový průběh zřejmě budou mít filmy *Warrior*, *Černobílý svět* nebo *Intouchables*¹⁰⁹. Lze je totiž porovnat s filmem *Králova řeč*¹¹⁰, který se do žebříčku dostal ke konci roku 2010, a jak je vidět, ještě na začátku roku 2011 zažil prudký nástup, nakonec následoval pomalý sestup, ale u většiny případů nakonec nové filmy ztrácí pozice. U tří nových filmů se začíná projevovat

¹⁰⁷ Jedná se čistě o rozlišující označení odvislé od průběhu přítomnosti v žebříčku.

¹⁰⁸ *Počátek*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/254156-pocatek/>, *Prokletý ostrov*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/235492-proklety-ostrov/>, *Jak vycvičit draka*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/234768-jak-vycvicit-draka/>.

¹⁰⁹ *Warrior*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/234462-warrior/>, *Černobílý svět*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/277770-cernobily-svet/>, *Intouchables*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/306731-nedotknutelni/>.

¹¹⁰ *Králova řeč*. CSFD.cz: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/269587-kralova-rec/>.

podobný trend, který má zařazování nadčasově kvalitních filmů *IMDb Top 250* (viz grafy výše) a franšizové¹¹¹ filmy v kapitole o blockbusterech níže.

Existují filmy, které mají podle obecné shody vysoké skóre, ale jejich výskyt v žebříčku je nestabilní. Jak počtem hlasujících, tak uděleným skóre totiž odpovídají široké skupině filmů, které se pohybují u konce žebříčku – „Nestabilní kvalita“. Výše bylo popsáno, jak s narůstajícím počtem položek v žebříčku narůstá také počet „těch druhých“, které mají na dané umístění také nárok, ale čistě z kapacitního hlediska se na ně nedostane. Takový film se v žebříčku udrží maximálně několik týdnů, a poté opět vypadne, často kvůli marginálnímu nárůstu hodnocení u jiných filmů. Nějakou dobu je mimo žebříček, ale stejnou cestou, jakou vypadl, se do něj opět dostane. Viz přerušované čáry v grafu, které mají filmy jako např. *Hačikó: Příběh psa*.¹¹²

Mezi „Přeceněné dobou“ jsou počítány filmy specifické tím, že se rychle dostanou do žebříčku, a rychle nebo ještě rychleji, z něj vypadnou. Ilustrativní případ nastal u filmu *X-Men: První třída*¹¹³. Patří mezi snímky, které patří k módním filmům spojovaným se silnou fanouškovskou základnou, jež však nemají jiné ukotvení než ve svých fanklubech. V praxi se to projeví tím, že film určitou dobu vydrží na vysoké hranici hodnocení, ale podobně jako u filmu *Hugo a jeho velký objev*¹¹⁴ v následující kapitole o blockbusterech dosáhne v určitém krátkém okamžiku na specifický počet hlasujících, který je kritický jak pro celkové skóre, tak pro přítomnost filmu v žebříčku. Podle výsledků s masivním nárůstem hlasujících lze usuzovat, že k poklesu skóre a následnému vypadnutí ze žebříčku nakonec dochází během převážení počtu fanoušků ostatními uživateli,

Další část poukazuje na problematiku dokumentů, respektive na problematiku jejich přítomnosti v žebříčku *Nejlepších filmů*. Dokonce i mezi relativně stabilními nejlepšími 150¹¹⁵ filmy jsou právě dokumenty tím nejméně spolehlivým ukazatelem. Je

¹¹¹ Jako franšiza je v zábavním filmovém průmyslu označovaná celá oblast počínaje filmem, suvenýry apod., která se pojí se silným fanouškovským zázemím, viz: THOMPSON, Kristin. *The Frodo Franchise: the Lord of the Rings and Modern Hollywood*. Berkeley: University of California Press, c2007, 399 s. ISBN 05-202-4774-4.

¹¹² Hačikó - příběh psa. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/243655-haciko-pribeh-psa/>.

¹¹³ X-Men: První třída. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-20-05]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/251188-x-men-prvni-trida/>.

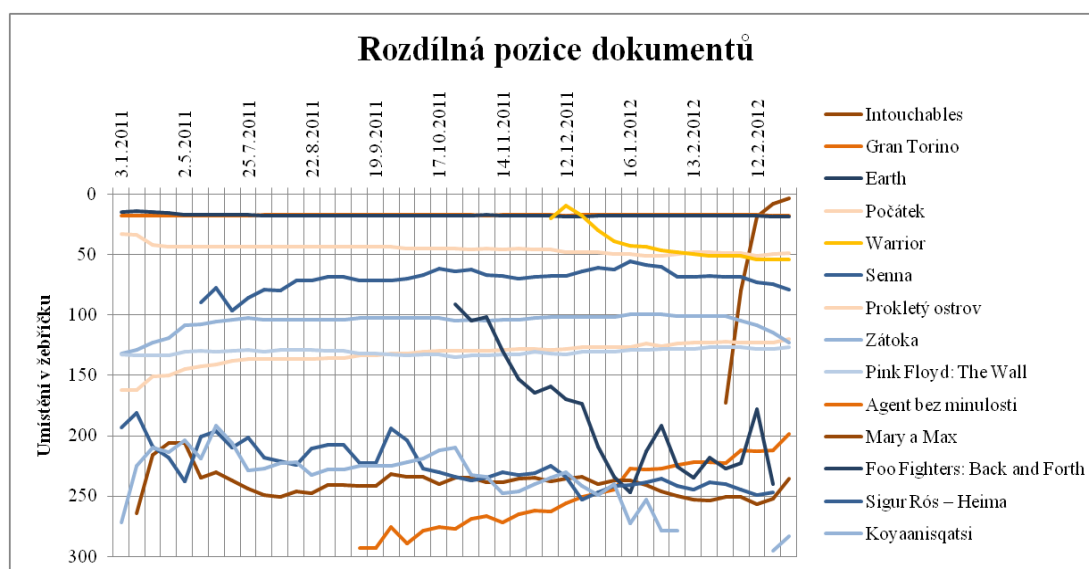
¹¹⁴ Hugo. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0970179/>.

¹¹⁵ Prvních 150 filmů se tolik nemění, další příčky už jsou proměnlivé výrazně více. Viz další podkapitola.

to zaprvé zapříčiněno vysokou mírou specializace (hudební dokument o metalové skupině), tedy extrémně úzkou a vyprofilovanou fanouškovskou základnou. Druhá příčina s tou předchozí přímo souvisí. Kvůli úzkému okruhu potenciálních diváků/registrovaných uživatelů je také číslo počtu hodnocení v porovnání s ostatními velice malé. Všeobecně jsou mezi *Nejlepšími filmy* snímky s počty nad deset tisíc, některé nad tisíc hlasujících. A dokumenty (až na málo výjimek) mají pouze stovky hodnocení.

V následujícím grafu jsou ukázány dva druhy filmů, které nejvíce ovlivňují pohyb v žebříčku: nové filmy vyjádřené odstíny červené a žluté (některé vybrané z předchozího grafu) a dokumenty vyjádřené odstíny modré.

Obrázek 20: Rozdílná pozice dokumentů v žebříčku (graf)

Zdroj: Archiv autora

Pokud je dokumentární film nový a (nebo) má-li širší záběr (např. *Senna* nebo *Earth*¹¹⁶), jeho průběh v žebříčku se výrazně neliší od ostatních filmů. Avšak valná většina dokumentů zažívá podobný průběh, jaký demonstruje *Foo Fighters: Back and Forth*¹¹⁷. Tím, že má vyprofilované diváky, kteří jsou zároveň fanoušky, dochází u prvotních hodnocení k superiozaci. Tzn., skóre se v době premiéry v žebříčku pohybuje na takové výši, že film automaticky skočí na velmi vysoké umístění. Jenže

¹¹⁶ Senna. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/291617-senna/>, Earth. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/228566-earth/>.

¹¹⁷ Foo Fighters: Back and Forth. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/293876-foo-fighters-back-and-forth/>.

umístěním v žebříčku na sebe upoutá pozornost i tzv. „nechtěných diváků“, neboli diváků, kteří vybírají filmy podle účasti v žebříčcích.

5.2.3 Porovnání IMDb Top 250 a Nejlepších filmů ČSFD

Rozdíly mezi těmito dvěma žebříčky jsou zjevné jak u prostředí, tak u historie či množství uživatelů. Přesto, když jsou použita dlouhodobá data, je zřejmé, že jsou si oba velice podobné. Jestliže je ČSFD jednoznačně nakloněna českým filmům (což není překvapením), dalším zajímavým ukazatelem jsou filmy francouzské. Na ČSFD bodují filmy s Belmondem nebo Funésem, zatímco na IMDb jsou tyto filmy spíše na průměru nebo jen lehce nad ním.¹¹⁸ IMDb používá v žebříčku 250 filmů. Za celou dobu měření byla shoda s *Nejlepšími 300* velmi výrazná – vždy se v obou objevovala více jak polovina shodných titulů.

Nejlepším česky mluveným filmem z autorova výběru žebříčkových filmů je momentálně podle skóre dokument *Obrazy starého světa*¹¹⁹, nejlepším filmem, který není dokumentem, *Obchod na korze*. První film má skóre 8,3 od 170 uživatelů, druhý 8,2 od 4 200¹²⁰ uživatelů. Znalci navíc vědí, že oba filmy jsou shodou okolností ve Slovenštině.

Nejlepší filmy ČSFD mají výrazně menší stupeň stálosti, zato nové filmy se do žebříčku dostávají snáz. Stejně tak ale mají oba žebříčky podobný pyramidový efekt v tom, jak rychle dochází ke změně v žebříčku podle umístění filmu. Čím níže film v žebříčku je, tím více konkurentů na tuto pozici má. Tím, že má ČSFD mnohem menší hranici pro přijetí do žebříčku, roste konkurence výrazně dřív než u IMDb. Projevuje se to změnami kolem 170. Místa, kde už mohou přicházet změny u jednoho filmu řádově o desítky příček týdně. U IMDb tak velké změny nastávají pouze u nových filmů, které za týden získají tisíce a více hlasů. To jsou ale výjimky. U ČSFD dochází k takovým skokům i u starých filmů, ale skoky jsou vždy podmíněny velmi malým množstvím hlasujících uživatelů.

¹¹⁸ Tzn. kolem 6,9, jedná se také o do filmu převedené komiksově podoby Asterixe apod.

¹¹⁹ *Obrazy starého světa*. IMDb [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0171587/>.

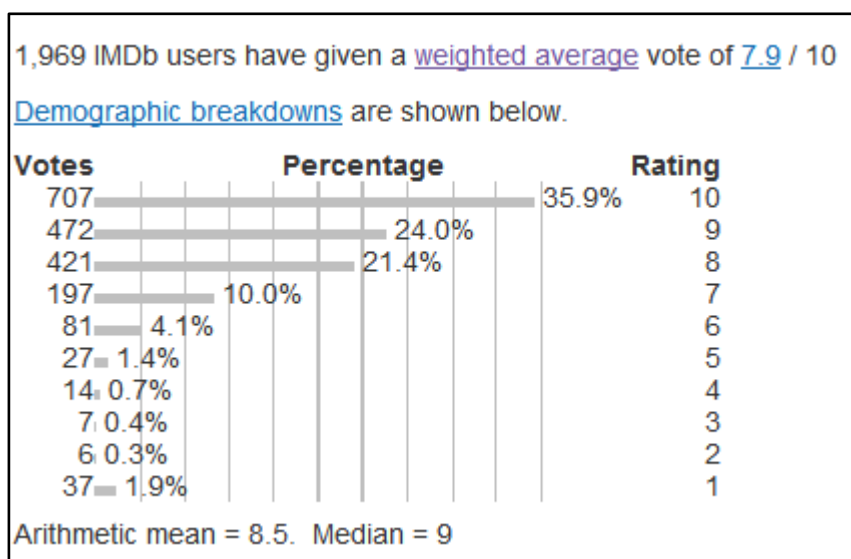
¹²⁰ *Obchod na korze*. IMDb [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0059527/>.

5.2.4 Celkové směřování žebříčků

Z výzkumu vyplynula jedna zásadní odlišnost mezi oběma žebříčky. *IMDb Top 250* neustále roste *Vážené skóre* u nejlepších filmů. Je to způsobeno tím, že ve vzorci pro výpočet nejlepších filmů je kladen větší důraz na větší počet hlasujících. Pokud nebude vzorec změněn, nejlepší film v žebříčku bude mít skóre téměř 10,0. Bude se to týkat pouze žebříčku, v nezkresleném/nežebříčkovém zobrazení se bude skóre filmu neustále měnit, trend je rozdílný.

Závisí na něm například prostředí, ze kterého film vzešel. Pokud je to globální, například hollywoodský anebo anglický film, bude se u něj v prostředí IMDb projevovat teorie velkých čísel. Tzn., skladba hlasujících bude víceméně stejná, proto skóre spíše poroste. U českých filmů je z dlouhodobého hlediska situace opačná. Jak se k nim postupem času více dostávají uživatelé z jiného prostředí, jejich skóre klesá. Pro ilustraci byl vybrán nejlépe postavený český film na ČSFD *Pelíšky*.¹²¹ Na grafech je možné sledovat, jak jej vnímají uživatelé na IMDb.

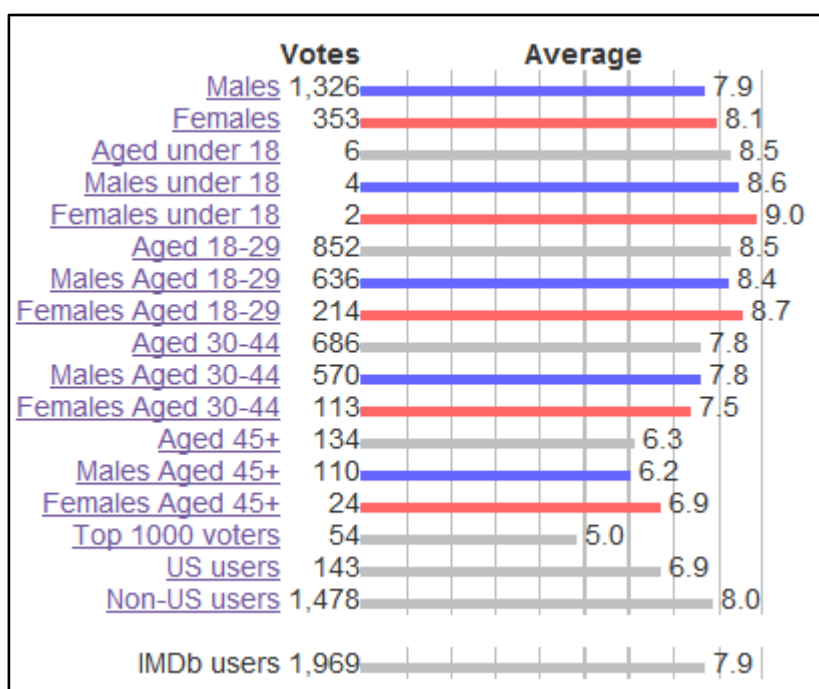
Obrázek 21: Rozložení hlasů filmu *Pelíšky* na IMDb

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt0167331/ratings>

Zde je zřetelný rozdíl mezi filmy s větším a menším počtem hlasujících. *Vážené skóre* je pouze 7,9, přestože aritmetický průměr je 8,5 a medián dokonce 9. Na druhém grafu vidíme, jaké je rozložení uživatelů.

¹²¹ V žebříčku se dlouhodobě pohybuje v první dvacítkě. Viz *Pelíšky*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/4570-pelisky/>.

Obrázek 22: Rozložení hlasů filmu *Pelíšky* na IMDb II

Zdroj: <http://www.imdb.com/title/tt0167331/ratings>

Na tomto grafu je třeba si povšimnout především posledních čtyř řádků. Top 1000 voters jsou uživatelé, kteří *hlasovali ve většině titulů v našem hlasovacím průzkumu*.¹²² IMDb na rozdíl od ČSFD nezveřejňuje těchto tisíc uživatelů, snaží se o „vyrovnané“ hodnocení, chce tím zabránit ovlivňování Top 1000 uživatelů. Barevně jsou znázorněna pohlaví. Modře muži, červeně ženy a šedě obě pohlaví dohromady. Čísla vypovídají o odlišném vkusu na základě prostředí. Neameričtí uživatelé hlasovali pro skóre 8,0, zatímco američtí na pouhých 6,9.

Směrování *Nejlepších filmů ČSFD* má opačný směr, což je zřejmě způsobeno odlišně postaveným vzorcem pro výpočet skóre filmu. Podle archivních měření měl žebříček ještě v lednu 2011 na nejnižších místech žebříčku filmy s hodnocením mezi 86 – 87 %. O rok později, na konci března 2012 byla hranice mezi 85 – 86 %, tzn. o rok snížení o procento.

Více vypovídající informací bude, pokud bude využit archiv autora hlouběji do minulosti. Pro tento údaj je třeba pracovat s žebříčkem o 200 položkách, aby bylo

¹²² “The top 1000 voters consists of the 1000 people who have voted for the most titles in our ratings poll.” IMDb Resume. IMDb [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: https://resume.imdb.com/help/show_leaf?topvoters.

možné porovnávat s minulostí.¹²³ Jako hraniční hodnota bylo zvoleno číslo 86 %. Na něm je nejlépe vidět, jak postupně v žebříčku klesalo hodnocení – respektive jak čím dál výše postavené filmy v žebříčku dosahovaly 86% hranice.

Tabulka 4 Posun 86% hranice v *Nejlepších filmech ČSFD*

datum	film	umístění
prosinec 2009	Tenku no shiro Rapyuta	180
prosinec 2010	Philadelphia	162
prosinec 2011	Císařův pekař - pekařův císař	154

Zdroj: Archiv autora

Tabulka 4 ukazuje zcela zřetelně, jak toto snižování postupuje rychle. Tato čísla se navíc týkají těch nejlepších, což je také určité zkreslení. Směřování *Nejlepších filmů* totiž kopíruje směrování celé databáze, které navazuje na teoretickou část, kde Lanier poukazuje na problém zevšedňování, na směrování hodnocení k průměru.

5.2.5 Problematika trvalé „kvality“ žebříčku *Nejlepší filmy*

Kvalitou je zde myšleno nikoli hodnocení nějakého díla, ale kvality žebříčku jako autority. U *IMDb Top 250* je trvalost a stálost žebříčku hlídána sofistikovanými mechanismy, které brání extrémním krátkodobým výchýlkám. Velice dobře jsou nastavena pravidla pro výskyt nějakého filmu v žebříčku. To vše vytváří u tohoto žebříčku jeho hodnotu. *Nejlepší filmy ČSFD* pochopitelně nemají takovou ambici, aby se staly globálním udavatelem hodnoty. Je velice zajímavé pozorovat změny v přístupu, rozhodně je dobře, že princip žebříčků není stejný.

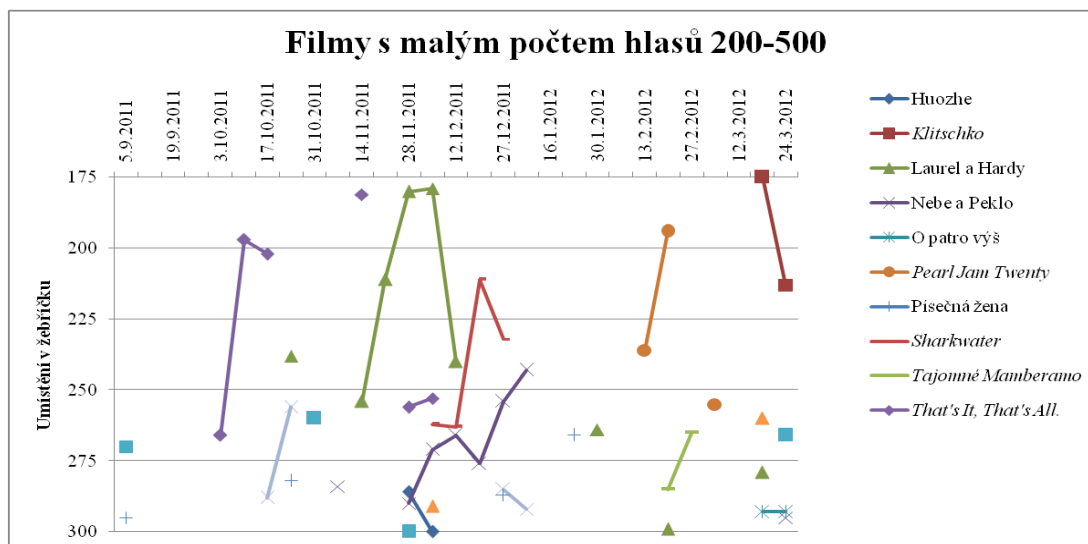
Práce se snaží poukázat na některé nesrovnalosti, které při nedokonalosti pravidel zákonitě přichází. Především je to trvalá hodnota, zmiňovaná v předešlém odstavci. Největším narušitelem této hodnoty nejsou nějaké skupiny „hlasujících demonstrantů“, ani obecná nevole vůči autorům či dílům. Paradoxně je největším narušitelem malý počet hlasujících.

V žebříčku jsou znatelné rozdíly mezi filmy s malým a velkým počtem hlasujících. Grafy uvedené níže ukazují nevyrovnanost filmů s malým počtem hlasů. Z těchto měření vyplývá, že se do žebříčku *Nejlepší filmy ČSFD* nemohou dostat filmy

¹²³ To souvisí s přechodem na 300 položek od roku 2011.

s menším množstvím hlasujících než 200. V *obrázku 23* jsou kurzivou označeny dokumentární filmy.

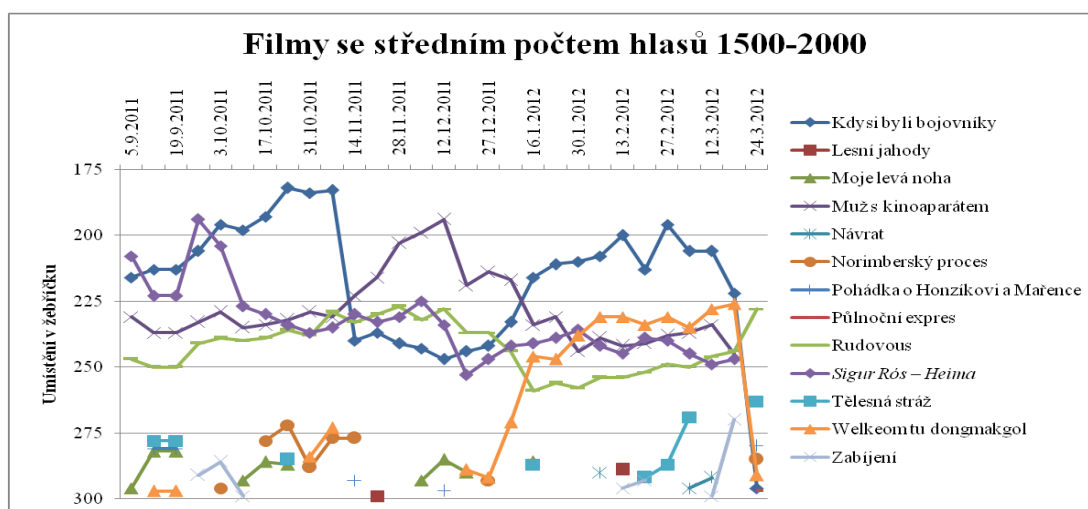
Obrázek 23: Filmy s malým počtem hlasů (graf)

Zdroj: Archiv autora

V grafu jsou obsaženy všechny filmy, které se objevily v žebříčku mezi 1. 9. 2011 a 30. 3. 2012, a zároveň měly méně jak 500 hlasujících. Jak můžeme vidět, tyto „malé“ filmy prodělávají v žebříčku výrazně krátký pobyt, který je navíc výrazně nevyrovnaný, skokový. Následující graf ukazuje, jak rozdílná je přítomnost středně velkých filmů v žebříčku. V tomto vzorku se nachází všechny filmy, které splňovaly stejná kritéria jako v předchozím grafu, jen měly mezi 1 500 a 2 000 hlasujících.

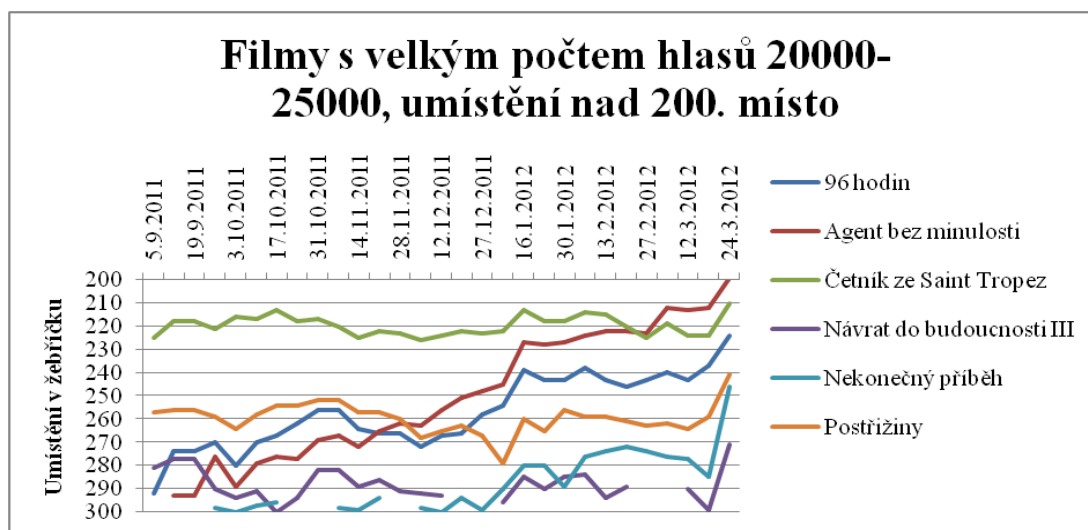
Obrázek 24: Filmy se středním počtem hlasů (graf)

Zdroj: Archiv autora

Kolem 300. místa jsou i zde patrné větší skoky, nestálé pozice, větší výkyvy. Ale vliv na to má už dříve zmiňovaná vyrovnanost stále většího počtu snímků směrem od prvního místa níže. Za druhé na tuto nevyváženost má také vliv předchozí graf, respektive filmy s malým množstvím hlasujících, které se jednou za nepravidelný čas proboují do žebříčku. Posledním grafem je výběr velkých filmů. Výběr nad 200. místo je záměrný, na vyšších pozicích jsou změny v pořadí minimální. Přestože nad 200. místem dochází ke změnám, je možné si všimnout rozdílného průběhu oproti předchozím dvěma grafům. Zde jsou křivky více vyrovnané, filmy mají nějaké tendence klesat, stoupat anebo zůstat na určité pozici.

Obrázek 25: Filmy s velkým počtem hlasů (graf)

Zdroj: Archiv autora

Při vlastním měření vyšlo najevo, že filmy s méně než 500ti hlasujícími nejsou stabilní součástí žebříčku. Průzkumem bylo vysledováno, že tato „stabilita“ přichází kolem jednoho tisíce hlasujících.

5.3 Posun v hodnocení blockbusterů oproti komornějším filmům

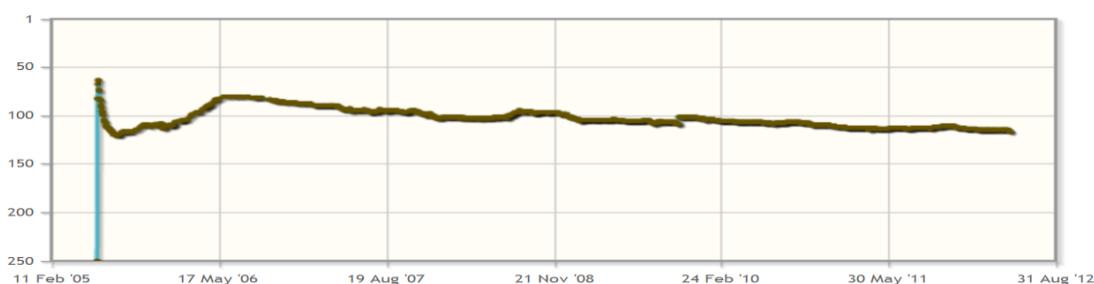
V této kapitole se budeme zabývat problematikou blockbusterů, respektive předpokladem, že v době reklamní kampaně a doby, kdy běží v kině, je jejich skóre výrazně výše než u filmů, které nemají toto označení. Po tomto uplynulém čase však rychleji ztrácí hodnotu. Tento předpoklad se váže na dnešní možnosti, jak může divák film zhlédnout. Dnes není omezen pouze dvěma médii, jako tomu bylo do poloviny

devadesátých let. Audiovizuální díla je nejen možné sledovat kdykoli, ale, a to je zvlášť pro tento výzkum důležité, zároveň na čemkoli.¹²⁴

5.3.1 Blockbustery na IMDb

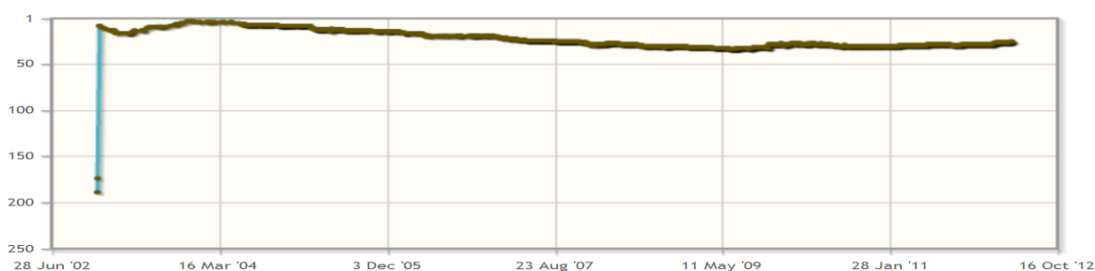
Blockbustery se podle původních hypotéz chovají na internetových databázích odlišně oproti komorním filmům. Pro začátek jsou uvedeny dva dvougrafy, které ilustrují dvě odlišné situace. Obě se týkají typických blockbusterů, ale první dvougraf představuje film jako nejviditelnější produkt velkých fanouškovských sítí, zatímco druhý se týká čistě filmového blockbustera bez těchto předem nebo po uvedení filmu vytvořených sítí.

Obrázek 26: Vývoj postavení filmu *Batman začíná* v IMDb Top 250 (graf)

Zdroj: <http://took.nl/250/title/tt0372784>

Obrázek 27: Vývoj postavení filmů *Pán prstenů: Dvě věže* v IMDb Top 250 (graf)

Zdroj: <http://took.nl/250/title/tt0167261>

Na tomto dvougrafu nalezneme dva odlišné světy. *Obrázek 26* se týká filmového zpracování komixového fenoménu Batman. Je to akční sci-fi film *Batman začíná*, který měl premiéru v roce 2005. Druhý graf se týká filmového zpracování Pána prstenů, jedné

¹²⁴ Může se jednat o nejkvalitnější domácí kino s promítáním na plátno s prostorovým zvukem, kde de facto nedochází ke snížení kvality oproti kinu. Zároveň se ale může jednat o malý netbook, nebo dokonce mobilní telefon nehledě na nekvalitní stažené verze.

z nejoblíbenějších fantasy knih světa. Konkrétně zde na *obrázku 27* je druhý díl *Dvě věže*, který měl premiéru v prosinci 2002.¹²⁵ Oba filmy měly podobný začátek, záhy se dostaly mezi nejlepších sto, respektive deset nejlepších filmů. Oba filmy však postupem času začaly ztrácet. Nicméně křivka není vyrovnaná. U *Batmana* dochází k častému vychylování, přesto postupem času spíše ztrácí pozici. Od jeho premiéry však zatím uběhlo pouze sedm let.¹²⁶

Z druhého grafu je po podrobnějším prozkoumání zřejmé, že *Dvě věže* měly v podstatě podobnou tendenci právě sedm let od premiéry, ale poté začaly v žebříčku opět stoupat. Jako možné vysvětlení se nabízí silná fanouškovská základna, která generuje stále nové a nové diváky už z řad svých knižních (v případě *Batmana* komiksových) fanoušků. Dokonce se opakuje relativně velký propad v prvních měsících po dosažení nejlepšího výsledku. U *Batmana* je větší hlavně kvůli větší konkurenci. V praxi to znamená, že filmů s podobným hodnocením přibývá se snižujícím se skóre. Tzn., u žebříčků je menší pravděpodobnost výměny pozic v horních částech kolem desátého místa oproti filmům na 200. místě. Pokud tedy *Batman* započal umístění kolem šedesátého místa, propad bude výraznější oproti *Pánu prstenů*, který se zatím nedostal níže než na 34. místo.¹²⁷

Ke komplexnějšímu pochopení situace je třeba zjistit, jaké počty hlasujících byly v kterém období, jestli docházelo k výkyvům apod. *Dvěma věžím* přibývali hlasující zhruba stejným tempem, průměr je zhruba kolem sta denně. Na nejhorší 34. příčku se dostaly přesně 1. června 2009, a stalo se tak u hladiny 280 tisíc hlasujících. Přes prázdniny si ještě několikrát připsaly kolísavé umístění mezi 33. a 34. příčkou, ale poté začaly opět stoupat.

Druhou skupinu blockbusterů reprezentují filmy, které byly také velice úspěšné v době vydání. Mohly by tvořit zvláštní kategorii, protože je točil jeden z komerčně nejúspěšnějších režisérů v historii. Názvy filmů napoví: jedná se o filmy *Titanic* a *Avatar*. Oba filmy byly ve své době takové trháky, že je nikdo nemohl tržbami nejen dohnat, ale byly ve své době výrazně před ostatními. Je až ikonické, že *Titanic* byl s tržbami 1,8 miliardy dolarů dvakrát úspěšnější než druhý v pořadí *Jurský park* z roku

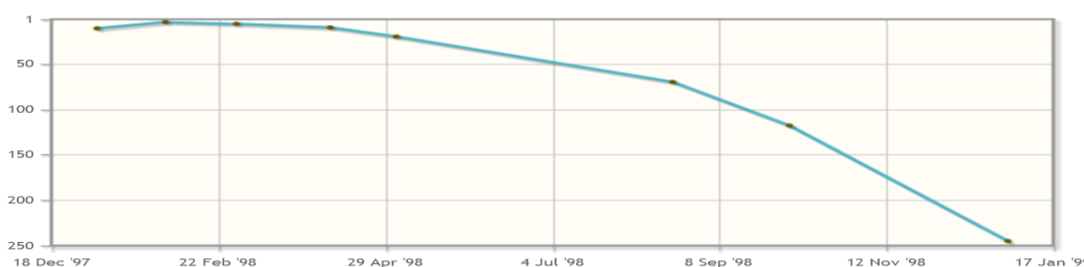
¹²⁵ V České republice v lednu 2003.

¹²⁶ Je zapotřebí upozornit na odlišné časové rozpětí grafů v důsledku odlišného měřítka. *Batman* má na stejné délce zobrazených sedm let, zatímco *Pán prstenů* deset.

¹²⁷ *The Lord of the Rings: The Two Towers: aka The Two Towers. IMDb Top 250 History* [online]. 16.12.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://took.nl/250/title/tt0167261>.

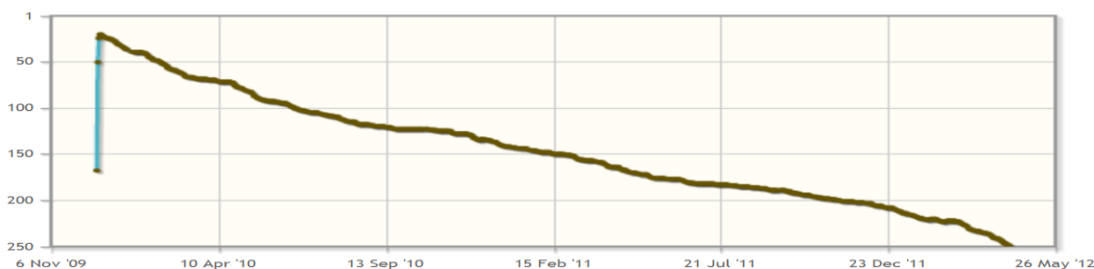
1993. Byl nejúspěšnějším filmem až do roku 2009. Tehdy jej totiž opět s obrovským rozdílem vystřídal právě *Avatar* s tržbami téměř 2,8 miliardy dolarů.¹²⁸ Nyní bude ukázáno, jak se oba filmy projeví v žebříčku *IMDb Top 250*.

Obrázek 28: Vývoj postavení filmu *Titanic* v *IMDb Top 250* (graf)

Zdroj: <http://took.nl/250/title/tt0120338>

Obrázek 29: Vývoj postavení filmu *Avatar* v *IMDb Top 250* (graf)

Zdroj: <http://took.nl/250/title/tt0499549>

Oba filmy mají společného režiséra, společný podíl na trhu, kdy své pronásledovatele s přehledem drtí. Teď ještě délku v žebříčku. Oba v něm vydržely v odlišných dobách rok, respektive dva, s velice podobným průběhem. Jestliže dva předchozí grafy ukazovaly filmy ukotvené v širším franšízovém prostředí, *Titanic* ani *Avatar* na sebe nevážou výrazně velké komunity. Jsou to filmy, které v době vzniku měly špičkové efekty, v případě *Avatara* se jednalo o přelomově první velkofilm natočený přímo ve 3D. Jenže příběhově jsou oba příliš mělké, nemají podle mnoha komentářů hlubší myšlenku.

Zde jsou některé ze stránek ČSFD: „*Malý filmový zázrak, kterému odpustíte i prostinký příběh a tradiční porci amerického patosu...*“ (ihonzik (Jan Zápotocký),¹²⁹

¹²⁸ All Time Box Office: Worldwide Grosses. *Box Office Mojo* ref. 94.

¹²⁹ ZÁPOTOCKÝ, Jan. Ihonzik. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 13.5.2003 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/1171-ihonzik/>.

5 hvězd, 29. 12. 2009), „*Ultra-mainstreamové dobrodružstvo pre celou rodinu. Do technicky orgastického hávu zabalené, cameronovsky sebavedomým motorom poháňané dejové megaklišé, ktoré ničím nepřekvapí.*“ (POMO (Martin Pomothy),¹³⁰ 4 hvězdy, 5. 12. 2009), „*Emocionálně mě to lízlo, filozoficky minulo... ale ve všech ohledech je vlastně dokonalé, nebo dokonalosti se neodbytně blíží. Cameron je největším režisérem posledních dvaceti let. Jedním filmem přebil vše. 90%.*“ (Cival (Petr Cířka),¹³¹ pět hvězd, 15. 12. 2009)¹³²

Avatar je navíc příběhově málo originální, když bychom scénář mohli rozdělit na několik jiných filmů, které vznikaly v Japonsku především v devadesátých letech. Autorovi nejsou známy veškeré filmy, ale odkazy na *Kókaku Kidótai* nebo *Princeznu Mononoke* apod. jsou zjevné.¹³³ Koneckonců jsou zde využity prvky z PC hry *Warcraft III*¹³⁴. Přesto se Cameronovi v obou případech podařilo divákům předložit natolik líbivý materiál, že vytvořil takto rekordní zisky.

Grafy ukazují ještě na jednu věc, a tou je vývoj zařazování filmů do žebříčku. V roce 1998, kdy se do *IMDb Top 250* zařadil *Titanic*, stačilo kvalitnímu filmu, aby dosáhl minimální hranice počtu hlasujících. V ten okamžik dostal skóre, které odpovídalo těm nejlepším filmům.¹³⁵ Dobře je vidět na ostatních grafech, ve kterých jsou filmy z pozdější doby, že *Vážené skóre* hraje čím dál větší roli díky neustálému zvyšování počtu hodnocení v databázi. Projeví se to v okamžiku, kdy film dosáhne minimálního počtu hodnocení (u zobrazovaných filmů stačilo 1500, dnes je to 3000). Tehdy se zařadí v žebříčku na jednom z míst kolem 200. příčky. Až další vývoj ukáže,

¹³⁰ POMOTHY, Martin. POMO. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 11.4.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/1-pomo/>.

¹³¹ CÍŘKA, Petr. Cival. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 16.5.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/38-cival/>.

¹³² Vybrané komentáře k filmu *Avatar* viz: *Avatar*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/228329-avatar/>.

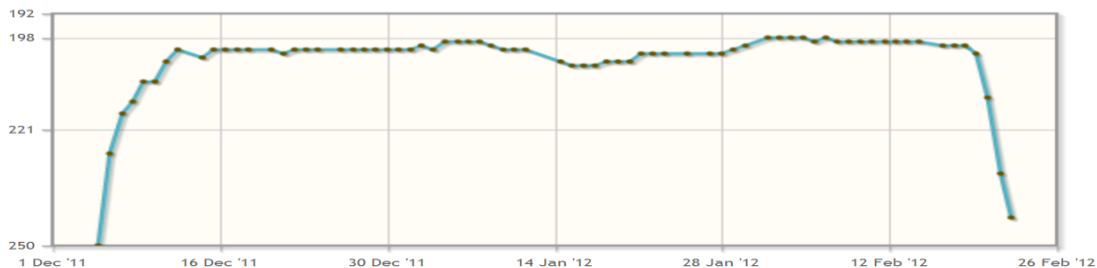
¹³³ Především ústřední až mytologická role obrovského stromu. Viz *Kókaku Kidótai*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/34300-kokaku-kidotai/> a *Princezna Mononoke*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/22205-princezna-mononoke/>.

¹³⁴ Máme na mysli především obrovský strom coby „božstvo“ a také „ekologické“ smýšlení – rasa elfů ve *Warcraftu* žije v souladu s přírodou, podobně jako modří obyvatelé planety v *Avataru*. Viz.: *Warcraft III: Reign of Chaos*. *Blizzard: Entertainment* [online]. c2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://us.blizzard.com/en-us/games/war3/>.

¹³⁵ Může se však jednat o zkreslení v důsledku malého množství měření. Avšak vzhledem k tehdejšímu počtu hlasujících je tato pravděpodobnost menší.

jestli vyskočí výše, jako u předchozích příkladů, anebo začne klesat. Jedním z typických představitelů těch klesajících je film *Hugo a jeho velký objev*¹³⁶ z roku 2011.

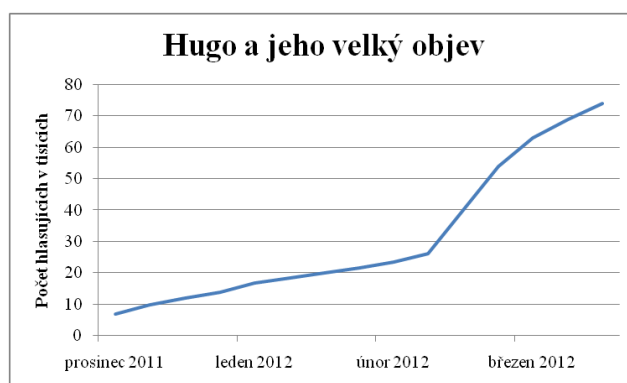
Obrázek 30: Vývoj postavení filmu *Hugo a jeho velký objev* v *IMDb Top 250* (graf)

Zdroj: <http://took.nl/250/title/tt0970179>

Přestože je *Hugo* dílem dalšího z komerčně úspěšných režisérů – Stevena Spielberga – je jeho vývoj v žebříčku na první pohled výrazně odlišný od předchozích dvou situací. Film je zacílen na jiný druh publika, není prvoplánově vytvořen pro masu. Není to tedy blockbuster a nesnaží se jím být. Pro podložení této teze jsou vztažena čísla o hodnocení k výskytu v žebříčku. Pozice si udržel až do 18. února 2012, protože do té doby přibývaly hlasy průměrně o 300 hlasů denně. 19. února ovšem přibylo 800 hlasů a film spadl o dvě příčky. Během následujících tří dní najednou hlasovalo přes 7000 uživatelů, což se projevilo pádem o 41 příček. Čtvrtý den, tedy 23. února, se už *Hugo* v žebříčku nevyskytoval. Z grafu 31 je patrné, jak přibývali diváci dál.

Obrázek 31 Vývoj počtu hlasujících filmu *Hugo a jeho velký objev* na IMDb (graf)

Zdroj: Archiv autora

¹³⁶ Hugo a jeho velký objev. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/242004-hugo-a-jeho-velky-objev/>.

5.3.2 Blockbustery na ČSFD

Na ČSFD je výskyt blockbustérů v žebříčku *Nejlepší filmy* odlišný. V zásadě se dají blockbustery zařadit na ČSFD do dvou kategorií. První kategorií, která je nejčastější v prostředí ČSFD, jsou krátkodobě úspěšné filmy s krátkodobě vysokým skóre. Jedná se o filmy, které se velice rychle objeví v žebříčku na vysoké pozici, ale následuje strmý pád. Velice často se objeví pouze na tři čtyři týdny, a poté ze žebříčku vypadnou.

Pokud lze u IMDb rozlišit blockbustery se silnou fanouškovskou základnou od těch ostatní a je možné u nich pozorovat odlišné chování na žebříčku, u ČSFD nelze nalézt tak přesvědčivá data. Přestože mají silné zastoupení příznivců, společný konsenzus je převážně na straně „kvality“. Tzn., pokud podle veškeré populace film dosahuje vysokého skóre, ať už se jedná o blockbuster anebo nikoli, vždy se v žebříčku udrží, případně jeho pád je pozvolný.

Zde je vidět velký rozdíl mezi oběma databázemi, který je způsoben malým ovlivněním výpočtového vzorce množstvím hlasů. To znamená, že v *Nejlepších filmech* je zdaleka víc filmů s malým počtem hodnocení oproti *IMDb Top 250*. Zřejmě kvůli odmítání menší provázanosti s americkou kulturou nemají blockbustery stejný průběh na obou databázích. Druhý díl poslední části filmové série o Harrym Potterovi – *Harry Potter a Relikvie smrti druhá část*¹³⁷ – například na IMDb vydržel od premiéry doposud v žebříčku, přestože vytrvale klesá. Na ČSFD se objevil pouze v prvním týdnu, ale jeho skóre bylo nakonec ustaveno do nižších pater, takže se film do žebříčku nemá šanci vrátit. Jde o to, že se zde objevil skutečně pouze na jeden týden. Na IMDb se jeho pozice neustále zhoršuje, a vše nasvědčuje tomu, že se nakonec dostane na stejnou pozici, jakou na ČSFD film zaujal hned po vypadnutí ze žebříčku.

Je tedy možné vidět, že se nakonec obě databáze ve výsledcích blockbustérů víceméně shodují, a je možné na základě predikce a zkušenosti práce se žebříčkem odhadnout, jaké skóre film získá dlouhodobě.

¹³⁷ Harry Potter a Relikvie smrti - část 2. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239950-harry-potter-a-relikvie-smrti-cast-2/>.

5.3.3 Rozdíl blockbusterů oproti malým filmům

Blocbustery mají výrazně odlišný průběh oproti ostatním filmům. Je to způsobeno nejvíce tím, že jim výrazně rychleji přibývají hlasy. Tzn., pokud je film i z dlouhodobého hlediska podle uživatel kvalitní, do žebříčku se dostane rychle, i na vyšší pozice. Pokud je to pouze výsledek módního trendu (nebo v případě ČSFD je to obecně pouze novinka), film se sice do žebříčku dostane rychle, ale rychle z něj také vypadne. Naopak filmy malé, které uživatelé posoudí jako dobré, se do žebříčku dostanou po výrazně delší době od premiéry. Poté se film pomalu dostává do nějaké relativně stabilní pozice.

5.4 Vyváženost „kvality“ a kvantity na ČSFD

Tato kapitola se zabývá vztahem nejlepších a nejoblíbenějších filmů. Každý registrovaný uživatel má odlišný vkus, který se navíc v průběhu života mění. Neustále navíc přicházejí nová díla, kterým dává člověk často přednost před tím, co už bylo natočeno v minulosti.

5.4.1 Žebříčky oblíbenosti

Pro potřeby této práce se projevily žebříčky oblíbenosti na ČSFD jako velice komplikované, proto neproběhla v rámci dlouhodobého měření hlubší analýza. Téma oblíbenosti je uchopeno v krátkém časovém období, zato je více kladen důraz na kvalitativní rozbor.

Co se týče obtížnosti v porovnání s kvalitou, jde o to, že zatímco registrovaný uživatel může ohodnotit neomezené množství děl, u kterých zároveň změní nějakým způsobem jejich „hodnotu“, u žebříčků oblíbenosti jde o složitější proces. Každý uživatel má možnost vybrat deset filmů¹³⁸ a zařadit je mezi své oblíbené. Následně se z těchto čísel generuje žebříček *Nejoblíbenějších filmů*.

Existuje příliš velký počet uživatelů, kteří své nejoblíbenější filmy v průběhu času mění. V předcházejících kapitolách se objevil podobný problém i u základního

¹³⁸ Seriálů, TV pořadů, režisérů, herců, hereček a filmových hudebních skladatelů – pokaždé ve své kategorii.

ohodnocování, když někteří uživatelé mění svá rozhodnutí v průběhu času, ať už kvůli kvalitnější verzi, anebo to nekomentují. Ke změně dospějí na základě nějakého nespécifikovaného rozhodnutí. Jenže u celkového hodnocení má při narůstajícím počtu hodnotících jednotlivců čím dál menší váhu,¹³⁹ zatímco u žebříčků oblíbenosti má každý jeden hlas pořád stejnou váhu.¹⁴⁰

Pro ilustraci je dále vytvořena modelová situace. Film A má 188 hodnocení a skóre 76,8 %. Přestože má 40 nejvyšších pětihvězdičkových hodnocení, ze všech 188 osob si jej mezi 10 nejoblíbenějších zařadil pouze jeden uživatel. Film B má 33 hodnocení a 61,2 procent skóre a také jej jeden divák zařadil mezi nejoblíbenějších deset. U obou filmů nastane přesně shodná situace, jeden divák přehodnotí svůj záměr a změní hodnocení ze 3 na 2 hvězdy. Druhý pak přehodnotí dosavadní nejoblíbenější filmy (Do kin právě přišel franšízový trháč typu Harryho Pottera a tento uživatel je členem fanclubu Harryho) a jak film A, tak film B přijdou o jeden hlas. Jak je vidět z *tabulky 5*, film A, zde jako A2, ztratí 0,1 procenta a ztratí veškerou oblíbenost, film B, zde jako B2 (se skoro 6× menším počtem hodnotících), přijde stejným postupem o 0,6 procenta a také ztratí veškerou oblíbenost.

Tabulka 5: Ilustrativní změna v oblíbenosti a skóre v průběhu času

Film	odpad	1*	2*	3*	4*	5*	C	%	oblíbenost
A	2	4	7	36	99	40	188	76,809	1
A2	2	4	8	35	99	40	188	76,702	0
B	0	3	5	14	9	2	33	61,212	1
B2	0	3	6	13	9	2	33	60,606	0

C = součet hlasujících; A a B = filmy před změnou; A2 a B2 = filmy po změně

5.4.2 Oblíbenost a závislost na datu vydání filmu

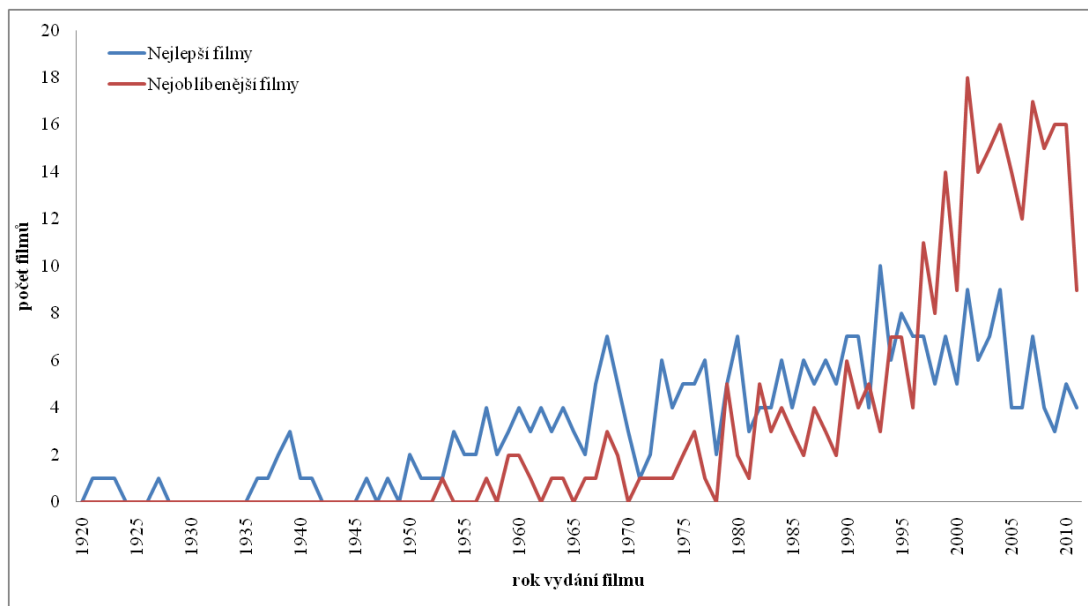
Oblíbené filmy jsou tedy hůře uchopitelné pro kvantitativní analýzu, na jejímž základě je postaveno zkoumání kvality filmů. Přesto bude předveden na jediném vzorku trend, který by mohl vést k dalšímu konkrétnějšímu zkoumání. Jedná se o způsob, jakým se mění divácká obliba, nebo spíše pohyb, který nastává v průběhu času. Na

¹³⁹ Pokud změníme hodnocení z pěti hvězd na jednu u filmu s pěti hodnoceními, může dojít k výraznému ovlivnění v řádech desítek procent. U filmů s tisícovkami hodnotících bude změna minimální, celkové hodnocení se nikam neposune.

¹⁴⁰ Pokud si zařadíme do oblíbených například film *Ostře sledované vlaky* na úkor filmu *Kolja*, vždy *Ostře sledovaným vlakům* jeden bod přibude, zatímco *Koljovi* ubude. Nezáleží na množství hlasů.

žebříčku *Nejoblíbenějších filmů* nalezneme opakující se vzorce. Především trend nárůstu oblíbenosti nejnovějších oproti starším filmům. Pro porovnání využijeme graf, který porovnává množství filmů podle data vzniku mezi březnovým žebříčkem *Nejlepších* a dubnovým žebříčkem *Nejoblíbenějších filmů*.¹⁴¹

Obrázek 32 Počty filmů v žebříčcích *Nejoblíbenější filmy* a *Nejlepší filmy* (graf)

Zdroj: <http://www.csfd.cz/zebricky>

Na vodorovné ose vidíme rok vydání filmů, které se ocitly v žebříčku *Nejlepší filmy* a *Nejoblíbenější filmy*.¹⁴² Svislá osa udává, kolik filmů se za daný rok v těchto žebříčcích umístilo. Podle grafického znázornění můžeme pozorovat, že v průměru se mezi *Nejoblíbenějšími filmy* objevuje mnohem více nových filmů oproti žebříčku *Nejlepších filmů*. Výsledek je zajímavý vzhledem k strmosti nárůstu v devadesátých letech. *Nejlepší filmy* mají v každém roce od padesátých let až na několik výjimek vyrovnané množství filmů,¹⁴³ což zhruba odpovídá objektivnímu předpokladu, že každý rok je více či méně stejné rozložení kvality – tedy i nejlepší film z jednotlivého roku má možnost vystoupat v hodnocení po žebříčku.

¹⁴¹ *Nejlepší filmy* prezentoval poslední zkoumaný březnový týden, nejoblíbenější žebříček reprezentuje data z 20. dubna 2012. Je tomu tak kvůli zachování zkoumaného vzorku *Nejlepších filmů*, ale *Nejoblíbenější filmy* nebyly dlouhodobě zkoumány, a proto byl použit neaktuálnější žebříček.

¹⁴² *Ibid.* – jedná se o výběr.

¹⁴³ Je zde patrný určitý nárůst, ale jedná se o nárůst pozvolný.

Tabulka 6: Statistika *Nejoblíbenějších a Nejlepších filmů ČSFD*

Kritérium	Nejoblíbenější	Nejlepší
průměr roku vzniku	1997,4	1983
medián roku vzniku	2001	1987
průměrné hodnocení	83,219	87,285
medián hodnocení	85,15	87

Zdroj: Archiv autora

Nejoblíbenější filmy pracují s odlišnými informacemi. Zde hraje mnohem více roli prvek přítomnosti, tzn., uživatelé volí mezi své nejoblíbenější snímky nejčastěji ty, které měly rok vydání blíže přítomnosti. Zároveň s tím souvisí kvalita, nebo přesněji řečeno uživateli ustavené skóre. Pro výběr filmu mezi nejoblíbenější není rozhodujícím prvkem kvalita. Velice často závisí na příslušnosti konkrétního uživatele k nějakému ustanovenému fanklubu či franšíze.

5.4.3 Fankluby jako odpověď na kulturní fenomény

Fankluby se objevují hlavně ve spojitosti s kulturními fenomény doby. Tyto fenomény nemají souvislost s uživatelským skóre, souvisí vždy s širokou řadou faktorů. V oblasti filmu se jedná nejčastěji o filmy, nebo řadu filmů, související s knižní předlohou. Ta má sama o sobě silnou fanouškovskou základnu. Konkrétně v použitém případě *Nejoblíbenějších filmů* se jedná o fankluby Pána prstenů, Harryho Pottera a Stmívání.¹⁴⁴ Fanoušci Pána prstenů se (co se týče hodnocení) v podstatě sjednotili s ostatními uživateli, proto film nebude zahrnut do dalšího zkoumání. V žebříčku oblíbenosti se vyskytují všechny díly, které se dané řady týkají.¹⁴⁵

U Harryho Pottera a především Stmívání už nastává znatelný, respektive markantní rozdíl v hodnocení fanklubu a ostatních uživatelů. Harry Potter těží ze silné pozice knižní předlohy napříč populací, filmy tedy nemají tolik vyhraněné, nebo spíše

¹⁴⁴ Hvězdné války ani Návrat do budoucnosti nebyly do výčtu zařazeny, protože nesplňovaly podmínku knižní předlohy (je to ryze filmový fenomén), a zároveň také nesplnily podmínku nevyváženosti mezi kvalitou a oblibou – je vyrovnaná. Piráti z Karibiku a Matrix jsou stejně jako Hvězdné války bez návaznosti na knižní předlohu a jejich pozice se liší tím, že odpovídá spíše filmům na pokračování, než nějaké uzavřené sáze. Tomu odpovídá i hodnocení, kdy shodně Matrix i Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly mají vysoká hodnocení, poslední díly trilogie, respektive quadrologie jsou v průměru až podprůměru.

¹⁴⁵ V případě Pána Prstenů tři, Harryho Pottera osm, Stmívání čtyři filmy. U nezkoumaných fanouškovských skupin ještě Hvězdných válek šest, Návratu do budoucnosti, Pirátů z Karibiku a Matrixu tři filmy.

tolik vyprofilované publikum. Filmy tak navštěvovaly rodiny s dětmi, ženy i muži. Hodnocení filmu je objektivním odrazem toho, jak na fenomén Harry Potter reaguje populace obecně. U *Stmívání* je situace odlišná už tím, že cílovou skupinou knižní předlohy tvoří především dívky a ženy. Navíc v poměrně silné skupině diváků vyvolává negativní postoje, které se projevují udělením hodnocení „odpad!“. Z toho následně vychází závěrečné skóre, které je přesně na průměru. Z prvních dvaceti komentářů jsou dva s uděleným „odpadem!“ a žádný pětihvězdičkový.

Na základě vývoje uživatelského přístupu k fenoménu *Stmívání* bude vytvořena kvalitativní analýza. Jsou zde vybrány komentáře uživatelské KevSpy u prvního dílu: *„Tak jsem se rozhodla se na tenhle zázrak podívat. Při sledování se u mě střídaly záchvaty smíchu a konsternovaný výraz, jak může být film tak strašně blbý... přiznávám, že jsem to ani nedokoukala, zas tak velká masochistka nejsem.“* (Uživatelka KevSpa (Kateřina Papstová) „odpad!“ 20. 3. 2010) První absolutní hodnocení (tedy 5 hvězd) je v šesté desítky komentářů: *„Jeden fakt je veľmi zaujímavý. Že aj napriek ošialu a mánie, ktorá vznikla pred rokom z tohoto filmu (90% z mojich známych – a určite nie len mojich – šli na film do kina, a väčšina film ospevovala), má film tak chudobné hodnotenia. Ale kráča sa s davom a kto chcel byť in naporil filmu dokonca dve hviezdičky. Ale neviem. Mne sa to naozaj páčilo, piatu hviezdu dávam na podporu pokračovania a hlavne z recesie. Každopádne som sa ani raz počas filmu neprichitil, že by som sa nudil. Je pravda, že nějakou obzvlášť nápaditosťou film neoplýva, kvalitnými hereckými výkonmi sa to tiež nehemžilo, ale možno to bude tým, že som film pozeral za súmraku a navyše pri splne, možno to bude tým, že aj ja som raz musel podľahnúť nějakému čistokrevnému teenmovie a možno som nebol pri zmysloch, každopádne sa mi to páčilo a teším sa na pokračovanie. 90%.“* (Uživatel genetique (Milan Fekiač) 5 hvězdiček, 14. 10. 2011).¹⁴⁶

První díl často určuje, jak divák přistupuje k dalším dílům. V případě KevSpy (Kateřiny Papstové) dochází k negativnímu přístupu u prvního dílu a negace je tak silná, že další části ani nezhlédne.¹⁴⁷ Opačný extrém je zmiňovaný genetique (Milan Fekiač), který přes superlativní hodnocení prvního dílu (a povzbuzování producentů k pokračování) na další produkci nejde. Typickou představitelkou fanklubu *Stmívání* je

¹⁴⁶ *Stmívání*. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/235755-stmivani/>.

¹⁴⁷ KevSpa reprezentuje skupinu potenciálních diváků, která na základě negativní zkušenosti s prvním dílem další díly ani nevyhledá série.

uživatelka poupe (Barbora Netušilová), která mezi deset nejoblíbenějších filmů zařadila jak všechny čtyři dosud vysílané filmy, tak pátý, který ještě nebyl uveden.¹⁴⁸ Na této uživatelce je zajímavé, že hodnotila pouze první dva díly s tím, že dokonce nepřihradila absolutní hodnocení pro první díl. To odkazuje na příslušnost fanklubu právě i s ohledem na vlastní vnímání kvality, které je však příslušností přehlušeno. Jinými slovy, pokud uživatel mezi nejoblíbenější filmy zařadí jím samým méně hodnocený film, který je navíc součástí nějakého fanklubu, je velká pravděpodobnost, že tak učinil na základě příslušnosti k danému fanklubu, nikoli na základě svého subjektivního vnímání kvality.

5.4.4 České filmy v žebříčku oblíbenosti

Dalším zajímavým prvkem jsou české filmy, respektive jejich výskyt v jednotlivých žebříčcích. V *Nejlepších filmech ČSFD* je poměr víceméně odpovídající tomu, že databáze využívá především české a slovenské publikum. Teorie výběru nejlepších filmů podle země původu je zároveň předpokladem, že zde bude více českých filmů.¹⁴⁹ Těch bylo v použitém žebříčku *Nejlepších filmů* 56. Naproti tomu uživatelé mezi *Nejoblíbenější filmy* zařadili pouze 13 (z toho dva ani nepatří mezi *Nejlepší filmy*). Země původu tedy rozhoduje málo o tom, jaký film zařadí diváci mezi své největší favority.

Co se týče stáří českých filmů, opakuje se stejný trend jako u všeobecného žebříčku oblíbenosti. Nejstarším filmem, který se zde objevil, je *Limonádový Joe aneb Koňská opera*¹⁵⁰ z roku 1964. Přeskočil tak 15 starších filmů z žebříčku nejlepších. Problém nastává u nejnovějších filmů. U obou žebříčků je nejnovější český film z roku 2000. Křivka tedy odpovídá té se zahraničními filmy, avšak je posunuta o deset let do minulosti.

Je to svým způsobem reflexe stavu současné české kinematografie, a jestliže byl výše zmíněn Monakův trojúhelník, vztah tvůrce – příjemce; dal by se takový přístup hodnotit jako odmítání současné kinematografie, ale to není smyslem této práce.

¹⁴⁸ NETUŠILOVÁ, Barbora. Poupe: Moje oblíbené filmy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 5.5.2008 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/96455-poupe/oblibene-filmy/>.

¹⁴⁹ Filmů z České republiky, Slovenské republiky a Československa.

¹⁵⁰ *Limonádový Joe aneb Koňská opera*. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/5991-limonadovy-joe-aneb-konska-opera/>.

5.5 ČSFD Předpremiéry jako nastolování agendy

Jak už bylo napsáno v předchozích kapitolách, ČSFD nabízí svým registrovaným uživatelům bezplatné předpremiéry jako benefit za míru socializace do vlastní struktury. Čím více bodů uživatel má, tím je jeho šance dostat se na předpremiéru vyšší.

Ve vymezeném období od září 2011 do konce března 2012 nabídla databáze uživatelům celkem 12 předpremiér, neboli *ČSFD Projekcí*. Je mezi nimi počítána i jedna speciální, která nemá vliv na celkové hodnocení některého z děl, nebo alespoň ne tak přímý – na konci února 2012 nabídla ČSFD uživatelům přímý přenos z předávání Oscarů. Vliv na posuny oblíbenosti nebo hodnocení pochopitelně má. Zjistit jaký, by znamenalo provést důkladnou kvalitativní analýzu na základě dotazníků, což v počtech přes tři sta účastníků nebylo možno provést.

Vzhledem k nastaveným pravidlům je velice rozdílná potřebná hranice uživatelských bodů pro to, aby se na tu kterou *Projekci* uživatel dostal. Pro tuto práci budou použity tři *ČSFD Projekce* a u každé bude uvedeno, jaká byla hranice uživatelských bodů, které byly k účasti na předpremiéře třeba.

5.5.1 Posuny měření po ČSFD projekcích

Pro tuto práci byl sledován vzorek tří předpremiér. Jednalo se o *Tintinova dobrodružství* od Stevena Spielberga, dánský film *Lovci hlav* a digitální velkofilm *John Carter: Mezi dvěma světy*. Jedná se o velmi odlišné filmy rozdílných žánrů a nesterajných cílů.

První zkoumanou *Projekcí* s pořadovým číslem 25 byla *Tintinova dobrodružství*. Jedná se o další film, který byl natočen přímo ve 3D (podobně jako *Avatar*). Je to animovaný film, kompletně dabovaný (ať už v anglické verzi anebo v české verzi). *Projekce* proběhla ve středu 26. října 2011 ve 20 hodin v kině CineStar Anděl. Kapacita byla 300 diváků. Minimální počet uživatelských bodů nakonec vystoupal na hodnotu 15. Než *projekce* začala, díky novinářské předpremiéře dostal *Tintin* skóre 89 % s 83 hlasujícími.

Tabulka 7: Data po ČSFD projekci *Tintinova dobrodružství*

datum	skóre	hlasující	fanoušci	komentáře
26.10.11 16:00	89	83	3	15
26.10.11 20:00	89	86	3	18
26.10.11 22:00	88	95	3	18
26.10.11 22:30	87	101	3	19
26.10.11 23:00	86	143	3	22
26.10.11 23:30	85	181	3	32
27.10.11 0:00	84	196	3	36
27.10.11 0:30	84	209	3	38
27.10.11 10:00	83	274	3	52
27.10.11 22:30	82	393	3	84
28.10.11 20:00	83	520	5	103
30.10.11 17:30	82	795	10	155
31.10.11 22:00	83	948	11	186
3.11.11 16:00	83	1117	14	204
5.11.11 16:30	82	1228	14	224
14.11.11 8:00	81	1677	18	296
20.4.12 8:00	76	5900	28	714

Zdroj: Archiv autora

Jak vidíme z tabulky, téměř třetina z účastníků předpremiéry se zapojila do hodnocení ještě do půlnoci prvního dne. Týden po premiéře měl film přes tisíc hodnocení a skóre se v té době snížilo oproti oficiální předpremiéře o šest procent. Důležitější jsou ovšem data z dopoledne 27. října, kdy opozdilci z *ČSFD Projekce* dokončovali svá hlasování, a zároveň ještě do skóre nepromlouvali „obyčejní“ uživatelé, protože premiéra byla vyhlášena právě na 27. října.

Tato data ukazují, že *ČSFD Projekce* stanoví hodnotu skóre tak, že se víc blíží vnímání celého publika, než jak skóre vytváří profesionální novináři po novinářských předpremiérách. Tzn., profesionálové film ohodnotili 89 %, uživatelé na *Projekci* 83 % a ještě týden po premiéře se film s tisíci hlasy pohyboval na stejné úrovni. Poté se ovšem začal projevovat obecný trend na databázi, kdy nové filmy postupem času ztrácí hodnotu skóre. V dubnu už měl *Tintin* při téměř šest tisíc hlasů skóre pouze 76 %. Na kolik se bude skóre dál snižovat, nelze odhadnout. Podle těchto výsledků však lze říci, že na *Projekci* jsou rovnoměrně zastoupeni „profesionálové i obyčejní uživatelé“, protože je dubnové skóre přesně o stejný díl rozdílné oproti skóre novinářské předpremiéry a *ČSFD Projekce*.

Dalším v pořadí byl film *Lovci hlav*. Film jako jediný ze sledovaných *Projekcí* vykázal nárůst skóre v průběhu času. Je ovšem také jediným filmem ze vzorku, který není předpremiérou, ale regulérní projekcí. Oficiální předpremiéra proběhla 8. listopadu 2011 v kině Světozor¹⁵¹. Na jejím základě 74 uživatelů hlasovalo pro film takto: skóre 79 %, film získal 15 komentářů a jednoho fanouška. Takto vstupoval do premiérového dne, čtvrtek 10. listopadu 2011.

ČSFD *Projekce* filmu *Lovci hlav* proběhla 10. listopadu ve 20:30. Kapacita sálu byla omezena na 348 míst a vzhledem k malé propagaci snímku a celkově jeho zemi původu a absenci známých herců, byl menší zájem o *Projekci* i u uživatelů ČSFD, protože na ni mohli uživatelé s minimálně dvěma body. Film má stopáž 100 minut, proto byl očekávaný nárůst mezi 22. a 23. hodinou. Tato predikce je ovlivněna tím, že v dnešní době má určité procento lidí možnost hlasovat na ČSFD díky mobilnímu připojení k Internetu.

Tabulka 8: Data po ČSFD projekci *Lovci hlav*

datum a čas	skóre	hlasující	fanoušci	komentáře
10.11.11 16:00	79	74	1	15
10.11.11 20:30	79	75	1	15
10.11.11 22:00	80	81	1	15
10.11.11 23:00	81	107	1	17
10.11.11 23:45	82	168	2	31
11.11.11 0:30	82	197	2	35
11.11.11 9:30	81	246	2	44
14.11.11 8:00	81	376	2	77
20.4.12 12:00	82	3000	42	368

Zdroj: Archiv autora

Jak ale vidíme z tabulky, menší provázanost s databází (menší počet uživatelských bodů) zúčastněných uživatelů způsobila menší reflexi oproti ostatním dvěma snímkům. Ani po třech dnech ještě nestihli odhlasovat všichni. Skóre se ovšem oproti novinářské agendě zvýšilo o dvě procenta, když chvíli bylo dokonce na hodnotě 82 %. Jak vidíme z posledního kontrolního měření, na konci dubna už při 3000 hlasujících měl film hodnocení na zmiňovaných 82 %. Opět se tedy dotýkáme problematiky ustanovení určité hodnoty skóre, protože i tento druhý příklad ukazuje bližší výsledné skóre po *ČSFD Projekci* než po novinářské předpremiéře.

¹⁵¹ *Lovci hlav* - premiera: The Headhunters - Premiere. *Flickr* [online]. 8.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/48487414@N03/sets/72157628098519465/>.

Posledním sledovaným filmem byl blockbuster *John Carter: Mezi dvěma světy*. U něj došlo v rámci měření ke komplexnějšímu přístupu, protože byla provedena měření jak u *ČSFD projekce*, tak u novinářské předpremiéry. Přestože se jednalo o velice drahý film (stál 250 milionů dolarů),¹⁵² jeho výsledky nebyly příliš přesvědčivé. V Americe je velkým znakem úspěšnosti, když na sebe film vydělá v co nejkratší době a jako velké měřítko je brán „otevřací víkend“, tzn. první víkend v měsíci. *John Carter* nedostal příliš vysoká hodnocení, a tak se dočkal pouze malého otevřacího víkendu, totiž 30 milionů dolarů. Podle rozpočtu 4. nejdražší film historie¹⁵³ se při „otevřacím víkendu“ umístil až na 69. pozici.

Právě nedobrá hodnocení se promítala i do skóre na *ČSFD*. Na tomto filmu můžeme vyzorovat čísla o předpremiérovém pirátství, alespoň na uživatelích *ČSFD*. Celosvětově měl film premiéru mezi 7. – 16. březnem 2012. V České republice byla stanovena premiéra na 8. března, novinářská předpremiéra na 6. a *ČSFD Projekce* na 7. března. Ještě než bylo 6. ve 20 hodin zahájeno promítání, už stihlo 8 uživatelů udělit hodnocení a tři recenze. Film má přes 2 hodiny, a tak měly začít hlasy přibývat postupem času od 22. hodiny. Skutečně se stalo, že největší nárůst v hlasech film zaznamenal mezi 22. a 23. hodinou. U novinářské projekce se pochopitelně jednalo o minimální počty hlasujících, a tak druhý den ještě těsně před *ČSFD projekcí* měl film pouze 31 hlasů a skóre na 57 %.

Na začátku *ČSFD projekce* bylo tedy skóre filmu velice nízko, což zřejmě způsobilo i masivní odliv případných diváků z řad uživatelů *ČSFD*. Projevilo se to nízkou hranicí pro vstup do kina, kdy uživatelé stačilo pouze 5 bodů. Porovnáme-li situaci s *Tintinem*, je to velký rozdíl.

¹⁵² GRASER, Marc. Disney to finally unleash "John Carter": \$250 million sci-fi tentpole aims to overcome marketing blunders, skeptics. *Variety* [online]. 5.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.variety.com/article/VR1118051102>.

¹⁵³ MARDER, Brian. 'John Carter' and the Most Expensive Movies Ever Made. *Hollywood* [online]. 8.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.hollywood.com/news/Most_Expensive_Movies_Ever_Made/19785963.

Tabulka 9: Data po ČSFD projekci *John Carter: Mezi dvěma světy*

datum	skóre	hlasující	fanoušci	komentáře
6.3.12 12:00	0	0	7	0
6.3.12 19:30	60	8	7	3
6.3.12 21:00	64	10	7	4
6.3.12 22:00	63	12	7	4
6.3.12 23:00	59	23	8	8
7.3.12 1:00	55	28	8	10
7.3.12 15:00	57	30	8	11
7.3.12 19:30	57	31	8	13
7.3.12 22:00	58	35	8	14
7.3.12 23:00	61	71	8	24
8.3.12 0:00	62	117	8	39
8.3.12 12:00	61	193	8	59
8.3.12 21:30	63	268	8	75
9.3.12 13:15	63	309	8	88
11.3.12 9:00	65	454	11	124
23.3.12 15:30	67	925	14	204
20.4.12 12:00	66	1446	18	281

Zdroj: Archiv autora

Pokud bude dále porovnána situace s předešlymi filmy, lze vypořádat určité trendy. Stejně jako u obou předešlých vidíme rozdíly mezi novinářskou předpremiérou a *ČSFD Projekcí*. Opět je hodnocení na půli cesty mezi laickým a novinářským pohledem, tentokrát opačně oproti *Tintinovi*. Zde byli návštěvníci novinářské předpremiéry více zklamaní než běžní uživatelé. Avšak ani tento trend není jednoznačný, protože jak můžeme vidět z posledního měření, předchozí růst se zastavil a skóre začalo opět klesat.

Podle této sondy do tří odlišných filmů tak je možné konstatovat, že *ČSFD Projekce* mají znatelný vliv na ustavení základního skóre na databázi. Podle hranice přístupu k *Projekci* pak záleží na rychlosti participace jejich účastníků. Je-li hranice vyšší, bývá rychlost vyšší a opačně. Všechny sledované *Projekce* vygenerovaly podobné skóre, jaké z dlouhodobého hlediska daný film získá. *Tintin* jediný vykázal výraznější odchylku, nicméně na sledovaném vzorku bylo patrné, že i účastníci *Projekce* směřují konečné skóre blíž vypovídající hodnotě masy.

5.5.2 Vzepření se socializaci a nastolování agendy

Na informačních serverech se někteří čtenáři v diskuzích pod články zlobí na autory textu nebo na vlastníky serverů za vybírání „nesprávných“ témat. Když se jedná o hodnotící texty typu recenze, viní autora přímo ze „špatného“¹⁵⁴ hodnocení díla. Přestože se takové hlasy objevují, řadoví čtenáři mají velice malou šanci tento stav (v případě výběru článků) anebo výstupové hodnocení recenze změnit. Mohou jej pouze korigovat buď zmiňovanou diskuzí, anebo u recenzí přidat vlastní hodnocení, pokud to daný server umožňuje.

ČSFD přistupuje k této problematice více ze široka. Díky *ČSFD Projekcím* se filmu dostane takový obraz, jaký mu dají „vlastní“ uživatelé. Nicméně ani tady se nedá vyhnout stejné reakci v případě, že je některý z uživatelů dotčen z jeho pohledu neodpovídajícím přijetím daného díla. Pro představu je vybrána část diskuse náhodně vybraného film – akční sc-fi fantasy *Sucker Punch*. Byla vybrána část u 1600. příspěvku, není důležité přesné pořadí.

Sucker Punch neměl oficiální *ČSFD Projekci*, avšak došlo zde k rozporování prvních hlasování, které vznikaly na základě novinářské předpremiéry. Následující diskusní vlákno vzniklo i kvůli dvěma komentářům: „*Inception pro dvanáctiletá, sexuálně neukožená hovádka se zálibou v Killzone, asijských rubačkách, Pánu prstenů a tuně dalších nerdovských témat, které Snyder splácal dohromady hůř než pejsek s kočičkou... ...Cokoliv by mi dalo víc, než tahle vyhoněná fantasmagorie jednoho, dnes už prokazatelně narušeného filmaře.*“ (Uživatel Psema (Petr Semecký), hodnocení „odpad!“, 23. 3. 2011). „*Sucker Punch je akoby kombináciou dekadentného muzikálu a tupej vydeohernej adaptácie. Stojí na príbehovej kostre odohrávajúcej sa v „realite“, z ktorej si odbieha do muzikálových čísiel (videoherných levelov). Príbehová kostra však nefunguje a je tu iba preto, aby držala pokope odskoky od fantazijných akčných úletov. A tieto úlety, v ktorých hrdinky likvidujú nacistov, ninjov, drakov a orkov z Pána prsteňov či robotov z Ja, robot, nefungujú dlhšie než prvých desať minút, pretože sú iba vizuálnou exhibíciou bez akejkoľvek inovácie. Dokonce aj s Tarantinovým Kill Bill sa tu nájde podoba v stavbe scenáru – ale Tarantino je holt „trochu“ lepší scenárista než Snyder – jeho príbehová kostra bola jednak pevnejšia, ale hlavne ju jednotlivé epizódové odskoky ešte rozvíjali. To, z čoho je zlepený Sucker Punch, je samoučelné,*

¹⁵⁴ Špatné = neodpovídající představě čtenáře.

nezmyselné a o ničom. Popkutúrna zlátanina, ktorá musela zaváňat jasným prúserom už na papieri.“ (Uživatel POMO (Martin Pomothy), hodnocení 2 hvězdičky, 24. 3. 2012).¹⁵⁵

Takto vypadaly reakce:

„...24. 3. 2011, 15:44, **DJ Obelix**: *kingik nehledá objektivní recenze, ale pozitivní recenze. Tam je rozdíl ;-)*

24. 3. 2011, 15:49, **kingik**:*Jistě, chci si přečíst pozitivní recenzi, ale ne odtud, ale od fundovaných recenzentů, a tím nemyslím recenzenty ze zahraničí. Třeba Cinema je dobrá, v podstatě jediný časopis na úrovni co se filmových recenzí týče. Nějaký recenze z moviezone a z podobných webů od lidí co se nikde neprosadili a tak jen nouzově škrábou na blogách, které čtou jen zoufalci, tak to opravdu nemusím.*

24. 3.2011, 15:53, **DJ Obelix**: *Cinema? Tak to potom jo...*

24. 3. 2011, 15:56, **kingik**: *DJ Obelix ano a stokrát ano!!!*

24. 3. 2011, 16:12, **Amroth666**: *Jste trapní s tím hodnocením. Tady se někdo řídí dvěma hvězdičkami Mr. Poma :D*

24. 3. 2011, 16:15, **Bodoan**: *To hodnocení se mi snad jen zdá!!!*

24. 3. 2011, 16:20, **kingik**: *Já to píšu pořád. A zvláštní, že se všichni tak pěkně sešli v jednom kině. Tomu nevěřím ani omylem.*

24. 3. 2011, 16:24, **rounen**: *to hodnocení POMA taky nechápu, vždyť má rád akční filmy a tohle vypadá jako největší řezba co mohla vzniknout a buduje si to v tom tajemném prostředí a atmosféře...ještě k tomu v kině to musí být trháka a musí to tam trhat oči a uši ☺ pořád by mě zajímalo jestli to ti uživatelé viděli v kině nebo hodnotí jen z recenze...u nás není ani před premiérou, tak nevím...mimochodem POMO určitě zklamal, doufám že to zhodnotí ještě jinak...*

24. 3. 2011, 16:27, **xxmartinxx**: *Projekce byla včera*

24. 3. 2011, 16:31, **rounen**: *xxmartinxx: ale kde? U nás v okolí nic v žádném kině*

24. 3. 2011, 16:32, **kingik**: *Jestli tomu správně rozumím tak to hodnotilo tady 23 novinářů na novinářské projekci? A v jakém plátku jsou to novináři. Můžu taky o sobě prohlašovat, že jsem akreditovaný novinář. A nebo na to čuměli na nějakém americkém serveru v původním znění...23 novinářů a všichni jsou jako zázrakem tady zaregistrovaní.*

24. 3. 2011, 16:32, **kingik**: *Projekce byla akorát v jejich představách. Tak asi tak...*

¹⁵⁵ Vybrané komentáře k filmu Sucker Punch, viz: Sucker Punch: Komentáře uživatelů k filmu. CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/248845-sucker-punch/podle-datetime/strana-67/>.

24. 3. 2011, 16:38, **kingik**: *V Brně máme dvě multikina, ale Sucker Punch jde u nás až poslední den v březnu. To na té premiéře byly jako v Praze? A všech 23 uživatelů je z Prahy?*

24. 3. 2011, 16:39, **flemini**: *Film jsem ještě neviděl, tak se chci jen zeptat (pokud to půjde tak bez nějakých velkých spoilerů), jak tady tak čtu, jako co je tak masturbačního nebo proč se dělá hned ze Snydera narušený a mentálně zaostalý jedinec, když vlastně, možná to na mě působí tak z traileru, ale až na ty holky, které jsou oblečené jak z porna, to na mě jako porno vůbec nepůsobí, nebo opravdu si myslíte, že Snyder doma masturbuje nad ninjima, drakar a náckama a bůhví čím ještě, z jakého důvodu se na to nahlíží takovým způsobem.*

24. 3. 2011, 16:40, **xxmartinxx**: *novinářská projekce, kino atlas...*

24. 3. 2011, 16:43, **kingik**: *Taky nevím, že by někdo šel do kina a automaticky si tam zamasturboval. Opravdu nevím, jak někdo může napsat třeba „masturbační orgie nebo sny“. At mně ten člověk napíše, že viděl někoho masturbovat v kině, protože pak nemá nejmenší důvod tohle psát. A v podstatě píše o sobě.*

24. 3. 2011, 16:44, **Yoshitsune**: *kingik: Víš vůbec co to znamená novinářská projekce ?*

24. 3. 2011, 16:46, **kingik**: *Dejme tomu, že ta projekce byla, ale tedy když jsou to novináři kam konkrétně píšou do jakých novin nebo časopisů? Nemyslím blogy nebo weby co si ze zoufalství škrábou pro sebe. Chci oficiální časopis nebo noviny nebo bulvární plátek, kde je jakákoliv jejich recenze autorsky ověřená.*

24. 3. 2011, 16:47, **kingik**: *Ano vím co to je a na tu mají přístup jen novináři, ne veřejnost. ...¹⁵⁶*

Diskuze byla rozložena v jednom dni 24. 3. 2011 mezi 15. a 16. hodinou. V době citování měla necelých 2600 příspěvků. Názory, které prezentuje kingik, jsou na ČSFD běžné. Týkají se především tématu legitimacy názoru ostatních. Legitimita je často napadána s tím, že „(ostatní) nemohli ten film vidět v kině“, protože jinak by dali lepší hodnocení. Prostředí má zcela jistě vliv na konečné hodnocení, ale o něm v následujících kapitolách. Zde je problém hlubšího charakteru, který byl v práci několikrát zmíněn.

Někteří uživatelé totiž navazují na téma legitimacy a důvěryhodnosti celé databáze. Bude-li odhlédnuto od subjektivních předsudků ke zmiňovanému filmu *Sucker Punch*, a zároveň od subjektivních názorů uživatelů v diskuzi, je třeba se zastavit u rétoriky a přemýšlení uživatele kingika. Ze závěru citované pasáže je zřejmé, že tento uživatel reprezentuje názor, ve kterém chce dokázat neprofesionalitu ostatních, kteří již film stihli zhlédnout (jemu se to zatím nepodařilo). Argumentuje tak, že novinářem je pouze člen nějakého média. Není zcela jasná definice „Oficiální časopis nebo noviny

¹⁵⁶ Sucker Punch: Diskuze k filmu. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/248845-sucker-punch/diskuze/strana-83/>.

nebo bulvární plátek“. Tento uživatel si neprotiřečí, ocitá se ovšem v jakémisi názorovém „dvojsvětě“. Na jednu stranu využívá esenciální podoby občanské žurnalistiky,¹⁵⁷ která navíc začíná mít jméno i v „tradičních“ médiích (např. zmiňované televizní programy a postavení databáze v českém mediálním prostředí vůbec). Na stranu druhou se snaží zpochybnit úlohu ČSFD, protože není „profesionální“.

Oproti kingikovi stojí DJ Obelix a další, kteří v průběhu diskuze poukazují na chování kingika jako na provokativní a negativistické v celé databázi. Názor o provokování potvrzuje kingikův profil, kde jej už můžeme identifikovat jako Davida Krataska (anebo Kraťaska) z Brna. V předchozím vláknu kritizuje „pisálky z blogů“, sám se ovšem stává jedním z nich, protože na ČSFD vyprodukoval skoro 2600 komentářů k jednotlivým filmům. Většina odpovídá rozsahu *Review*, které si stanoví IMDb, tzn., jsou tvořeny jako příspěvky delší než deset řádků.

V prostředí českých internetových diskuzí je také frekventovaný postoj, který je velice podezřívavý k předneseným faktům – ať už v obsahu článku na zpravodajském portále, anebo u stránky jednotlivého filmu na ČSFD. Rozšířeným názorem, který také reprezentuje uživatel kingik, je to, že „přece“ není možné, aby na ČSFD působili renomovaní novináři – *23 novinářů a všichni jsou jako zázrakem tady zaregistrovaní*. Mirka Spáčilová, dlouholetá recenzentka sice na databázi profil nemá,¹⁵⁸ ale například Kamil Fila s nickem Tetsuo ano.¹⁵⁹ Určité množství komentářů a hodnocení skutečně přichází ještě před uvedením oficiálních předpremiér a premiér. V tomto ohledu má kingik pravdu, ale čísla jsou minimální. Jev předpremiérového hodnocení bude popsán v následující kapitole.

Na závěr je ještě třeba uvést, jak vlastně film *Sucker Punch* hodnotil sám kingik. Zprvce přidal komentář až v říjnu,¹⁶⁰ půlrok po oficiální premiéře. Zadruhé dal čtyři hvězdičky a komentoval film jako velice problematický.

¹⁵⁷ Filmové databáze, kde se může vyjádřit o filmu víceméně kdokoli. Koneckonců i uživatel kingik hodnotí a píše komentáře. Zde se spíše střetává uživatelské ego s kolektivním výsledkem, který uživatel nechce akceptovat.

¹⁵⁸ Pokud ano, ne veřejně.

¹⁵⁹ FILA, Kamil. Tetsuo. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 18.5.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/64-tetsuo/>.

¹⁶⁰ KRATASEK, David. Kingik: Moje komentáře. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 9.1.2009 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/142650-kingik/komentare/podle-year/strana-6/>.

5.6 Role televize

Filmový průmysl stále živí především tržby z kin, ale významným podílem do celkových tržeb přispívá i televize. U ČSFD je významnost větší, protože v České republice i na Slovensku mají nejsledovanější televizní stanice do svého programu zahrnuty filmy. Výraznou roli zde hrají veřejnoprávní média, která na svých kanálech vysílají staré a kvalitní snímky, čímž naplňují roli veřejné služby. V nárůstech hodnocení se také na ČSFD projevují nejvíce. U komerčních televizí je skladba filmů méně pestrá, určující je oblíbenost daného snímku, případně jeho spojitost s některou z hereckých hvězd apod.

Jedním z cílů provedeného výzkumu bylo podpořit hypotézu, že televize mají největší vliv na to, v jakém časovém období dochází k největšímu nárůstu počtu hodnocení. Je logické, že pokud byl nějaký film odvysílán v televizi, poroste mu vzápětí na ČSFD hodnocení. Zároveň měření prokázalo, že nárůst je výrazně vyšší u filmů, které jsou vysílány na velkých stanicích.

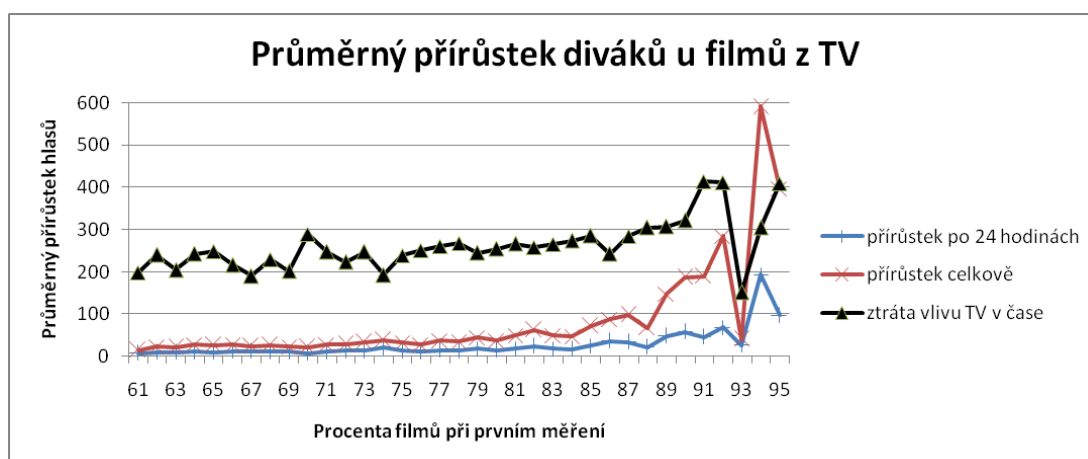
5.6.1 Vliv televizních uvedení na počet hlasování a na skóre filmů

Televizní uvedení měla mít zásadní vliv na vývoj hodnocení – jednalo se o vyšší změny v počtu hlasování a procentuální změny skóre. V této podkapitole je ukázáno, jakým způsobem se tato čísla projevila v celkovém vzorku.

A, Změny počtu hlasování

Televizní uvedení výrazně promlouvají do přírůstku nových hlasů jednotlivým filmům. Zde není podstatné, kde byl ten který film odvysílán, data jsou použita pro ilustraci. Vzorek byl rozdělen podle původních procent a byly zprůměrovány přírůstky. Tím vznikl graf (*obrázek 33*), na kterém je vidět rozdíl v množství nových hlasů do 24 hodin a do 20. dubna 2012, posledního změřeného data. Jedná se o průměrná data.

Obrázek 33: Průměrný přírůstek diváků u filmů z TV (graf)

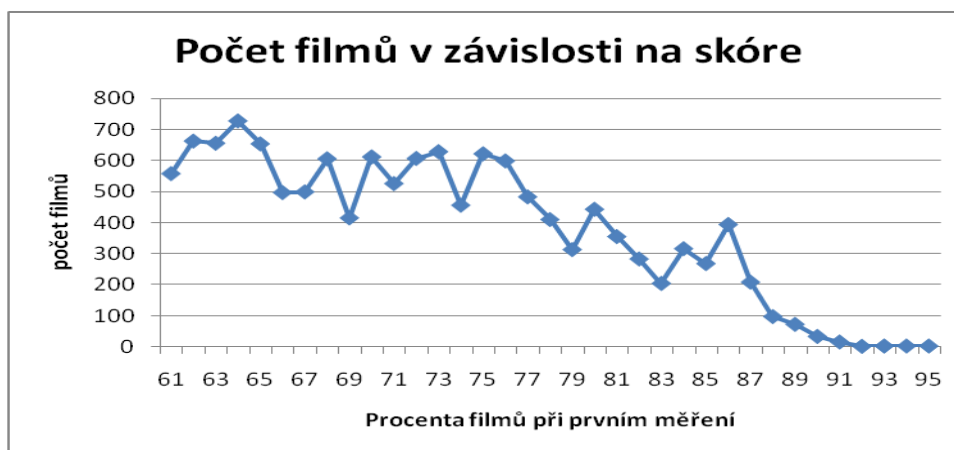

Zdroj: Archiv autora

Na tomto grafu jsou znázorněny body (spojené černou čarou), které vyjadřují ztrátu vlivu televizního uvedení na množství nových hlasů. Čím větší vliv televize měla, tím menší koeficient získala. Jak je zřejmé, nejmenší vliv mají televize na filmy s nejvyšším hodnocením. Nejzajímavější na tomto grafu je rozdíl, který nastává u filmů nad 85 %, protože zde je hranice, která odlišuje žebříčkové filmy. Je zřejmé, že tyto filmy obecně přitáhnou více pozornosti, než filmy s nižším skóre. Výkyv u hodnoty 93 % je způsoben tím, že v té době byly vysílány pouze dva filmy s nízkým počtem hlasujících.

V měření se ale nepotvrdilo to, že by „červené“ filmy přitahovaly větší pozornost během televizního uvedení. Pro lepší představu je zde uveden graf s množstvím filmů.

Obrázek 34: Počet filmů v závislosti na skóre (graf)

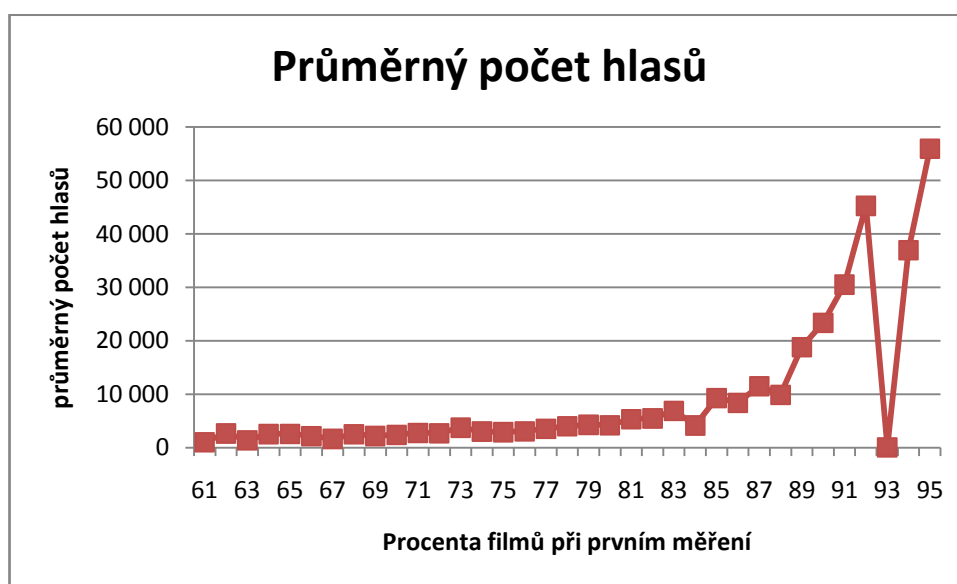

Zdroj: Archiv autora

Obrázek 34 naznačuje celkovou situaci na databázi. Víceméně kopíruje celkové počty vysoce a středně hodnocených filmů v celku. Naznačuje trend, ve kterém se většina filmů nachází stále blíž průměru (ve smyslu ČSFD 50 %).

Dalším jevem je celkově čím dál vyšší počet hlasujících podle výše skóre. Tento jev však na rozdíl od předchozích odstavců hypotézu o vlivu barvy potvrzuje. Je zcela zřejmé, že čím větší skóre film má, tím více průměrných hlasů dostává.

Obrázek 35: Průměrný počet hlasů v závislosti na skóre (graf)

Zdroj: Archiv autora

Z grafu je evidentní, že s rostoucím skóre roste také průměrné množství hlasů u všech filmů. Výkyv u 93 % má stejný důvod, jak bylo zmíněno u *Obrázku 33*.

B, Procentuální změny skóre

Na první pohled velmi viditelnou změnou na ČSFD je snížení celkového skóre v průběhu času. Z celkového vzorku 13 235ti filmových uvedení bylo u 1071 filmů sníženo skóre alespoň o jedno procento. Zvýšené skóre zaznamenalo 416 filmů. Skoro 12 000 filmů, což je zhruba 90 % ze vzorku, nezaznamenalo žádný procentuální posun. U čtyř filmů se změnilo skóre minimálně o jedno procento proto, že jim ubyl buď negativní, anebo pozitivní hlas. Exemplárně byl vybrán dokument *V srdci Evropy*¹⁶¹ z roku 1968, který měl na počátku měření 65 %, avšak týden po měření bylo skóre o 4 % vyšší, a chyběl jeden divák. Film v té době hodnotilo 16, respektive 15 uživatelů.

¹⁶¹ V srdci Evropy. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/268835-v-srdci-evropy/>.

Do tohoto procesu se promítly téměř všechny výše zmiňované problémy při utváření skóre. Především je zde vidět problematický vývoj skóre na základě malého počtu hlasů a také je to dokumentární film. Ztráta hlasu byla hypoteticky zmiňována v kapitole o oblíbenosti a toto je konkrétní příklad.

5.6.2 *TV tipy dne*

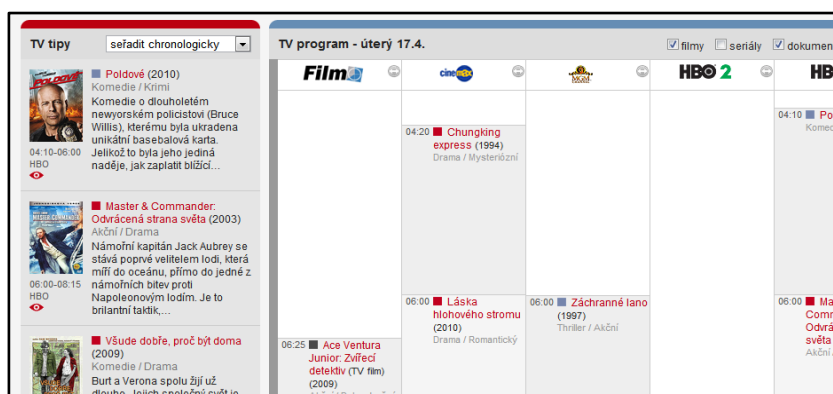
Největší vzorek se týkal tzv. *TV tipů dne*. Měření probíhalo od září 2011 do března 2012. Vzhledem k veliké obsáhlosti byl nejprve určen výběr pouze filmů s nejvyšším skóre, které se v té době vyskytovaly v žebříčku *Nejlepší filmy*. Výběr byl následně ručně přepsán do připravených tabulkových listů s tím, že zachycoval časy a stanice, na kterých byl film vysílán. Změny v počtech hlasujících byly generovány z měření *Nejlepších filmů*. Takto bylo měření prováděno do 16. listopadu 2011. Pro účely diplomové práce byl napsán nový automatizovaný systém sběru dat.¹⁶² Od 16. listopadu byl tento systém spuštěn a data se začala generovat na serveru k tomu vyhrazeném.

Automatizovaný systém měl nastavené podmínky, za kterých stahoval data z přesného umístění stránek s daným filmem. Vyfiltrovat relevantní vzorek z takto velkého množství filmů a dokumentů by bylo obtížné i pro velice sofistikovaný program. Automatizovaný systém tedy využil předvýběru, který ČSFD poskytuje v sekci *Televize*. V této sekci nalezneme televizní program, u kterého se na boku zobrazuje informační sloupec nazvaný *TV tipy*. V tomto sloupci se generují všechny filmy a dokumenty, které mají modrou a červenou barvu – tedy všechna díla nad 60 % (viz *obrázek 36*). Přestože bylo použito toto zúžení, celkový počet filmů a dokumentů se vyšplhal na bezmála 2800, navíc některé z nich byly v tomto období reprízovány až v desítkách případů.¹⁶³

¹⁶² Naprogramoval jej Mgr. Martin Choma.

¹⁶³ Především na všech stanicích skupiny HBO (včetně Cinemaxu) a FilmBox.

Obrázek 36: Prostředí TV tipů dne

Zdroj: <http://www.csfd.cz/televize/>

A, Mechanika automatického sběru

Cílem automatického systému sběru dat bylo získat co nejkomplexnější pohled na to, jakým způsobem reagují registrovaní uživatelé ČSFD na nabídku televizních stanic v České a Slovenské republice. Nejprve program stáhl data každý den v pět hodin ráno, když hodinu předtím prošel aktuální nabídku TV tipů dne, a tím naplánoval rozvrh denního měření. Další měření proběhlo podle *tabulky 10*, do které byly přidány pro ilustraci sloupce hodina a den. Jedná se o hypotetický film, který začínal první den měsíce v 8:30 ráno.

Tabulka 10: Mechanika sběru dat

měření	období	čas	hodina	den
1. měření	na začátku dne	5:00	5:00	1.
	na začátku vysílání	přesný začátek	8:30	1.
2. měření	během vysílání	první celá hodina po začátku	9:00	1.
3. měření	po skončení vysílání	první celá hodina po konci	11:00	1.
4. měření	po skončení vysílání	dvě hodiny poté	13:00	1.
5. měření	po skončení vysílání	dvanáct hodin poté	23:00	1.
6. měření	24 hodin po skončení vysílání	den poté	11:00	2.
7. měření	týden po skončení vysílání	týden poté	11:00	8.

Zdroj: Archiv autora

První měření mělo zachytit počáteční stav daného filmu na začátku dne, což je důležité především vzhledem k dalším tabulkám a grafům. 2. – 6. měření zachycují reflexi registrovaných uživatelů na vysílání filmu v průběhu 24 hodin po odvysílání filmu. 7. měření bylo provedeno jako ilustrace pro to, aby byl zachycen týdenní nárůst počtu hlasujících. Predikce byla taková, že za prvních 24 hodin bude výrazně vyšší nárůst hlasujících oproti ostatním dnům.

B, Rozdíly mezi malými a velkými televizemi

Je logické, že i podle rozdílného share bude mít televize také rozdílně silnou reakci u uživatelů ČSFD. Na začátku výzkumu nebylo jasné, jak zásadní roli hrají jednotlivé televize v tom, jak po odvysílání filmu na nějakém kanálu dochází k nárůstu, pokud vůbec.

V následující tabulce je zřetelné, jak se liší jednotlivé stanice. Jednotlivá měření vyjadřují číslem rozdíl od „nuly“ neboli prvního měření (viz předchozí *tabulka 10*). Následující tabulka nezohledňuje množství odvysílaných filmů, protože to není relevantní. Čísla u jednotlivých měření jsou součtem všech nárůstů u všech filmů na dané stanici.

Tabulka 11: Koeficient vlivu televizí na hlasování

stanice	2. měření	3. měření	4. měření	5. měření	6. měření	7. měření	rozdíl 1	rozdíl 2	koeficient
ČT	5759	12538	16471	22335	29391	45628	23632	16237	0,69
Prima	5890	10012	12308	17322	22603	35828	16713	13225	0,79
Nova	16023	25813	32588	44509	57437	90332	41414	32895	0,79
Barrandov	1317	2040	2718	3982	4954	7990	3637	3036	0,83
STV	1165	1609	2018	2985	3951	7867	2786	3916	1,41
JOJ	2538	3948	4811	7211	9729	21797	7191	12068	1,68
Doma	666	871	1027	1433	1928	4180	1262	2252	1,78
Markíza	2739	4695	6061	9142	12097	29618	9358	17521	1,87
Film+	1042	1408	1793	2605	3756	11203	2714	7447	2,74
MGM	487	733	913	1504	2148	6751	1661	4603	2,77
Disney	60	97	125	226	310	1040	250	730	2,92
CS Film	324	525	637	838	1223	4237	899	3014	3,35
Cinemax	1680	2340	2899	4546	6727	24232	5047	17505	3,47
Universal	207	271	338	466	708	2551	501	1843	3,68
AXN	80	91	108	148	195	642	115	447	3,89
HBO	8294	11423	14062	22691	33153	130149	24859	96996	3,90
Kino CS	438	574	775	1206	1877	7614	1439	5737	3,99
FilmBox	2214	2902	3566	5919	8711	37621	6497	28910	4,45
Minimax	2	3	3	9	10	51	8	41	5,13
Doku	12	19	29	44	67	358	55	291	5,29

Zdroj: Archiv autora

Sloupce o měření vyjadřují, o kolik celkem vzrostl v daném čase počet hlasujících od prvního měření. Číslo je vždy součtem všech vysílaných filmů na dané televizní stanici. Tato tabulka je důležitá především sloupcem koeficient. Ten vyjadřuje poměr mezi rozdílem počtu hlasujících 2. a 6. měření (24 hodin po odvysílání) a rozdílem 6. a 7. měření (což je počet hlasujících za dalších 6 dní po odvysílání). Bylo třeba vyjmout druhé měření, protože do něj se promítly především tzv. „všední

hlasy“.¹⁶⁴ Koeficient tak vyjadřuje míru, jak rychle a s jakým rozdílem oproti „obyčejnému“ dni reagují uživatelé na vysílání filmu.

Koeficient televizní stanice $K = R2/R1$

$R1$ (rozdíl 1) = 6. měření – 2. měření (vyjadřuje počet nových hlasů prvních 24 hodin po odvysílání)

$R2$ (rozdíl 2) = 7. měření – 6. měření (vyjadřuje počet nových hlasů týden po odvysílání mimo prvních 24 hodin)

Číslo znamená, kolikrát vzrostl počet hodnocení mezi 24 hodinami po odvysílání a jedním týdnem. Čím vyšší číslo, tím je menší pravděpodobnost toho, že má daná televize vliv na počty hlasování u registrovaných uživatelů ČSFD. Pokud je koeficient kolem 1, znamená to, že zatímco 24 hodin po odvysílání vzrostl počet hlasujících např. o padesát, za dalších 6 dní přibylo rovněž padesát hodnocení. U stanic jako je Minimax anebo Doku koeficient vyšší než 5 znamená, že zasažení bylo minimální, tzn., za sledovaný první den přibylo pouze nepatrně větší množství hodnocení, než obvyklý jakýkoliv jiný den.

Měření jednoznačně prokázalo rozdíl mezi velkými a malými stanicemi. Velké stanice podle tohoto koeficientu mají výrazně větší vliv na to, zda uživatel přidá vysílanému filmu hodnocení. Unikátní je situace u českých velkých televizních stanic, protože mají stejný koeficient. A to včetně TV Barrandov, u které doposud nebylo jasné, zda patří mezi velké anebo mezi malé stanice. Diváckou skladbou zřejmě mezi ty velké, protože registrovaní uživatelé na její vysílání reagují s minimální odchylkou stejně.

Na příkladu velkých slovenských stanic je možné doložit slova vlastníka serveru Martina Pomothyho o tom, že má databáze mnohem menší poměr registrovaných uživatelů k celkové populaci na Slovensku než v České republice. Projeví se to nikoli sledovaností televize, ale menším nárůstem hlasů bezprostředně po hlasování. Při studování dalších stanic je patrné, že televize Doma, která je sesterskou stanicí Markízy,

¹⁶⁴ Tedy hlasy, které jednotlivým filmům přibudou každý den nezávisle na vysílání či promítání.

má stejná čísla jako „velké“ stanice. Podle share na Slovensku se skutečně jedná charakterem o velkou stanici podobně jak u nás TV Barrandov.¹⁶⁵

U velkých stanic obecně lze potvrdit trend, že se z ČSFD stala stránka pro všechny, nikoli pouze pro filmové nadšence. U nich by mělo docházet k vyššímu výskytu předplatných specializovaných filmových kanálů a proto také větší nárůst hodnocení u okrajových filmů. Protože se databáze stala masovým médiem, podléhá pravidlům všeobecného života. Tzn., výstupy se budou více blížit vzorkům výstupů celé populace, než pouze úzkého profilu filmových nadšenců.

5.6.3 Problematika seriálů

V tezích byly jako jeden z bodů uvedeny seriály a jejich hodnocení. Avšak hypotézu o vysledování nějakých trendů se nepodařilo přenést do významnějších závěrů. Jestliže obecně mají filmy v databázích jednoduché časové uchopení (jedno dílo, jeden čas), u seriálů je situace výrazně složitější. Měření posunu skóre filmů v databázích se potýká se zásahy premiér, promítání v kinech, prodejem DVD nebo podobných nosičů, televizním vysíláním a také stahováním z Internetu.

Seriály jsou v tomto ohledu podobné, avšak přes absenci promítání¹⁶⁶ v kinech můžeme měření seriálů považovat za složitější. Problém je v koncepci, v naplnění významu slova.¹⁶⁷ Málokterý seriál splňuje vyrovnané díly a je třeba zdůraznit, že databáze nezohledňuje jednotlivé série, ročníky či řady – podle zvyklostí u daných seriálů.¹⁶⁸ Právě proměnlivost kvality jednotlivých sérií je velkým problémem pro objektivní hodnocení ale především pro objektivní měření vývoje kvality. V tomto směru lze pochopitelně vysledovat určité výjimky. Jedná se o seriály, které mají dopředu určenou kostru, a tedy alespoň zhruba daný počet sérií, potažmo dílů. V těchto případech bývá kvalita určená scénářem, který se u těchto uzavřených seriálů většinou opírá o knižní předlohu.

Dají se také vysledovat veliké rozdíly v produkci anglických a (víceméně jakýchkoli jiných) ostatních seriálů. Ve Velké Británii je totiž až na několik málo

¹⁶⁵ KOČIŠEK, Lukáš. Modré z neba bolo najsladovanejším programom týždňa aj u mladších, ref. 30.

¹⁶⁶ Existuje několik výjimek především v oblasti fanklubových projekcí. Čas od času je tak možné v rámci nějaké komunity navštívit promítání „kultovních“ seriálů v kinech, nikdy to ale nejsou premiéry.

¹⁶⁷ Původně z anglického adjektiva serial – řadový, vycházející na pokračování .

¹⁶⁸ Výjimkou je britský seriál Černá zmije, jehož jednotlivé série jsou označovány zvlášť. Viz: REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Dotisk prvního vydání. Praha: Leda, 2004, 752 s. ISBN 80-859-2785-3.

výjimek neobvyklé, aby seriál měl více jak tři série.¹⁶⁹ Tvůrci tak nemusí tolik hlídat sledovanost, a mohou se soustředit na kvalitu. Naopak například v USA je divácká sledovanost jasným hlediskem povolení další série. Jako typický příklad tohoto rozdílu můžeme uvést seriál *The Office*, česky *Kancl*. Jedná se o unikátní seriál. Nebývá totiž zvykem, aby se sitcomu dostalo více jazykových a dokonce i stejně jazykových¹⁷⁰ mutací. Původně britský seriál dodnes vysílalo dalších sedm zemí v šesti jazycích. Jenže zatímco britská verze měla pouze dvě série, ostatní se z potenciálu snaží vytěžit maximum dílů – americká verze momentálně dokončuje osmou sérii.

Při pokusu vysledovat nějaké trendy ve změnách procentuálního skóre a v nárůstu počtu hodnocení u seriálů vždy narazíme na další problém ohledně vysílání v televizi. Pro potřeby této práce proběhla krátkodobá sonda ohledně výskytu seriálů na jednotlivých televizních stanicích. Po čtrnácti dnech měření začalo být jasné, že nelze pokračovat s nějakým uspokojivým výsledkem. Problém nastal například u *Simpsonových* – typického představitele „nepřetržitých“¹⁷¹ seriálů. Během krátké doby jednoho týdne bylo zaznamenáno nepřeborné množství vysílacích časů na třech různých televizních stanicích. Kvůli reklamám a posunům časů vzhledem k různým délkám jiných pořadů ani nezačínají v pevný čas. Navíc se jednalo o různé série. Kromě toho také i v rámci jednotlivých sérií byly vysílány jednotlivé díly nikoli chronologicky, ale chaoticky, náhodně.

Dalším ztížením u seriálů oproti filmům je typické české prostředí, které se v seriálové tvorbě projevuje vyráběním dabovaných sérií. Tradice dabingu je u nás velice silná. Až s nástupem digitalizace a nárůstem počtu nových stanic začal být seriál vysílán v originálním znění s titulky.¹⁷² Takže kromě toho, že jeden divák musí ohodnotit několik sérií dohromady pouze jedním číslem, dochází k rozdílnosti také v tom, zda viděl originální nebo dabovanou verzi.

Konečně poslední překážkou v naplnění teze o seriálech je „nelegální“ stahování. Pochopitelně je kinematografie v současné době velmi ovlivněna možností lidí nejt do kina a místo toho si dané dílo stáhnout zadarmo. Nicméně u filmu není tato

¹⁶⁹ Viz *Červený trpaslík*, jenž měl původně osm sérií, nakonec byla po mnoha letech dotočena devátá.

¹⁷⁰ Skutečně málokterý seriál se stejným scénářem má dvě odlišné verze v angličtině (VB a USA) a ve francouzštině (Francie a Kanada).

¹⁷¹ Termín má vyjadřovat nízkou míru omezení, co se týče scénáře. Nepřetržitými seriály jsou z tohoto pohledu především sitcomy založené na původním scénáři, nečerpají např. z knižní předlohy.

¹⁷² Česká televize občas některé seriály vysílala v původním znění, například *Monty Pythonův létající cirkus*.

situace tak markantní, jako je tomu u televizních seriálů. Navíc už v dnešní době neplatí znevýhodňování anglicky mluvících trhů Hollywoodem, takže především americké velkofilmové byvají nasazovány v (prakticky) stejné době ve všech částech světa. U seriálů se tento trend začíná projevovat, ale jde to pouze u globálních televizních stanic.

Za jeden takový pokus bychom mohli označit seriál v produkci HBO, který od dubna 2012 pokračuje druhou sérií¹⁷³ – Jedná se o *Game of Thrones*, česky *Hru o trůny*. HBO se snaží udržet si diváky i na takovém malém trhu jako je Česká republika. Zde se diváci dočkají verze s titulky necelých 19 hodin po promítání premiéry nedělního večera v USA. Časové zpoždění je způsobeno především nepřístupností pro děti, začátek je přesně ve 22:00 v pondělí. Přes takové pokusy stále drtivá většina seriálů přichází do České republiky s mnohdy více jak ročním zpožděním.

Na základě všech těchto faktorů nakonec nebyla v této práci seriálům věnována taková pozornost, jakou by si zasloužily. Potenciál rozhodně mají. Použitou mechaniku, která se osvědčila u filmů, však na seriály aplikovat nelze. Roztříštěnost, mnoho stanic najednou, série/ročníky, to vše stojí tomuto druhu výzkumu v cestě.

¹⁷³ Jestliže jsme v předchozích odstavcích mluvili o rozdílech mezi americkou a britskou produkcí, pak byla oficiálně slíbena i třetí série, a to právě na základě divácké obliby. HBO potvrdilo 3. sérii: Novinky. *Game of Thrones: King on the Iron Throne* [online]. 10.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.edna.cz/game-of-thrones/novinky/hbo-potvrdilo-3serii.asp>.

Závěr

Internetové filmové databáze jsou v současnosti jedním z nejdůležitějších zdrojů informací o filmech. Čísla návštěvnosti tolik neodpovídají skutečnému vlivu. V případě České republiky je milion návštěv za měsíc u ČSFD obrovské číslo. Vzhledem k tomu, že sledování filmů bývá sociální interakcí s ostatními lidmi, je toto číslo nejpodobnější číslu prodeje novinových výtisků. Noviny mají vyšší čtenost, existuje důvodná domněnka, že každý jeden návštěvník na stránkách databáze nějakým způsobem promítá tuto návštěvu do sociální komunikace s ostatními.

Skóre u filmu nebo seriálu není konečné číslo. Neustále se vyvíjí v závislosti na mnoha faktorech. Proto je z hlediska diskurzu problematičtější jeho uchopení v čase. Databáze ve své základní podobě nenabízejí reflexi diváků v době premiéry, v době, kdy byl film natočen. Skóre je vždy pouze odrazem současnosti. Proto všechny pokusy o zachycení hodnoty, ať už na prodávaných DVD anebo v TV programech, jsou více či méně zkreslující.

Práce na rozsáhlém vzorku ukázala, jak se nové filmy dostávají do struktury databází, konkrétně mezi nejlepší filmy, které jsou soustředěny v žebříčcích *Nejlepší filmy ČSFD* a *IMDb Top 250*. V kapitole 5.2 je dokázáno, že se nové filmy do žebříčků dostanou často bezprostředně po premiéře v kině. U obou databází jsou odlišnosti. IMDb má žebříček mnohem více stabilní, proto není jednoduché do něj prorazit s „neznámým“ filmem odlišné než hollywoodské produkce. ČSFD má žebříček tvořený třemi sty položkami a oproti IMDb v něm mohou být dokumenty. Rovněž minimální kvóta počtu hlasů pro přijetí do žebříčku je malá. Přestože existuje několik výjimek, nové filmy v zásadě v žebříčcích nejlepších filmů klesají, na což odkazují kapitoly 5.2, 5.3 a 5.5.

Směrování ČSFD se od IMDb liší. Zatímco IMDb v žebříčku díky vzorci neustále zvyšuje skóre, u ČSFD je tomu naopak. Trend snižování procentuálního skóre je zdokumentován na příkladu posunu 86% hranice (kapitola 5.2.4). Zatímco pro IMDb spíše platí zvyšování, ČSFD naopak volí směr postupného zprůměrování, tedy teorii velkých čísel,¹⁷⁴ kdy se celkové skóre jakoby zplošťuje. Tzn., nejlepším filmům se

¹⁷⁴ Při velkém množství hodnot na omezené části vzorku souboru je vyšší pravděpodobnost, že se výsledek se bude rovnat průměrné hodnotě.

skóre snižuje směrem k průměru. Odlišnosti panují také v přijímání české (československé) nebo také francouzské kinematografie, především v žánru komedie, o čemž referuje kapitola 5.2.3. Tento druh filmů je v České republice široce oblíben a na ČSFD je tato obliba promítnuta v počtech českých a francouzských filmů v žebříčku *Nejlepší filmy*. IMDb tyto filmy řadí spíše k průměru, a navíc nejsou uživateli příliš vyhledávány (mají malá množství hodnocení).

Blockbustery, o kterých referuje kapitola 5.3, mají v žebříčcích a koneckonců i v celé oblasti filmových databází výlučné postavení. Jsou s nimi většinou spojena očekávání, která se buď naplní, anebo nikoliv. Je to způsobeno především výší finančních prostředků vynaložených jak na výrobu, tak na propagaci filmu. V případě kladného přijetí publikem mají blockbustery v databázích velký úspěch. V žebříčcích se dostanou rychle do popředí díky velkému přírůstku nových hlasů. Odtud většinou klesnou na nějaké pro ně lépe vyhovující umístění, avšak ze žebříčků sestupují pomalu.

Rozdílný je vývoj velikosti skóre a pobytu v žebříčku u franšizových blockbustérů oproti ostatním. Například Pán prstenů několik let klesal, ale po určité době jeho pozice v žebříčku i skóre začaly stoupat. Ostatní filmy, které podle obecné shody po dosažení určitého množství patří mezi nejlepší filmy, mají výrazně odlišný způsob přítomnosti v žebříčcích. Kvůli pomalejšímu přísunu hlasů se objevují nejprve ve spodních částech, a až postupem času se dostanou do nějaké stabilní pozice ve vyšších částech. Někdy bývají některé filmy zasaženy „módní vlnou“, například Oscary, a tehdy se i menší filmy chovají částečně jako blockbustery. Přítomnost v žebříčcích je však krátká, často kolem jednoho měsíce.

Další závěry jsou platné už jen pro ČSFD. Obliba, řečeno čísly ze žebříčku *Nejoblíbenější filmy* v kapitole 5.4, se v mnoha případech výrazně liší od kvality, tedy žebříčku *Nejlepších filmů*. Nejvýraznějším rozdílem je zastoupení filmů za jednotlivé roky. V *Nejlepších filmech* jsou relativně rovnoměrně (s mírným nárůstem do roku 2000, poté trend opět klesá) zastoupeny filmy z celé historie kinematografie. Naproti tomu *Nejoblíbenější filmy* jsou výrazně nakloněny současnosti. Mezi oblíbenými je také mnohem více blockbustérů a všeobecně módních filmů. Zásadní součástí *Nejoblíbenějších filmů* jsou franšizové filmy. Například franšizy Pána Prstenů, Harryho Pottera, Star Wars anebo Stmívání. Velice často jsou mezi *Nejoblíbenějšími* všechny

filmy sérií,¹⁷⁵ a přitom mezi *Nejlepší* proniknou jen některé z nich (např. ze *Stmívání* ani jeden). Na druhé straně je mezi *Nejoblíbenějšími filmy* výrazně méně českých snímků.

Barevné hodnocení má jednoznačně vliv na množství hlasujících. TV měření sice neprokázalo výraznější odchylky v tom, že by byl významně vyšší bezprostřední nárůst po odvysílání filmů u „červených“ oproti „modrým“. Avšak ukázalo se, že filmy s „modrou“ barvou mají průměrně výrazně nižší množství hlasů oproti filmům s barvou „červenou“. Z výzkumu dále vyplývá, že čím vyšší hodnocení (a tedy i barvu) film má, tím více uživatelů jej vyhledává a hodnotí.

Nastolení agendy pomocí *ČSFD projekcí* se ukázalo jako možné, avšak nikoli průkazné. Z tohoto výzkumu neplynou jednoznačné závěry (kapitola 5.5). Lze říci, že oproti novinářským předpremiérám jsou *ČSFD projekce* mnohem blíže trendu vývoje skóre filmu. Novináři ve všech třech sledovaných *Projekcích* filmy¹⁷⁶ buď nadhodnotili (*Tintin a jeho dobrodružství*) anebo podhodnotili (*Lovci hlav* a *John Carter*). *ČSFD projekce* byla vždy mezi diváckým a novinářským pohledem. Lze proto soudit, že *ČSFD projekce* svými výstupy více korespondují s tím, jak lidé nakonec smýšlejí. Tím, že se zároveň jedná o předpremiéry¹⁷⁷, udávají směr vývoje hodnocení a také přidělenou barvou vybírají témata – o čem mají uživatelé přemýšlet (Např. v rozhodování, jestli jít na film do kina, nebo počkat, až bude vysílán v televizi, apod.).

Kino je zásadním médiem udávajícím v první řadě výši skóre jednotlivých filmů. Televize má oproti tomu stále největší vliv na vývoj hlasování po stažení filmů z kin. Filmy, které byly odvysílány, mají do 24 hodin v průměru dvakrát vyšší nárůst hlasování oproti celému dalšímu týdnu. Z toho plyne jednoznačný závěr, že vysílané filmy mají znatelně vyšší přírůstek hlasů.

Z výzkumu dále vyplynulo, že velké televize mají výrazně větší vliv na hlasování uživatelů oproti televizím malým. Protože tento výsledek úzce souvisí se sledovaností, lze potvrdit status *ČSFD* jako významné celospolečenské instituce. *ČSFD* již delší dobu nereprezentuje pouze okrajovou komunitu fanoušků filmu, ale její skladba se podobá stále více internetové populaci. Z výzkumů uvedených v kapitole 5.6 dále vyplynulo, že TV Barrandov patří mezi zavedené velké stanice.

¹⁷⁵ Tri, quinta nebo heptalogií, pozn. autor.

¹⁷⁶ Vztaheno k poslednímu staženému skóre z konce března 2012.

¹⁷⁷ V jednom případě o premiéru.

Seriály nakonec nebyly v práci zkoumány kvantitativním sběrem dat, protože po krátké době sledování televizní produkce bylo zjištěno (kapitola 5.6.3), že není možné vypočítat nějaké trendy. Seriály jsou často vysílány kontinuálně celý týden, v náhodných časech a dokonce s náhodnými epizodami (týká se to většinou sitcomů a fenoménu *Simpsonovi*). V žebříčku *Nejlepších seriálů* se navíc vyskytuje poměrně velké množství seriálů nevysílaných v České republice (jedná se především o japonské animované seriály, kterým se říká *Anime*). ČSFD také umožňuje přiřadit seriálu pouze jedno hodnocení nehledě na množství sérií.

Největším přínosem práce je praktický výzkum s výstupy. Na jejich základě bylo dosaženo všech cílů této práce. Provedené analýzy navíc mohou sloužit jako počáteční zdroj pro další analýzy, především v oblasti seriálové tvorby. Zároveň bylo prokázáno, že ČSFD zároveň nabízí nebyvale široké spektrum témat, kterými by se měl mediální výzkum zabývat.

Summary

Internet movie databases belong among the most important sources of information about movies. The CSFD database has about one million visitors per month, which is the huge number. Due to the fact that watching movies is understood such as a social interaction with the other people, this number is very similar to the number of newspapers sold. Moreover, it is supposed that each visitor of databases can influence the opinion of other people that choose the movies according to their score.

The score of the film is not definitive. It is still developing, depending upon various factors. Therefore, it is very complicated to handle it in different time periods. It is not possible to find out the exact number in time of premiere and in time the movie was made. The score is only the reflection of the present.

This diploma thesis showed the mechanism by which the movies reach the list of the best films in CSFD and IMDb. It was proved that new movies reach these lists immediately after the premiere in cinema. The IMDb ranking is more stable and does not contain 'small' movies and movies different from Hollywood production. On the other hand, CSFD ranking constitutes of 300 best movies and includes documents.

Despite several exceptions, new movies gradually fall in these rankings. Moreover, there is also a difference in accepting Czech or French cinematography. While these movies are widely popular in the Czech Republic, IMDb describes them as an average and they are not sought too much.

The exclusive position in rankings and the whole area of movie databases have blockbusters. They reach the top of ranking very quickly and easily thanks to the huge number of votes and subsequently drop, however, this decrease is quite slow. The different situation is in the case of franchise blockbusters, which rise up gradually because of slower supply of votes, but subsequently they reach a stable position in higher parts of rankings.

The following conclusions are valid only for CSFD. The popularity is very often different from the quality. The greatest difference can be seen in presence of particular movies in rankings during different years. Concerning the list of best movies, there are relatively uniformly present the movies from the whole history of cinematography. On the other hand, among the most popular movies belong the newest one and also more blockbusters and 'fashion' movies. The exclusive position among popular movies have franchise movies, eg. The Lord of the Rings, Harry Potter, Star Wars or Twilight. Moreover, there is also notably less Czech movies in this category.

The use of colours definitely affects the number of voters. It was demonstrated that the movies with 'blue' colour have significantly less votes than so called 'red' films. Interestingly, the research showed, that the movies with better rating have higher number of votes.

It was shown that agenda setting is possible through CSFD projection. The research proved that these projections reflect the opinion of people in more accurate way. Furthermore, because they are premieres, they determine the development of evaluation and influence the 'colour' of the movies, which can subsequently sway the other viewers.

The research also proved, that the cinema is one of the fundamental medium that affects score of particular movies, however, the television has still the greatest impact on development of voting when the movie is withdrawn from the cinema halls. The TV movies have two times more votes 24 hours after broadcasting compared to

the whole next week. It follows that broadcasted movies have significantly higher increase of votes than the other movies.

Furthermore, it was shown that bigger television stations have considerably higher impact on databases members voting than smaller one. Because this result is closely connected to the number of TV viewers, it can be said that CSFD is one of the significant society-wide institutions. Moreover, it was proved that TV Barrandov belongs among the big television stations.

Unfortunately, it was not possible to analyze serial production in more detail, because there were no trends. The serials were broadcasted continually the whole week in different time periods, moreover among the best serials are those that have not been broadcasted in the Czech Republic. Furthermore, in CSFD it is possible to match only one evaluation with particular serial, regardless of number of series.

In this diploma thesis almost all given objectives were fulfilled. This work reflects historical development of databases and compares CSFD and IMDb, as well as describes the process of origin of score and also the situations that lead to the changes in this score. However, it is obvious, that internet movie databases offer huge possibilities and further research is needed.

Použitá literatura

- VYCHYTL, Václav. *Internetové databáze – postrach zavedených norem: seminární práce k předmětu Nová Média a společnost*. Praha, 5.9.2011.
- BERGER, Peter Ludwig a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. 1. vyd. Překlad Jiří Svoboda. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999, 214 s. ISBN 80-859-5946-1.
- BOURDIEU, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Překlad Richard Nice. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, c1984, 613 s. ISBN 06-742-1277-0.
- BRUNS, Axel. *Blogs, Wikipedia, Second life, and Beyond: from production to produsage*. New York: Peter Lang, 2008. ISBN 08-204-8866-6.
- BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.
- DINUCCI, Darcy. Fragmented Future. *Print: America's Graphic Design Magazine*. Cincinnati: F, 1999, roč. 53, č. 4, 32; 221-222. ISSN 0032-8510. Dostupné z: http://darcyd.com/fragmented_future.pdf
- GRASER, Marc. Disney to finally unleash "John Carter": \$250 million sci-fi tentpole aims to overcome marketing blunders, skeptics. *Variety* [online]. 5.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.variety.com/article/VR1118051102>
- KOČIŠEK, Lukáš. Modré z neba bolo najsladovanejším programom týždňa aj u mladších: Televízia spravy. *Mediálne.sk: vedieť vidieť* [online]. 30.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://medialne.etrend.sk/televizia-spravy/modre-z-neba-bolo-najsladovanejsim-programom-tyzdna-aj-u-mladsich.html>
- LANIER, Jaron. *You Are Not a Gadget: A Manifesto*. 1st ed. New York: Alfred A. Knopf, 2010, 209 s. ISBN 80-7178-926-7.
- MARDER, Brian. 'John Carter' and the Most Expensive Movies Ever Made. *Hollywood* [online]. 8.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.hollywood.com/news/Most_Expensive_Movies_Ever_Made/19785963
- MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2004, 735 s. Albatros Plus. ISBN 80-000-1410-6.
- POLÁK, Lukáš. Vlastník TV Joj chce získat poloviční podíl Prímy. Její majitel však nabídkám odolává. *DigiZone.cz: nejlepší web o televizi a digitálním vysílání* [online]. 12.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/vlastnik-tv-joj-chce-ziskat-polovicni-podil-primy-jeji/>
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.
- REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Dotisk prvního vydání. Praha: Leda, 2004, 752 s. ISBN 80-859-2785-3.
- STRINGER, Julian. *Movie Blockbusters*. New York: Routledge, 2003, 276 s. ISBN 04-152-5609-7.
- STUART, Keith. Modern Warfare 3 reviews: why is this the most hated game on the web?. *THEGUARDIAN. Games Blog* [online]. 10.11.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/technology/gamesblog/2011/nov/10/modern-warfare-3-internet-hatred>
- STUART, Keith. Modern Warfare 3 smashes records: \$775m in sales in five days: Call of Duty title betters its predecessor's record by more than \$100m, but how does this really compare with the movie industry?. *Theguardian: News/Technology* [online]. 18.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/technology/2011/nov/18/modern-warfare-2-records-775m>
- THOMPSON, Kristin. *The Frodo Franchise: the Lord of the Rings and Modern Hollywood*. Berkeley: University of California Press, c2007, 399 s. ISBN 05-202-4774-4.
- TŮMA, Ondřej. Martin Pomothy: ČSFD.cz je pro mě jen koníček, ne byznys. *Peníze.cz* [online]. 31.3.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/spotrebitel/233640-martin-pomothy-csfd-cz-je-pro-me-jen-konicek-ne-byznys!>
- VYLEŤAL, Martin. Martin Pomothy: ČSFD bych neprodal ani za půl miliardy. *Lupa.cz* [online]. 14.4.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/martin-pomothy-csfd-bych-neprodal-ani-za-pul-miliardy/>

Uživatelé ČSFD a zpovědnice

CÍFKA, Petr. Cival. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 16.5.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/38-cival/>

FILA, Kamil. Tetsuo. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 18.5.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/64-tetsuo/>

GLAMOURSTAR, Uživatelka. Odpad na CSFD, který film si ho zaslouží?: Diskuze č.566863. *Zpovědnice* [online]. 2.10.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.zpovednice.cz/detail.php?statusik=566863&kat=1&nove=0&orderbyide>

IGONDA, René. Dever. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 19.7.2009 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/175524-dever/>

KRATASEK, David. Kingik: Moje komentáře. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 9.1.2009 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/142650-kingik/komentare/podle-year/strana-6/>

NETUŠILOVÁ, Barbora. Poupe: Moje oblíbené filmy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 5.5.2008 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/96455-poupe/oblibene-filmy/>

POMOTHY, Martin. POMO. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 11.4.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/1-pomo/>

ŘEZANINA, Jiří. Golfista. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [11.9.2002] [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/95-golfista/>

SMUTNÝ, Jakub. J*A*S*M. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 5.4.2007 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/58909-jasm/>

ŠRAJER, Martin. Matty. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [28.8.2003] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/2008-matty/>

ZÁPOTOCKÝ, Jan. Ihonzik. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 13.5.2003 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/1171-ihonzik/>

Filmy

Agent bez minulosti. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/18113-agent-bez-minulosti/>

Avatar. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/228329-avatar/>

Big Fish. *IMDb* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0319061/>

Black Power. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/300929-black-power/>

Černobilý svět. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/277770-cernobily-svet/>

Earth. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/228566-earth/>

Foo Fighters: Back and Forth. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/293876-foo-fighters-back-and-forth/>

Hačikó - příběh psa. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/243655-haciko-pribeh-psa/>

- Harry Potter a Relikvie smrti - část 2. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239950-harry-potter-a-relikvie-smrti-cast-2/>
- Hugo. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0970179/>
- Hugo a jeho velký objev. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/242004-hugo-a-jeho-velky-objev/>
- Intouchables. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/306731-nedotknutelní/>
- Ironclad. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/266501-ironclad/>
- Jak vycvičit draka. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/234768-jak-vycvicit-draka/>
- Kick-Ass. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt1250777/>
- Kókaku Kidótai. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/34300-kokaku-kidotai/>
- Králova řeč. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/269587-kralova-rec/>
- Le Samourai. *IMDb* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0062229/>
- Lethal Weapon 2. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0097733/>
- Limonádový Joe aneb Koňská opera. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/5991-limonadovy-joe-aneb-konska-opera/>
- Lovci hlav - premiera: The Headhunters - Premiere. *Flickr* [online]. 8.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.flickr.com/photos/48487414@N03/sets/72157628098519465/>
- Nosferatu. *IMDb* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0013442/>
- Obchod na korze. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0059527/>
- Obrazy starého světa. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0171587/>
- Pelíšky. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/4570-pelisky/>
- Počátek. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/254156-pocatek/>
- Princezna Mononoke. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/22205-princezna-mononoke/>
- Prokletý ostrov. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/235492-proklety-ostrov/>
- Rosemary má děťátko. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/7359-rosemary-ma-detatko/>
- Senna. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/291617-senna/>
- Seven Samurai. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0047478/>
- Sherlock Holmes: Hra stínů. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/273969-sherlock-holmes-hra-stinu/>

Smrtonosná zbraň 2. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/2439-smrtonosna-zbran-2/>

Stmívání. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/235755-stmivani/>

Temný rytíř. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0468569/>

The Lord of the Rings: The Two Towers: aka The Two Towers. *IMDb Top 250 History* [online]. 16.12.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://took.nl/250/title/tt0167261>

Titanic. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/1250-titanic/>

Titanic. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0120338/>

Warrior. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/234462-warrior/>

X-Men: První třída. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-20-05]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/251188-x-men-prvni-trida/>

Yip Man. *History: IMDb Top 250* [online]. 8.5.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/title/tt1220719>

Yip Man. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt1220719/>

Dokumenty a webové stránky

All Time Box Office: Worldwide Grosses. *Box Office Mojo* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://boxofficemojo.com/alltime/world/>

Call of Duty: Modern Warfare 3. *Metacritic: Keeping score of entertainment* [online]. 8.11.2011, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.metacritic.com/game/pc/call-of-duty-modern-warfare-3>

CSFD: Česko-Slovenská filmová databáze. *Wayback Machine: Internet Archive* [online]. [2006] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20061205013958/http://www.csfd.cz/>

Česká republika. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: *121/2000 Sb. 7.4.2000*. Dostupné z: http://www.nkp.cz/o_knihovnach/AutZak/Index.htm

ČSFD.cz premiéra "Drive". *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/akce/22-projekce-drive/>

ČSFD.cz v číslech. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/>

HBO potvrdilo 3. sérii: Novinky. *Game of Thrones: King on the Iron Throne* [online]. 10.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.edna.cz/game-of-thrones/novinky/hbo-potvrdilo-3serii.asp>

Historical Internet Movie Database Site. *Cardiff School of Computer Science & Informatics* [online]. [1996] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.cs.cf.ac.uk/movies/>

Chyby ve filmech: Copyright a Informace o sekci. *Kfilmu.net* [online]. c2004-2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.kfilmu.net/chyby.php>

IMDb Copyright and Condition of Use: Our Adress. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.imdb.com/help/show_article?conditions

IMDb Charts: IMDb Top 250: Top 250 movies as voted by our users. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/chart/top>

IMDb Resume. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: https://resume.imdb.com/help/show_leaf?topvoters

- IMDb Resume: User Reviies Guidelines. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: https://resume.imdb.com/help/show_leaf?commentguidelines
- IMDb Top 250 History. *History: IMDb Top 250* [online]. [1996-2012] [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/history>
- IMDb Top 250 of 26 April 1996. *History IMDb Top 250* [online]. 26.4.1996 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/history/1996/4/26>
- Ironclad: DVD edice - Speciální sběratelská edice. *Snadná trafika* [online]. 14.11.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://snadnatrafika.cz/sortiment/polozka/2012-dvd-edice---specialni-sberatelska-edice/18361>
- Kfilmu.net: Počítadla* [online]. 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://kfilmu.net/>
- Kick-Ass. *History: IMDb Top 250* [online]. 17.4.2010 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/title/tt1250777>
- List of newsgroups. *Wikipedia* [online]. 16.9.2002, 14.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_newsgroups
- Návod k použití. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/>
- NetMonitorOnline. *NetMonitor* [online]. c2005-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://online.netmonitor.cz/>
- Pátek Lidových novin: Páteční magazín Lidových novin*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1997-, roč. 17, č. 15. ISSN 1213-1385.
- Ročenky: Ročenka 1997-2002. *ATO: Asociace televizních organizací* [online]. c2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.ato.cz/ke-stazeni/rocenky>
- Seven Samurai. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/title/tt0047478/>
- Spríženéné duše, aneb kdo má nejpodobnější divácký vkus tomu mému. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/uzivatel/75525-grerar/spriznene-duse/>
- Statistika Filmové databáze. *Fdb.cz: Filmová databáze* [online]. 20.4.2012 [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: <http://www.fdb.cz/statistiky/?PHPSESSID=17c6d4323cf5656f7ccfd96a6fb7e196>
- Sucker Punch: Diskuse k filmu. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/248845-sucker-punch/diskuze/strana-83/>
- Sucker Punch: Komentáře uživatelů k filmu. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/248845-sucker-punch/podle-datetime/strana-67/>
- The Lord of the Rings: The Two Towers: aka The Two Towers. *IMDb Top 250 History* [online]. 16.12.2002 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://took.nl/250/title/tt0167261>
- Top Sites. *Alexa: The Web Information Company* [online]. [2012] [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.alexa.com/topsites/global;1>
- V srdci Evropy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/268835-v-srdci-evropy/>
- Warcraft III: Reign of Chaos. *Blizzard: Entertainment* [online]. c2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://us.blizzard.com/en-us/games/war3/>
- Weighted Average Ratings. *IMDb* [online]. c1990-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.imdb.com/help/show_leaf?ratingsexplanation
- What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. O'REILLY, Tim. *O'Reilly: Spreading the knowledge of innovators* [online]. 30.9.2005 [cit. 2012-05-12]. Dostupné z: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>
- Yip Man. *History: IMDb Top 250* [online]. 8.5.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.took.nl/250/title/tt1220719>

Žebříčky: Nejlepší filmy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/zebricky/nejlepsi-filmy/?show=complete>

Žebříčky: Nejrozporuplnější filmy. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. c2001-2012, 20.4.2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/zebricky/nejrozporuplnejsi-filmy/>

Přílohy na CD

- 1) Tabulky
- 2) Data výzkumu
- 3) Diplomová práce